

**Openbare raadsvergadering der gemeente Ridderkerk, gehouden op
donderdag 26 juni 2008**

5 **Aanwezig:** De burgemeester: mevrouw J.H.M. Hermans-Vloedbeld, voorzitter
De gemeentesecretaris: mevrouw W.C.M. Lissenberg-van Dam
De wethouders: mevrouw H.R. van den Berg, de heren E.M. den Boef, P.J.H.M. de Koning
en H.J. Zwiens
De raadsleden: de heren A.H.M.M. van Abeelen (PvdA), J.C. van Andel (CDA), P. Boertje
10 (VVD), mevrouw T. Duman-Sirin (PvdA), mevrouw M. van Gink (PvdA), de heren M.A.
Hitzert (PvdA), H.C.M. van Houcke (D66/GL), mevrouw A.B. van Houwelingen-Saugerud
(PvdA), de heren M. Japenga (CU), H.J.A. Koppes (LR), W. van der Linden (PvdA), J.
Legendijk (SGP), A. Los (LR), C.J. Louter (CU), P.W.J. Meij (CDA), B. Neuschwander (LR),
15 mevrouw W.N. Nooijen (LS), de heren W.P. Onderdelinden (CDA), ing. A. den Ouden (SGP),
R.C. van Pelt (SGP), R.P. Pors (CU), mevrouw A.P.S. Ripmeester (PvdA), de heren C.A.
Roodenburg (SGP), V.A. Smit (SGP), L. van der Spoel (VVD), mevrouw C. van Vliet (VVD),
de heer M.A. Vroegindeweyj (LR)

20 **Griffier:** De heer mr. J.G. van Straalen

Afwezig:
De raadsleden: de heren T.J. Alderliesten (SGP) en M. Dijkhuizen (RB)

25 **Notulist:** mevrouw I.J.H. Lit

1. Opening en vaststellen van de agenda

30 **De voorzitter:** Goedenavond, dames en heren. Het is inmiddels ruim tien over acht, maar
dat heeft zo zijn reden en moet in een democratie ook kunnen. Ik hoop dat u mij dat niet
kwalijk neemt.

Ik heb bericht van verhindering gekregen van de heer Alderliesten van de SGP, de heer
Dijkhuizen van Ridderkerks Belang en de heer Japenga van de ChristenUnie zal er naar
verwachting snel bij zijn: hij heeft belangrijke voorbereidende werkzaamheden te verrichten.

35 Dat betekent dat de agenda die voor ons ligt een enigszins andere volgorde heeft dan
normaal gesproken. Ik vraag u of u akkoord kunt gaan met de voorliggende agenda.

40 **De heer Pors:** Voorzitter, ik had gevraagd om agendapunt 6 alsnog ter debat te agenderen.
Ik vermoed dat dit verzoek niet doorgesproken is. Om u gerust te stellen, kan ik u alvast
meedelen dat ik denk dat hiervoor ongeveer drie minuten nodig zijn.

De voorzitter: Ik heb uw mailtje inderdaad gezien, mijnheer Pors. Daar stond overigens in
dat het debat twee minuten zou vergen. Dat is voor de oplettende lezers.

45 Gaat iedereen met deze wijziging akkoord? Dat is het geval. Dan zal deze agenda worden
gevolgd.

2. Tramtracé tot aan het centrum

50 **De voorzitter:** U hebt hierover een brief gekregen van het college. Daarin is het
collegebesluit aangegeven. Ik neem aan dat u hierover het woord wilt voeren. Er liggen twee
moties voor. Het lijkt mij goed om met deze partijen te beginnen.
Het woord is aan de heer de heer Van der Spoel van de VVD.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Op 18 december 2007 heeft de gemeenteraad besloten om de Ridderkerklijn via het voorkeustracé van het college aan te laten leggen. Via een motie is verzocht om te bezien of twee andere varianten wellicht betere kansen zouden bieden voor hoogwaardig openbaar vervoer.

Uit onderzoek van de projectgroep is naar voren gekomen dat dit niet het geval is en dat het oorspronkelijke voorkeustracé tot aan het centrum nog steeds voorkeur geniet. De VVD onderschrijft die conclusie.

In de brief van het college van B en W wordt gesproken over vervangende locaties. Wij vinden het niet juist dat door sommige partijen nu al wordt aangegeven waar die eventuele hervestigingslocaties liggen. Alle partijen hebben recht op dezelfde behandeling en met het nu al benoemen van hervestigingslocaties wordt een voorschot genomen op de gesprekken die nog met betrokken partijen gevoerd moeten worden. Daarmee neem je een voorschot op de nog op te stellen structuurvisie. Wij vinden dat niet juist.

Als waar is wat in het Algemeen Dagblad staat, dan heb ik begrepen dat de SGP alvast een voorschot op de structuurvisie neemt, omdat daar staat: "tevens betreurt de heer Den Ouden het dat de tramlijn de wijken Drievliet en 't Zand links laat liggen". Voorzitter, zo ver is de VVD nog niet.

In de bijdrage van 18 december heeft de VVD gepleit voor compensatie voor hen die plaats zouden moeten maken voor de aanleg van de tram. We hebben toen nadrukkelijk gepleit voor een compensatie die ruimer moet zijn dan planschadevergoeding alleen. Wij verzoeken het college zich hiervoor sterk te maken.

Daarom zijn wij mede indiener van de motie die ervoor pleit dat compensatie zo ruimhartig mogelijk plaatsvindt en om zo snel mogelijk in gesprek met instanties en organisaties te gaan over hun toekomst. De instellingen en organisaties hebben recht op die zekerheid. Hetzelfde geldt voor de ondernemers en de winkeliers. Zij vervullen een belangrijke functie in Ridderkerk en hebben vanuit het oogpunt van continuïteit van hun zaak, en behoud van werkgelegenheid op korte termijn recht op duidelijkheid.

Uit de inspraak is naar voren gekomen dat naast bereikbaarheid, fysieke en sociale veiligheid belangrijke voorwaarden zijn voor aantrekkelijk openbaar vervoer. Daarom dient de VVD een motie in die vraagt om er bij de projectgroep op aan te dringen een nadere studie te doen naar de ligging van het tracé langs de noordelijke, dan wel zuidelijke kant van de Rotterdamseweg en om de uitkomsten van dat onderzoek zwaar te laten wegen bij de uiteindelijke keuze voor de noord- of zuidligging van het traject. Dank u wel, voorzitter.

De heer Den Ouden: Mag ik een verhelderingsvraag aan de heer Van der Spoel stellen? Dan kan ik dit meteen meenemen in mijn eerste termijn.

De voorzitter; Dat kan als dat een korte vraag is, omdat wij anders nu al een debat krijgen.

De heer Den Ouden: Bedoelde u de ondertekening op persoonlijke titel of namens de hele fractie?

De heer Van der Spoel: Namens de hele fractie.

De heer Den Ouden: Dank u wel.

De voorzitter: De heer Onderdelinden.

De heer Onderdelinden: Voorzitter, op 18 december is de gemeenteraad akkoord gegaan

met de aanleg van een tram naar Ridderkerk tot aan het centrum. Het CDA heeft zich ingezet om extra onderzoek te laten verrichten naar een alternatieve route naar het centrum. Dat is nu gebeurd, waarvoor dank.

Over de route Populierenlaan merken wij het volgen de op.

5 De toen bedachte voordelen zijn volgens ons nog steeds aan de orde. In willekeurige volgorde, noem ik het aandoen van de wijk West, met alle voordelen van dien, de wijk Dolfijnpark die meer wordt ontzien en RVVH kan op dezelfde plaats blijven zitten, waarbij Sagitta wel verplaatst zal moeten worden. Er maken meer mensen gebruik van de tram bij deze variant.

10 Als tegenwerping van dit laatste wordt aangevoerd, dat er dan een overloop zal moeten zijn met de bus. Dit laatste vinden wij nogal theoretisch omdat we niet weten waar de bussen in 2012 zullen rijden.

Na vele contacten met de verschillende partijen merken wij het volgende op.

De Elimkerk wil natuurlijk blijven zitten.

15 De Sint Jorisparochie bekijkt mogelijke verhuizing vanuit meerdere perspectieven.

Sagitta wil blijven zitten, maar zit constructief in het verhaal.

Met RVVH hebben wij gesproken en gemaild. Men wil blijven zitten als de tram daar niet komt.

Sagitta zal moeten worden verplaatst en de kunstgrasvelden moeten er komen.

20

De conclusie en samenvatting van enkele dagen geleden van RVVH.

Ook de groei van de vereniging is binnen deze constellatie op te vangen.

25 Financiële gevolgen van de investeringsplannen hebben wij niet meegenomen in onze overwegingen. Ze hebben immers nooit een rol gespeeld bij de te nemen keuzes en beslissingen. In het nadere onderzoek staat echter ook "Een stedenbouwkundige kans op het huidige terrein van de sportvelden. De tram kan hier een aanjager zijn voor het op gang brengen van ontwikkelingen in de omgeving van De Fakkel. Er ontstaat zelfs een mogelijkheid om op de locatie van de sportvelden maatschappelijke functies te realiseren. Scholen, kerkgebouw, gezondheidsvoorzieningen, woningen en dergelijke". Einde citaat.

30

De vraag in dit verband is hoe en of er een win win situatie aan de orde is en kan worden gerealiseerd vanuit welk perspectief je dit bekijkt. Medewerking aan het voorkeurstracé hangt samen met die vraag. De separate structuurvisie is pas over een jaar klaar. Feitelijk wordt gevraagd hier een voorschot op te nemen.

35 Voorzitter, bent u het met deze gedachte, uitgangspunten en aspecten eens?

Tenslotte nog de twee voorliggende moties. Ze zijn gericht op scholen, kerken, verenigingen, ondernemers en bewoners. In de moties is verwoord wat er bij de relevante partijen leeft en mogelijk gaat spelen. Het maximaal veilig stellen van de belangen, zodanig dat ze ons nu en later op een positieve manier kunnen aanspreken op onze inspanningsverplichtingen, met de nadruk op verplichtingen. Dank u wel.

40

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Onderdelinden. Mijnheer Japenga.

45 **De heer Japenga:** De tram, tweede halte, voorzitter. In de afgelopen maanden is nader onderzoek gedaan naar de beste route voor het eerste deel van de tram. Zoals afgesproken, loopt het eerste deel van het tracé tot aan het centrum van Ridderkerk.

50 In de motie van december vroegen we onder meer om nader onderzoek naar de Hovystraat, omdat we daarmee de inbreuk op de sportvelden, sloop van twee kerken en een school, eventueel zouden kunnen voorkomen.

Wij hebben nog steeds grote moeite met sloop van panden, waar honderden mensen veel waarde aan hechten. Waar grote groepen mensen alles van de grond af hebben opgebouwd, met eigen middelen. Dat geldt ook voor de sportverenigingen RVVH en Sagitta.

Dagelijks werken vrijwilligers aan de ontspanning van vele Ridderkerkers. Ook die mensen die zo betrokken en actief zijn, die niet alleen een kerk of sportclub opbouwen en instandhouden, en daarmee de Ridderkerkse gemeenschap laten functioneren, moeten we niet tekortdoen in hun belangen.

5 We vinden het als fractie jammer dat voor de Hovystraat geen ondersteuning is gevonden: niet in het onderzoek en ook niet vanuit de partijen. Wij zagen daar wel kansen, juist in de stedenbouwkundige herontwikkeling van dat gebied. Met wellicht een nieuwe en duidelijk herkenbare toegangsweg naar het centrum van Ridderkerk.

10 Maar, er zijn ook nadelen, die zijn ook in het rapport genoemd. Uit de gesprekken die wij onder meer met de kerken hebben gevoerd, wordt duidelijk dat men het liever laat zoals het nu is.

15 Dat staat voorop. Maar, tegelijkertijd is men ook realistisch. Als het dan moet en als het niet anders is, dan wil men meewerken, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan. Ten eerste wil men in het centrum van Ridderkerk blijven, op een A-locatie. Dat is terecht, want ze zitten nu ook op een prachtige locatie. Daarnaast willen ze een goed pand terug, met voorzieningen die men in een hedendaags gebouw mag verwachten. Wij gaan ervan uit dat extra kosten van verhuizing en herinrichting, evenals kosten die gemaakt worden om de eigen belangen te verdedigen, bijvoorbeeld juridische ondersteuning, elementen van
20 planschade zijn.

De wethouder heeft afgelopen donderdag in de commissie gezegd dat die zaken deel uitmaken van de planschadevergoeding. Dat wil ik in deze raad graag nogmaals door de wethouder bevestigd horen, zodat we een en ander ook in het verslag kunnen teruglezen en
25 wij elkaar daaraan kunnen houden.

De Elimkerk wil een goede bereikbaarheid behouden en het parkeren netjes oplossen in een A-locatie in het centrum.

30 De Sint Jorisparochie wil, dat er snel gestart wordt met gesprekken. Ze willen op een goede en herkenbare plek zijn.

De wethouder heeft in een brief de term "inspanningsverplichting" laten opnemen. Wij horen graag van de wethouder dat hij snel met de betrokken partijen om tafel gaat, om met hen naar goede mogelijkheden te zoeken op een door de kerken gewenste plek.

35 Wij steunen de motie die een en ander onderstreept.

De vraag of de tram aan de noord- of zuidzijde moet lopen, is niet zo direct te beantwoorden. Wij gaan ervan uit dat de uitvoeringsonderzoeken de meest logische mogelijkheden vanzelf in beeld brengen. Die onderzoeken zullen zo snel mogelijk na vandaag starten.

40 Vooral rond het kruispunt in Bolnes, zijn er veel zaken die om aandacht vragen. Niet in het minst die van de betrokkenen, de heer Pons en MX-verspreidingen. Het is van belang dat er een voor het openbaar vervoer optimale oplossing wordt gevonden, rekening houdend met de afwikkeling van al het langzame en snelverkeer en met genoemde belanghebbenden. Het participatietraject is overwegend goed verlopen. Het college en de stadsregio hebben er veel werk van gemaakt. In dergelijke trajecten gaat ook wel eens iets mis, maar al met al kunnen we terugzien op een waardige periode. Ik doel ook op de bijeenkomst van 26 mei jl., in de Hofzaal. Bezoekers waren kritisch, maar ze dachten ook mee onder het mom van als het dan toch gaat gebeuren, dan willen wij het zo goed mogelijk. En zo zitten wij er ook in. Wij
45 moesten iets doen aan de verbetering van het openbaar vervoer. Nu kun je tegen zijn. Dat begrijpen wij. Maar als er dan een besluit is genomen, moeten we ook proberen met elkaar, voor- en tegenstanders, het maximale eruit te halen. Ik heb de bereidheid bij eigenlijk alle
50 partijen die we hebben gesproken, waargenomen. Natuurlijk liever niet, maar als het dan

toch moet, dan ook zo goed mogelijk.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Japenga. Ik ga naar de PvdA, mevrouw Ripmeester.

5

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Als PvdA-fractie zetten wij ons in voor de verbetering van hoogwaardig vervoer. Wij zijn blij met een lijn die snel is en zo weinig mogelijk bochten heeft, in verband ook met de geluidsoverlast.

We willen altijd aandacht voor sociale veiligheid en fysieke veiligheid. We hebben nu een brief voor ons liggen, waarover we geen besluit nemen, maar wel een uitspraak kunnen doen. Het meest vergaande middel, blijkt dan een motie te zijn.

De komst van de tram is ingrijpend en geeft veel onzekerheid. Dat was ook in de laatste commissie Samen Wonen weer te horen. Partijen hebben behoefte aan duidelijkheid en eerder en meer contact met de gemeente. Wij willen ook dat het allemaal goed geregeld wordt: voor alle partijen. Dat zij er minimaal niet slechter van worden, maar liever nog beter. Vandaar dat wij deze motie mede hebben ingediend. Dank u wel.

15

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ripmeester. Mijnheer Los van Leefbaar Ridderkerk, ga uw gang.

20

De heer Los: Dank u wel, voorzitter. De woorden participatie en inspraak zijn in dit dossier ontelbare malen gevallen. Voorlichting in alle wijken en bijeenkomsten met als doel vooral de inwoners aan het woord te laten. Dat deden inwoners ook: in grote getalen werd ingesproken. Er werden alternatieven aangedragen, maar zeker ook liet de Ridderkerker weten helemaal niet van zo'n tram gediend te zijn. Niet in de laatste plaats werd dat duidelijk gemaakt door de actie Stop Trampus. Maar, ook de enquête van Leefbaar Ridderkerk, was in zijn uitkomst duidelijk. Dat de burger niet gek is, bleek wel duidelijk uit de vele intelligente reacties. Men begreep heel goed dat in een dorp waar helemaal niet op deze ontwikkeling is gerekend, de ingrepen pijnlijk zullen zijn: sterker nog, onaanvaardbaar. Zelfs in het nieuwe centrum van Ridderkerk is geen rekening met de tram gehouden. Het doortrekken van de lijn verder door het centrum, zal nog veel grotere offers vergen dan nu al volgens de plannen blijkt.

25

30

Het college durfde deze stap dan ook niet aan: het voorstel van de tramlijn, ging niet verder dan het centrum. Maar, de contouren van deze kaalslagoperatie zijn nu al duidelijk en indringend in beeld. De Elimkerk moet met de grond gelijk worden gemaakt, evenals de school van het Albedacollege. Niet in de laatste plaats, de katholieke kerk.

35

Maar, daar zijn we er nog niet mee. Ook de sportvelden moeten er aan geloven. RVVH moet worden uitgeplaatst. Nog verder van Ridderkerk, zo goed als tegen de velden van Bolnes. Misschien past dit wel heel goed in de ideeën over schaalvergroting. Maar het zal voor de deze bloeiende Ridderkerkse voetbalvereniging een ernstige inbreuk zijn.

40

Weinig ouders uit Drievliet, t Zand en Ridderkerk zullen het risico willen lopen om hun kind naar een afgelegen sportcomplex aan de grens van Rotterdam te sturen. In dat verband is het goed te bedenken dat 38% van de leden van RVVH 12 jaar of jonger is.

45

Voorzitter, algemeen belang moet worden afgewogen tegen de offers die individuele personen of de gemeenschap als geheel daarvoor moeten brengen.

Voor Leefbaar Ridderkerk is het duidelijk. Die tram moet er helemaal niet komen.

Voor alle duidelijkheid ligt er een motie dat allen die gedupeerd worden, geen schade mogen leiden. Dat is eigenlijk een vanzelfsprekend uitgangspunt als het toch mocht gebeuren dat de tram wordt aangelegd, dus daar kunnen we inderdaad wel in meegaan. Dank u wel.

50

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Los. Mijnheer Den Ouden, van de SGP.

De heer Den Ouden: Dank u wel, voorzitter.

Hoewel de burgemeester in haar nieuwjaarstoespraak meedeelde dat in 2007 de ingewikkelde en soms emotionele discussie over het hoogwaardig openbaar vervoer afgerond was, neem ik aan dat ze er geen bezwaar tegen heeft dat we er nu toch over spreken en dat dit gesprek misschien wel het karakter van een discussie kan krijgen. Namens de SGP fractie kan ik zeggen dat we het college erkentelijk zijn dat dit punt voor debat geagendeerd kon worden want volgens de letter van het 18-december-amendement zou het informeren van de raad ook voldoende geweest zijn.

De bedoeling van dit onderdeel van het amendement van 18 december hebben we trouwens nooit zo goed begrepen. Immers, er was maandenlang door deskundigen gestudeerd op een groot aantal tracés en dat leverde een bepaalde rangorde op. Ik neem aan dat iedereen het op zijn minst vreemd gevonden zou hebben als er dan nog subtracés te bedenken waren die voor een hogere positie in de rangorde in aanmerking zouden kunnen komen. Eigenlijk kan ik alleen maar tot de conclusie komen dat het om woordgebruik moest gaan, want in de brief met het standpunt van het college wordt nu een aantal keren het begrip voorkeurstracé gebruikt voor het tracé tot aan het centrum dat in de oorspronkelijke planstudie aangemerkt werd als geen zinvolle toevoeging aan het bestaande OV-netwerk.

Een tracé dat volgens de oorspronkelijke vervoerwaardestudie op alle aspecten het slechts scoorde.

Er moet dan toch wel enige vermetelheid uit de kast getrokken worden om daar zowel in deze brief als ook in het persbericht de kwalificatie voorkeurstracé aan te hangen.

Er wordt in dit dossier trouwens wel vaker heel vrijpostig met de taal omgegaan op een manier zelfs die neigt – ik zeg het voorzichtig - naar misleiding.

In het raadsvoorstel van december ...

De voorzitter bij interruptie: Mijnheer Den Ouden, u zegt het heel voorzichtig, maar dit krijgt meteen een vervelende lading. Als u het niet zeker weet, wil ik u vragen zo'n term niet te gebruiken, want die term is nogal zwaar.

De heer Den Ouden: Ik ga het toelichten, voorzitter.

In het raadsvoorstel van december schrijft het college onder verwijzing naar de Participatiebundel Ridderkerklijn, dat de toon van de reacties in het algemeen negatief is over de komst van een tram naar Ridderkerk. Als dan vervolgens in het reclamemagazine van de Stadsregio onze burgemeester sprekende wordt ingevoerd, en zegt dat er draagvlak is voor de tram door participatie dan vraag je je toch af of hier wel dezelfde werkelijkheid beschreven wordt. In de aanbiedingsbrief bij de rekening waar we bij een volgend agendapunt uitvoeriger over spreken brengt het college het matige vertrouwen van onze inwoners in het gemeentebestuur, naar ons idee, terecht in verband met onder andere dit tramdossier.

Maar, als in een participatietraject de nadrukkelijk opgemerkte negatieve toon uitgelegd wordt als draagvlak, hebben wij hierbij toch een andere mening dan de ChristenUnie zojuist opmerkte. U begrijpt dat we ons daar voor het vervolg ook ernstig zorgen over maken.

In dit verband wijs ik ook naar het raadsvragenuur van 31 januari jl., waar we ook een kort debat hadden met de woordvoerders van VVD en ChristenUnie. Wij vinden in ieder geval dat een nuancering aangebracht moet worden bij het zogenaamde voorkeurstracé.

Overigens vind ik het wel knap, om aan iets waarvan de uitkomst van tevoren vaststond (er zou geen ander tracé voortkomen dan het oorspronkelijke tracé H uit de studie) toch een rapport van 50 bladzijden te wijden. Maar, de volgende zin, op bladzijde 17 geeft vast iets weer van de wetenschappelijkheid van dat geheel. Ik citeer:

“Het model is te grof om goede uitspraken te kunnen doen over subtracés die dicht bij elkaar liggen. De verschillen qua routing, ligging van haltes, rij- en reistijden zijn door middel van

elasticiteiten (wat dat dan ook mag zijn) omgerekend naar meer- of mindergebruik van de tramplujslijn”.

Voorzitter, zo'n zin maakt het natuurlijk ineens allemaal duidelijk.

5 Ik heb al aangegeven dat we ons realiseren dat het college van ons nu geen besluit vraagt. Maar dit is, dacht ik, wel de gelegenheid om nog enkele vragen te stellen. Op 18 december heeft de raad een besluit genomen om de stadsregio Rotterdam te adviseren over een tramlijn.

10 Dat is vervolgens ook netjes per brief naar de stadsregio gecommuniceerd, maar een antwoordbrief van de stadsregio hebben wij nooit gehad, of in ieder geval niet gezien. Zouden onze vertegenwoordigers in het orgaan stadsregio er voor kunnen zorgen dat deze omissie hersteld wordt?

15 Een andere vraag is wat nu de huidige projectstatus is. Ik zal toelichten waarom we dit van belang vinden. Aan het eind van de planstudiefase was het de bevoegdheid van deze raad om go of no-go uit te spreken. Maar die planstudie had in ieder geval tot december vorig jaar betrekking op de Ridderkerklijn. En de vraag is dus eigenlijk wat nu uit het oogpunt van projectorganisatie de Ridderkerklijn is, nu het zo is dat een deel wel en een deel niet het einde van de planstudiefase gehaald heeft.

20 Zojuist werd door de VVD al gesproken over de lijn tot het centrum. De VVD was duidelijk daarin. De ChristenUnie heeft het over een eerste fase. Wij vinden het van belang om daar helderheid over te hebben.

25 Kan het college er voor zorgen dat we van de projectgroep Ridderkerklijn een geactualiseerd document krijgen waar de projectorganisatie volgens deze nieuwe situatie in uiteen gezet wordt, opgedeeld in de vier standaardfasen verkenning – planstudie – uitwerking en realisatie voor de beide Ridderkerklijnen. En ik doe er niet geheimzinnig over dat ik graag wil weten wanneer de raad nog welke invloed kan uitoefenen.

30 Als het alleen maar gaat over de lijn tot het centrum, die geen meerwaarde heeft zoals is aangetoond en die in de optiek van de VVD het geval is, dan is dat de Ridderkerklijn.

Maar, als de lijn tot Drievliet gaat, dan zou dat in de optiek van de ChristenUnie de Ridderkerklijn zijn.

35 Voorzitter, ik wil, waarschijnlijk helemaal ten overvloede, nog eens zeggen dat wij voor goed openbaar vervoer zijn en dat dat volgens ons inhoudt frequente en directe verbindingen met Zuidplein en Kralingse Zoom, aangevuld met een transferium, of zo u wilt een opgewaardeerde bushalte, bij Beverwaard-zuid om voor de Ridderkerkers die daar behoefte aan hebben een directe verbinding met Rotterdam-Centrum tot stand te brengen.

40 Dan hoeft er geen lijn van honderd miljoen aangelegd te worden, die zoals in het rapport staat, geen meerwaarde heeft.

45 Het besluit dat het college nu genomen heeft over deze tramlijn heeft helaas al het effect waar we steeds op gewezen hebben. Verplaatsing, uiteraard tegen hoge kosten van een aantal gebouwen waardoor, zo schrijft het college en de woordvoerder van het CDA refereerde daar zojuist ook aan, mogelijkheden ontstaan voor nieuwe bebouwing, zeker als het gehele Sportpark Ridderkerk verplaatst wordt in de richting van de Kruisweg.

50 Als het sportpark verplaatst wordt ontstaat er tussen het nieuwe sportpark en de Rotterdamseweg volop ruimte voor verdergaande verstedelijking. Dat past helemaal in de strategie van hoogwaardig openbaar vervoer. Dat heb ik al eens eerder uiteengezet, maar ik dacht dat Ridderkerk dat niet wilde, omdat zoals in een van de rapporten staat, dit zorgt voor verdere verdichting, juist rond dit type lijnen.

Voorzitter, als ik meteen mag reageren op de amendementen en op de vraag van de heer Van der Spoel. Ik begin met de vraag over het artikel in het AD. Daar ben ik zelf ook op

gewezen, hoewel ik zelf geen abonnement op het AD heb. Maar, dit soort belangrijke informatie komt toch door. Het eerste gedeelte, wat een weergave is van een lang telefoongesprek, is correct. Ik heb daar nog eens uiteengezet waar de moeite voor
5 Ridderkerk zit. Als deze halve lijn het enige zou zijn, is nauwelijks denkbaar dat dit tot echt resultaat leidt. Want de stadsregio zal geen honderd miljoen investeren voor iets dat
aantoonbaar geen meerwaarde heeft. Maar, ik heb gezegd dat dit in de optiek van sommigen gewoon de opmaat zal zijn om een hele lijn gerealiseerd te krijgen.
Dat laatste, is door de verslaggever een beetje verkeerd weergegeven. Daar kan ik ook niets
aan doen.
10 Ik probeer daarom hier nog eens aan te geven wat de werkelijkheid ervan was.

Als ik meteen mag reageren op de motie van de VVD en het CDA over de zuid- en noordligging. Dit verbaast mij zeer tegen de achtergrond van de vraag die ik zojuist stelde, of
15 het de hele fractie betrof. Want een deel van de fractie was het niet eens met de keuze van het college om tot aanleg van een halve lijn over te gaan. Om nu toch te kiezen voor een tracé aan de noordzijde, bevestigt u daarmee als totale fractie uw akkoord voor een halve lijn. Ik zou graag dat deel van de fractie horen uitleggen hoe deze wendbaarheid tot stand
gekomen is.
En dat is tegelijkertijd ook de moeite die wij hebben met de andere motie. Wij schatten het
20 iets anders in dan de heer Los, hoewel we het met de uitgangspunten eens zijn. Door loyaal te vinden dat een aantal consequenties, en daar bij motie niet op vooruit te lopen (tegen de achtergrond dat als de hele lijn er niet komt, de halve lijn ook niet doorgaan) dan zou ik achteraf nog gecommiteerd worden aan het feit dat wij dan dus ook voor de halve lijn
gekozen zouden hebben. Die achtergrond zorgt ervoor dat wij de motie niet steunen.
25 Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Den Ouden. Mijnheer Van Houcke.

De heer Van Houcke: Dank u wel, voorzitter. Ik heb er niet zo veel behoefte aan om een
30 hele beschouwing te houden. Duidelijk is dat de Hovystraat afvalt. Van de twee andere tracés wordt er een aanbevolen door het college. Het tracé over het RVVH-terrein wordt opnieuw aanbevolen en het alternatief over de Populierenlaan wijkt in zijn voor- en nadelen daarvan feitelijk niet af.

Wij zien toch wel lichte voordelen voor de Populierenlaan; RVVH-terrein blijft intact, De
35 Fakkeldijk wordt optimaal bereikbaar en zal op termijn minder autobewegingen opleveren en ook het Farelcollege en de Riederborgh worden ermee bediend. Maar, er zijn ook nadelen aan verbonden. Er zit een scherpe bocht naar de Koninginneweg en het is lastig om daarin een echte keuze te maken.

D66/GL wacht de tweede termijn af voordat we een definitief standpunt innemen.
40

De moties: wij steunen de motie Ripmeester en bij de motie Van der Spoel en
Onderdelinden, naar het onderzoek naar de noord- of zuidroute, vraag ik mij af of dit niet
buiten de orde is. Volgens mij hebben wij al vastgesteld dat de lijn daar aangelegd wordt en
voor zover ik mij kan herinneren, ligt op de plankaart een zuidelijk tracé. Dat wil niet zeggen
45 dat ik tegen een nader onderzoek ben, maar ik denk dat we ervoor moeten waken dat we niet onderzoek na onderzoek blijven plannen. Daarmee frustreren we wat we zelf willen
bespoedigen. Ik ben even benieuwd naar de formele opmerkingen hierover van het college.
Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Van Houcke. Nog anderen in eerste termijn? Dat is niet
50 het geval, dan vraag ik de wethouder om een reactie. Wethouder De Koning.

Wethouder De Koning: Voorzitter, er zijn in de laatste twee jaar veel woorden en letters

over dit onderwerp gewisseld. We gaan dat allemaal niet herhalen. Iedereen heeft het nog scherp op zijn netvlies.

Ik denk dat de brief die gestuurd is over het planstudierapport duidelijk is. Ik hoorde daar weinig vragen over. Het is onderzocht. Twee subtracés naast het voorkeurstracé. Ik kom straks op dat woord terug, mijnheer Den Ouden.

Daar is uitgekomen dat het voorkeurstracé met een klein verschil ten opzichte van het Populierenlaantracé er het beste uitkomt.

Het koste inderdaad 50 pagina's. Dat is een fors aantal, dat realiseer ik mij, mijnheer Den Ouden. Maar, als je je werk goed wilt doen, is dat nodig. De raad heeft het college bij amendement van 18 december 2007 opgedragen het onderzoek goed en zorgvuldig uit te voeren. Wij vinden dat dat in ieder geval zo is. Dat blijkt kwantitatief natuurlijk uit die 50 pagina's maar het blijkt eens te meer uit de kwaliteit van het rapport.

Duidelijk is dat het oorspronkelijke tracé de voorkeur heeft gehouden. Dat stond niet van tevoren vast, zeg ik u.

Er is echt objectief gekeken of we op het goede spoor zitten. En dan herhaal ik de woorden die ik in december 2007 heb gezegd. Ik heb toen letterlijk gezegd: zitten we op het goede spoor of is er wellicht toch nog een mogelijkheid om het op een andere manier te doen. Check dat nog eens goed. Ik heb het letterlijk zo gezegd en ik heb het zo gedaan. U mag de uitkomst niet verrassend vinden, mijnheer Den Ouden. Voor betrokkenen was het wel verrassend, want pas nadat je een onderzoek hebt uitgevoerd, weet je de uitkomst. Niet halverwege of bij het begin ervan.

Ik loop even de sprekers langs en kom daarna op de moties terug.

Van de zijde van de VVD zijn geen vragen meer gesteld. Behalve de motie, maar daarover straks meer.

De heer Onderdelinden en de heer Den Ouden later ook, sprak over de stedenbouwkundige kansen als er een openbaarvervoertraject wordt gerealiseerd. Het een kan natuurlijk heel goed verweven worden met het ander. Ik heb daar twee jaar geleden met de heer Den Ouden ook over gesproken. Ik heb hem er toen op gewezen dat als je teksten naast elkaar gaat leggen, die pagina's ver uit elkaar staan, je automatisch vervormde beelden krijgt. Het is natuurlijk niet zo dat je als je een openbaar vervoerverbinding gaat aanleggen, automatisch stedenbouwkundige kansen hebt. Het is ook logisch dat als je een openbaarvervoerlijn aanlegt waardoor er ruimte ontstaat, je heel goed gaat kijken waar kansen liggen, hoe je dit gaat invullen. Dat is logisch. Dat is een kwestie van verder denken dan alleen de tunnelvisie die je hanteert wanneer je alleen maar naar het openbaar vervoer zou kijken. Dat zou niet juist zijn en dat doen we dus ook niet. Maar, wel even in de goede volgorde. We zijn bezig met het openbaar vervoer, we zijn bezig om te kijken hoe we een tramlijn gaan realiseren en mocht daaruit secundair voorkomen dat we stedenbouwkundige kansen kunnen benutten, moeten we daar even goed naar kijken. Stedenbouwkundige kansen kunnen van alles zijn: van sportvelden tot groenvoorzieningen, scholen, huizen, bedrijven en zo voort. Ik spreek mij daar niet over uit. Maar je bent gek als je dat niet even goed gaat bekijken. Dan doe je het goed voor Ridderkerk.

De heer Onderdelinden bij interruptie: Het is wel heel cruciaal, wethouder De Koning, deze stedenbouwkundige invulling, want het is de vraag in hoeverre dit nu opportuun wordt geacht. De verenigingen zitten er al. Je kunt dat als uitgangspunt nemen. Verplaatsing is nogal wat. Wat stelt u als leidend? Het vertrek of de mogelijk stedenbouwkundige kansen. Iedere partij zal het met u eens zijn dat er een mooi plan gemaakt kan worden. Maar welke volgorde kiest u als het gaat om keuzes?

De heer Den Ouden bij interruptie: Ik wil even reageren op de heer Onderdelinden: wat het vertrekpunt is, is eigenlijk wel duidelijk. Dat heb ik in december ook gezegd. Ik zat even te

bladeren. Hier staat nadrukkelijk in een document van de stadsregio over openbaar vervoer, dat de mobiliteitstrategie van RR2020 leidend is. En dan komt het: "Deze gaat ervan uit dat de bestaande HOV-lijnen leidend zijn voor verstedelijking. Een veelstedelijk programma zal gebundeld worden door verdichting op plaatsen met goede HOV-ontsluiting".

5

De voorzitter: Dank u. De wethouder.

Wethouder De Koning: Voor Ridderkerk zal een goede openbaarvervoervoorziening leidend zijn. Secundair benutten we mogelijke stedenbouwkundige kansen. Wat de stadsregio daarvan vindt, is aan de stadsregio.

10

Ik was nog bezig met mijn verhaal over de stedenbouwkundige kansen en met name op het gebied van de sportverenigingen en ik neem aan dat u Sagitta daarbij betreft: ze zitten als goede burens naast elkaar. Dat wil ik graag afmaken. Je kijkt natuurlijk eerst naar je beste openbaar vervoervoorziening. Dan zie je dat je de sportvereniging raakt en voor een gedeelte zelfs een veld daaraan moet opofferen. We hebben ook gekeken naar de gevolgen. U en ik weten beiden dat de sportvereniging RVVH een bloeiende en groeiende sportvereniging met ambitie om nog verder te groeien is. Het is ook algemeen bekend, dat nu al, in de huidige situatie, zonder dat er een zwembad is, zonder dat er ook maar één spa de grond in is gegaan voor een openbaar vervoer verbinding, RVVH nu al krap zit. Het is nu al zo dat RVVH van de KNVB te horen heeft gekregen dat ze de groei moeten temperen of zelfs moeten omzien naar andere omstandigheden. Daar hebben wij met de sportvereniging over gesproken. Zij stellen zich op het standpunt van groeien is bloeien. Dat is heel gezond. Maar, dat brengt met zich mee dat je met elkaar aan de slag zal moeten. De heer Japenga suggereerde om te gaan praten. Dat gebeurt dus al.

15

20

25

Na deze avond zal dat ook nog gebeuren. We gaan met elkaar kijken naar de belangen. Ik geef de sportvereniging als voorbeeld, maar dit geldt ook voor de scholen en kerken, voor de inwoners en bedrijven, voor alle vijf de componenten: de sportverenigingen, kerken, scholen, bedrijven en inwoners.

30

Ik wil daarmee zeggen dat wij van plan zijn, als de raad dit onderschrijft om met alle partijen om tafel te gaan zitten, gezamenlijk of individueel, en eerst met elkaar de belangen te gaan delen. Dan kun je met elkaar komen tot de beste oplossing, die iedereen dient.

35

De heer Onderdelinden: Voorzitter, wij hebben ook intensief met het bestuur van RVVH gesproken. Het is lastig, anders, ingewikkelder. Het is echt zo, ik heb een mailtje voor mij liggen, dat nog warm is en daar staat in dat als Sagitta zal worden verplaatst en als de kunstgrasvelden er komen, en als die tram daar niet komt, kan RVVH daar groeien.

40

Ik citeer dit uit een mailbericht van 24 uur oud. Dat is belangrijk voor ons geweest en ook vanavond. Dat willen wij aan u voorleggen. In hoeverre is dat voor u opportuun.

De heer Los: Mag ik daar ook iets aan toevoegen?

45

Wethouder De Koning: Ik wil eerst een verduidelijkingsvraag aan de heer Onderdelinden stellen. U hebt het over een mailbericht en begrijp ik goed dat dit informatie van RVVH is?

De heer Onderdelinden: *Knikt instemmend.*

50

De heer Los: Ik bevestig het verhaal van de heer Onderdelinden. Dat is precies het beeld dat wij ook hebben.

Wethouder De Koning: Ingaand op de beide interrupties.

Ik begrijp van RVVH heel goed dat ze willen blijven zitten en aangeven dat Sagitta naar een andere plek moet. Maar, mijnheer Onderdelinden, hebt u ook met Sagitta gesproken? Dit

college praat met alle partijen en houdt rekening met de belangen van alle partijen. Niet van de ene partij meer of minder.

5 **De heer Onderdelinden:** Het antwoord is ja. Sagitta wil blijven zitten, maar zij willen wel alles tot zich laten komen en alle afwegingen eerlijk kunnen maken. Dat betekent voor de raad dat als uitplaatsing niet anders kan, waardoor zij er niet minder maar beter van worden met die prachtige edele sport, dan denk ik dat zij dit heel serieus zullen nemen. Zo heb ik het begrepen.

10 **Wethouder De Koning:** Tot nu toe is ons beeld dat geen enkele sportvereniging graag wil verhuizen. Zowel Sagitta als RVVH niet. Dus kunnen we met die beperkte ruimte niet uit de voeten. We gaan dus aan de slag en met hen in gesprek om hun belangen te weten. Dat is de opzet. U ziet de conflicterende belangen al komen. Ik denk niet dat we daar nu op in moeten gaan. We weten dat ze er zijn. Ze zijn genoteerd en wij gaan ermee aan de slag.

15 Voorzitter, nog een opmerking over de stedenbouwkundige kansen en alle dingen daarom heen. Ik denk dat het goed is om aan de structuurvisie te relateren. We hebben met de raad vastgesteld dat in de structuurvisie duidelijk wordt neergezet hoe Ridderkerk er over een X aantal jaren uit komt te zien. Zowel op het gebied van stedenbouwkundige aspecten, als

20 verkeerskundige en economische aspecten. Die drie aspecten spelen een belangrijke rol. Dat is een enorme klus. Dat weet u ook.

Je kunt natuurlijk een heleboel zaken aan elkaar verbinden. Als er een ruimte zou komen waar RVVH of Sagitta nu zit, dan gaan we kijken op welke manier we Ridderkerk het meest kunnen dienen om die ruimte in te vullen. Verder moeten we daar niet mee gaan. Eerst de

25 structuurvisie, eerst het onderzoek en dan de conclusies.

De heer Meij bij interruptie: Voorzitter, de wethouder vertelde net dat het openbaar vervoer leidend was. Als dat zo is, zou je toch zeggen trek de lijn door tot Drievliet. Dan maak je het openbaar vervoer leidend. Het college heeft besloten dat dit te veel stedenbouwkundige

30 consequenties heeft, er moet veel gesloopt worden, en daarom wordt de tramlijn tot het centrum aangelegd.

Dus u maakt zelf ook onderscheid in openbaar vervoer op de eerste plaats en vindt tegelijkertijd dat dit niet tegen elke prijs moet. Blijkbaar hebt u die afweging toen gemaakt dat tussen de nadelen tussen het centrum en Drievliet te groot zijn en de nadelen van de

35 Rotterdamseweg naar het centrum te overzien zijn.

De nadelen voor de sportverenigingen neemt u op de koop toe.

Wethouder De Koning: Volgens mij heb ik in december gezegd dat het college op dat moment van mening was, dat wij de impact op de infrastructuur te groot vinden. Dat hebben

40 we gezegd en dat is door de meerderheid van de raad onderschreven. Dat geldt tot de structuurvisie klaar is. Die moet eerst maar eens klaar zijn. Daar is een aantal aspecten in genoemd waarvan er in december nog een is bijgekomen. Ik hoef maar naar de heer Onderdelinden te kijken om te weten wat ik bedoel. Dat betreft maatschappelijk draagvlak. Die vier aspecten gaan daarin een rol spelen. Maar, ik denk niet dat we nu de discussie over

45 het tracé vanaf het centrum en verder hoeven te voeren. Het gaat nu over de lijn die er al gaat komen en dat is namelijk de lijn tot het centrum. Daar heeft de raad in december een besluit over genomen. Wat er verder gaat gebeuren hoort thuis in de structuurvisie.

De heer Meij: U onderschrijft eigenlijk wat ik heb gezegd. Er is een keuze gemaakt voor de

50 aanleg tot het centrum, vanwege de grote consequenties. Maar, u accepteert de consequenties die bij de aanleg tot het centrum horen wel.

Wethouder De Koning: Dat klopt, zo heeft het college het in december ook gezegd.

Daarmee wil ik niet zeggen dat het gemakkelijk is. We moeten goed communiceren en de belangen afwegen.

Hoe wil het college daar dan mee omgaan? De belangen kennende en wegende proberen wij het zo te creëren dat alle mensen, bedrijven en instellingen die geraakt worden door de

5 aanleg van deze tramlijn, goed worden gecompenseerd. Zodanig dat zij er op zijn minst hetzelfde uitkomen en misschien nog wel beter. We willen naar de win-winsituatie. Een beter openbaar vervoer en Ridderkerk verbeteren. Wij denken dat dat mogelijk is. Dit is onze leidraad.

10 De heer Den Ouden vraagt naar de status van het project. Na vanavond, als de besluitvorming gaat zoals deze voorligt, is de volgende stap dat de tekentafels bemand worden en dat het tracé wordt ingetekend. De stadsregio vinkt het ook nog even af. Dan gaat er een fase komen van uitwerking. We zijn nog lang niet aan bouwen toe. Maar, dat zal dan de volgende stap zijn als het gaat om de lijn zoals de raad hem heeft

15 vastgesteld.

De heer Den Ouden bij interruptie: Dat begrijp ik helemaal. De vraag die ik stelde, zal ik herhalen in iets andere bewoordingen. Wat u nu schetst is voor de tramlijn tot het centrum. Maar, daarmee is het project Ridderkerklijn kennelijk niet afgesloten. In een amendement

20 van 18 december worden ook nog andere dingen gevraagd. In die splitsing voorziet het projectplan niet. Anders gezegd: de vervolgstudie die verder gaat, zit die in de planstudiefase? Of in een andere fase? Daar moeten de projectdeskundigen kansen zien om dat voor die eigenlijk twee Ridderkerklijnen die er op papier zijn, nog eens duidelijk te maken. In verband met het vervolg, waarover we nog iets te zeggen hebben, is dat niet onbelangrijk.

25 **Wethouder De Koning:** U hebt zo graag altijd het laatste woord. Maar, u vindt dat misschien nog even prettig om te horen. In feite hebben we het project Ridderkerklijn in december gesplitst, zo zou je kunnen zeggen. In die zin dat er is besloten om hem aan te leggen tot het centrum en goed te kijken naar de subtracés. Er is geen besluit genomen over de aanleg

30 vanaf het centrum. Dat is min of meer geparkeerd in het kader van de structuurvisie. Daarin wordt bekeken wat ik zojuist geformuleerd heb. Ik ga dat niet herhalen, want als ik drie woorden anders uitspreek, is dat ook weer wat.

35 **De heer Den Ouden:** Misschien kan dat nog eens verhelderd worden in een of ander plannetje.

40 **Wethouder de Koning:** Ik had in mijn hoofd dat ik het zo duidelijk mogelijk had verteld, maar kennelijk toch nog niet. Dat is jammer. Goed, het kan nog een keer opgeschreven worden, los van de notulen van deze vergadering als u daar behoefte aan hebt.

Voorzitter, ik ga verder met de heer Japenga. Hij dringt aan op een snelle start van de gesprekken. Ik neem aan dat ik daar in voldoende mate op heb gereageerd. Hij stelt een vraag over de planschade. Ik zeg nu hetzelfde als in de commissie. Niet woordelijk, maar wel

45 inhoudelijk. Als in redelijke mate kosten worden gemaakt, ook voor deskundigen bij de werving of onteigening, dan komen die kosten ten laste van de koper. U spreekt over een inspanningsverplichting. Het college ziet dit als een zeer serieuze inspanningsverplichting. Wij voelen ons verantwoordelijk voor alle betrokken partijen, zodat zij op een zo goed mogelijke manier aan hun trekken komen.

50 De heer Los maakte een opmerking over RVVH. Daar heb ik denk ik op gereageerd. U sprak over schaalvergroting. Schaalvergroting is voor RVVH van toepassing, ik denk dat dat wel duidelijk is.

De heer Los: Mag ik daar een opmerking over maken voorzitter?

De vrees is juist dat de schaalvergroting door verplaatsing stopt. Dat is nu precies het probleem.

5 **Wethouder de Koning:** Daar gaan we met RVVH over praten. U noemt overigens al een
plaats, tegen Bolnes aan, waar RVVH heen kan gaan. Dat is bijzonder. Er circuleren wel
verhalen over en er staat ook iets over in de brief. De pers gaat er nog eens over heen.
Maar, dat is iets wat nog volkomen open is, want het is natuurlijk zo dat we daar eerst met de
10 betrokkenen over gaan praten. Het is wat mij betreft te prematuur om nu al over oplossingen
te praten.

De heer Los: Het staat duidelijk in de brief, wethouder, maar u zegt dat u gaat praten. U
hebt kennelijk nog andere alternatieven, als ik u zo hoor.

15 **Wethouder De Koning:** Dat zou zomaar kunnen. In de brief staat dat het sportpark, het
gebied tussen de Kruisweg en het sportpark Reijerpark een mogelijke optie is. Wel, een optie
is al 'misschien', en er staat ook nog eens het woord 'mogelijk' voor. Er staat één woord
zeker niet: het woord 'zekerheid'.

20 **De heer Los:** Voorzitter, op het Koningsplein kun je ze niet kwijt. Ze hebben veel ruimte
nodig. Als ik op de kaart kijk, zie ik niet zo veel alternatieven. Misschien op het Hakterrein,
maar daar zijn weer andere plannen voor.

Wethouder De Koning: Ik ben het met u eens, dat we ze op het Koningsplein niet kwijt
25 kunnen.

De heer Den Ouden haalt pagina 17 van het rapport aan en doet daarmee een uitspraak
over de kwaliteit van het rapport. Hij spreekt over een alinea op pagina 17 die gaat over het
30 bewerken van oorspronkelijke vervoerswaarden en dat er geen aanvullende
modelberekeningen zijn uitgevoerd. De heer Den Ouden doet daarmee een beetje
voorkomen alsof het rapport deze kwaliteit heeft. Welnu, mijnheer Den Ouden als u het goed
leest, staat daar "de in dit hoofdstuk ...", het gaat om hoofdstuk 4 over de
onderzoeksresultaten en de vervoerswaarden, "de in dit hoofdstuk gepresenteerde
35 gegevens". Dus als u zoiets zegt, zou ik het wel op prijs stellen dat u dat binnen de context
van dat hoofdstuk houdt en niet onmiddellijk van toepassing verklaart op het hele rapport.
Want, dan zijn we het niet met elkaar eens.

De heer Den Ouden: Voorzitter, laat dat duidelijk zijn, maar als het gaat om openbaar
vervoer, dan hebben we steeds gevonden dat het over het belang van vervoerswaarden
40 moet gaan. Dat is ook in de vorige discussie steeds het geval geweest. Openbaar vervoer
van Ridderkerk moet verbeterd worden en het ijkpunt of het criterium was de
vervoerswaarde.

Wethouder De Koning: De vervoerswaarde speelt een belangrijke rol bij de verbetering van
45 openbaar vervoer. Maar, je zult alle andere aspecten daarbij niet kunnen negeren, zoals de
verkeerskundige consequenties, de stedenbouwkundige consequenties waar u ook een
mening over heeft, het milieu en de kosten spelen een rol. Dat zijn ook allemaal aspecten. U
deed net alsof uw citaat van toepassing was op al die aspecten.

50 Voorzitter, ik ga niet dezelfde termen gebruiken als u. Als ik vind dat u het rapport tekort
doet, dan laat ik die term aan u. Ik vind het jammer dat een raadsdebat van dit niveau
gesierd wordt door dit soort termen. Ik betreur dat.

De heer Den Ouden: Voorzitter, mag ik even weten welke termen u bedoelt?

Wethouder De Koning: Het begint met een 'm' en eindigt op 'isleidend'.

5 **De heer Den Ouden:** Waarmee brengt u dat in verband?

Wethouder De Koning: Dat heb ik net uitgelegd.

De heer Den Ouden: Oh, niet met de rapportage.

10

Wethouder De Koning: Ik heb het net uitgelegd, mijnheer Den Ouden. Dat is alles wat ik daarover verder nog kwijt wil.

15

Voorzitter, de heer Den Ouden wijst op een antwoordbrief van de stadsregio, die hij niet gezien heeft. Volgens mij heeft hij dat in januari of februari ook al gevraagd. Die kopie is aan u toegestuurd. Kennelijk heeft dat niet voorzien. Ik begrijp niet meer precies wat u bedoelt, maar ik stel voor dat we dat samen even wisselen en als er sprake is van een omissie dan vullen wij die in. Er is niets geheim. U kunt alles krijgen wat u wilt. Maar, ik verkeer nu in de veronderstelling dat u al iets heeft. Als dat niet zo is, zorgen we ervoor dat dat er komt.

20

De heer Den Ouden: Voorzitter, het gaat niet om mij persoonlijk. Ik denk dat het correct is als de raad zou horen dat een aantal dagen na 18 december de brief van Ridderkerk naar de stadsregio is gegaan, met daarin de uitslag van dat debat. Daarop zou ik een antwoordbrief aan de raad hebben verwacht, die we dan ook op de lijst van ingekomen stukken zouden hebben gezien, waarin we precies kunnen lezen hoe de stadsregio er over denkt. Anders dan in een persbericht. Maar, het gaat niet om mij persoonlijk. De raad heeft die antwoordbrief nooit gezien.

25

Wethouder De Koning: Als de gemeenteraad een brief stuurt aan de stadsregio en de stadsregio antwoordt de gemeenteraad of een ander niet, dan kunnen wij tegen de stadsregio nog wel eens zeggen dat de raad nog een antwoord moet krijgen. Maar, daarmee houdt het wel op. Het is niet aan het college om de stadsregio op te gaan leggen wat ze wel of niet moeten doen, net zo min overigens als andersom.

30

De heer Den Ouden: Maar, veronderstel dat er een antwoord gegeven is, dan zou ik het heel kwalijk vinden want ...

35

Wethouder De Koning: U interpreteert mijn woorden verkeerd. Ik heb niets gezegd over een veronderstelling dat er een antwoord is.

40

De voorzitter: Misschien kunnen we deze discussie kortsluiten door het college te vragen na te gaan of er een antwoordbrief is gekomen van de stadsregio. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder De Koning: Afsluitend de moties.

45

Mevrouw Ripmeester: Voorzitter, in de motie van PvdA, CDA, VVD, ChristenUnie zijn een paar cruciale woorden weggevallen onder het vijfde aandachtstreepje onder "verzoekt het college van...".

50

Onder het 5^e aandachtstreepje moet staan: "in samenwerking en per partij binnen 18 maanden te komen tot een plan van aanpak, waarin ....".

Wethouder De Koning: Over de beide moties. De motie van PvdA, CDA, VVD en ChristenUnie: wij vroegen ons af hoe u aan de termijn van 18 maanden komt. U hebt daar

wellicht een verklaring voor.

Mevrouw Ripmeester: Twee maal negen, één structuurvisie.

5 **Wethouder De Koning:** Over de zes aandachtstreepjes onder “verzoekt het college van burgemeester en wethouders” hoop ik eigenlijk dat in mijn reactie doorklinkt dat we ons inderdaad verplichten ons tot het uiterste in te spannen om tenminste een vergelijkbare locatie aan te bieden, ook voor de bewoners, de bedrijven, de sportverenigingen en de kerken.

10 Wat ons betreft geldt dat voor alle betrokkenen.

Verhuizing binnen een straal van één kilometer is wat ons betreft een pittige opgave. Overigens zeg ik erbij over uw vierde aandachtstreepje over de A-locatie dat u de straal van één kilometer niet zo moet uitleggen dat die straal dan ook aan de andere kant van het centrum bedoeld is. Misschien wilt u dat in uw tweede termijn verduidelijken.

15

Mevrouw Ripmeester: Voorzitter, ik wil de term A-locatie dan wel graag uitleggen in samenwerking en per partij.

20 **Wethouder De Koning:** Mogen we het zo interpreteren dat de belangen van betrokkenen zo goed mogelijk worden behartigd?

Ik zou niets liever willen dan goede samenwerking met burgers en betrokkenen, duidelijkheid scheppen en afspraken maken over vervangende woonruimte.

25 Het spreekt voor zich dat wij over de voortgang van dit belangrijke dossier zullen rapporteren. Misschien kunnen we in commissieverband afspraken maken over de vorm waarin we dat doen.

Dan de motie van de VVD en het CDA over het tramtracé tot het centrum en dan met name de noord- of zuidligging. Het college is van mening, kijkend naar de kaart, dat het logisch is om de zuidkant te hanteren. We hebben ook de informatiebijeenkomst meegemaakt, waarin een aantal bewoners juist dit aspect naar voren heeft gebracht. We hebben toen gezegd dat goed gekeken moet worden hoe de bereikbaarheid van de haltes in Bolnes nu is. Het is de moeite waard om nog een keer naar te kijken.

30

Ook het verkeerskundige aspect speelt mee. Dat zou je dan in zo'n onderzoek moeten betrekken en maakt het meteen ingewikkeld. Aan de andere kant is het wel zo dat sowieso nu we van grof naar fijn werken en eruit zal komen dat we de tekentafels opgaan, dat zo'n onderzoek zich automatisch gaat afspelen. Als we aan het tekenen zijn en iedereen krabbelt zich achter de oren bij de zuidligging, dan zullen we dat natuurlijk goed laten meewegen. We houden natuurlijk rekening met de belangen van de direct betrokkenen. Ook voor hen geldt dat als je deze motie aanneemt, er voor hen (beide insprekers van de commissievergadering) onduidelijkheid blijft bestaan. Dat zullen ze zelf ook wel beseffen, dus dat verzacht dat aspect ook weer.

35

40

De heer Onderdelinden: Voorzitter, de insprekers zullen er inderdaad geen moeite mee hebben, zoals u weet. Los daarvan zijn het ook uw eigen woorden die u in de commissie hebt uitgesproken. U zei toen dat het een soort logica was om de voorliggende route te nemen. Maar, echt onderzoek hebben wij niet gepleegd. Het is een soort logica voor het nadere onderzoek.

45

Daarmee geeft u aan dat een onderzoek gewenst zal zijn.

50

Wethouder De Koning: De pijn zit hem niet zo zeer in de gebieden rond de Rotterdamseweg. Daar is ruimte, noordelijk zelfs meer dan zuidelijk. Het probleem zit hem vooral in de kruising aan de Rotterdamse kant, waar hij Beverwaard in

gaat. Daar schijnt verkeerstechnisch een probleem te zijn. Maar, als u wilt dat we dat nog eens zorgvuldig moeten bekijken, dan doen wij dat.

Voorzitter, ik ben aan het einde van mijn betoog.

5

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Ik ga ervan uit dat u nog iets wil zeggen, in tweede termijn. Ik verzoek u om dit zo staccato mogelijk te doen, anders wordt het een heel lange avond.

Ik begin bij de VVD.

10

De heer van der Spoel: Voorzitter, we hebben de wethouder duidelijk horen zeggen dat er een inspanningsverplichting vanuit het college ligt om ervoor te zorgen dat betrokkenen minimaal er niet op achteruit gaan, maar beter nog erop vooruit gaan. Dat onderschrijven we van harte. Daarom is het nodig om zo snel mogelijk in gesprek te gaan met alle betrokken partijen. Graag op korte termijn zelfs, om duidelijkheid te krijgen over de toekomst.

15

De heer Den Ouden had nog vragen over de status van het amendement. Het is nog steeds zo dat het amendement vraagt om te zien of de tram wordt doorgetrokken en zo ja, hoe. Ik ben blij met uw verduidelijking, want gezien het krantenbericht had ik de indruk dat u al besloten had dat hij doorgetrokken zou worden.

20

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, om een misverstand uit te sluiten, ik neem aan dat de heer Van der Spoel mijn aanvulling in eerste termijn ook mentaal verwerkt heeft?

De heer Van der Spoel: Voorzitter, dat mag uit mijn woorden van zojuist wel blijken.

25

De heer Den Ouden probeert de discussie van 18 december nog een keer over te doen richting de VVD-fractie, maar dat is een gepasseerd station. Op 18 december heeft een meerderheid van de raad een uitspraak gedaan over het advies aan de stadsregio. Op dat moment was dat een uitspraak. Het is dus des raads. Vanuit die democratische werkelijkheid en met respect stemt de hele VVD-fractie in met beide voorliggende moties.

30

Over de gemaakte opmerking van meerdere partijen over noord of zuid, wil ik benadrukken dat wij in die motie niet vragen om nog eens noord of zuid als alternatieven te onderzoeken, maar, zoals de wethouder ook al aangeeft, gaan we in de uitwerkingsfase van grof naar fijn. Onze oproep daarbij is, gelet op de inspraak waarbij de bewoners een lichte voorkeur hebben uitgesproken voor de noordelijke ligging, dit bij de uitwerking van grof naar fijn te bezien. Wij vragen de uitkomsten daarvan zwaar te laten meewegen.

35

Dank u wel, voorzitter.

De heer Onderdelinden: Voorzitter, de heer Den Ouden heeft het over het tracé dat al vaststond. Het zal duidelijk zijn dat wij door middel van dit amendement voorstellen dit nog eens te onderzoeken. Daar hebben wij zeer moverende redenen voor. Het vaststaan is niet aan de orde.

40

Vervolgens sprak de heer Den Ouden ook uit dat hij niet zo veel had met het woord 'elasticiteit'. Daar ben ik al eerder achter gekomen, maar ik probeer het woord elasticiteit te koppelen aan het feit dat hij de motie niet steunt. De motie van de vier partijen. Ik heb u rond het creëren van het centrum van Ridderkerk, een jaar of vier of vijf lang gevraagd of u meedoet met het vervolg. Op het moment dat u tegen het centrum, waar u nu dankbaar gebruik van bent, bent heb ik altijd gezegd dat u tegen kunt zijn. Dat is natuurlijk te respecteren, maar vervolgens komen er nog 30, 40 of meer besluiten. Dat weet u.

45

Redeneert u nu telkens vanuit de gedachte tegen? Dan is dat bij het trambesluit precies hetzelfde. Je kunt zeggen dat de raad een besluit heeft genomen en vervolgens vragen wij maximale aandacht voor kerken en samenleving. De maximale aandacht. Met een streep onder het woord verplichting. Inspanningsverplichting heb ik in eerste termijn genoemd.

50

Ik denk dat u dan toch moet proberen iets meer elastisch te zijn door in de raad voortschrijdend inzicht neer te leggen door te aanvaarden dat er een besluit is genomen. Dan gaan we er het beste van maken. In dit geval rond de belangen van kerken en dergelijke.

5 **De heer Den Ouden:** Ik ken de heer Onderdelinden al wat langer. Ik had er trouwens niet op gerekend dat hij weer met het centrumplan zou komen.

Maar, wel dat hij zou refereren aan een genomen besluit. Eerder vanavond is al opgemerkt dat het als het ware een besluit onder voorwaarden was. Het was een eerste fase. Ik heb er vandaag over nagedacht, want ik verwachtte al dat de heer Onderdelinden ermee zou komen, hoe ik dat nu op een andere manier duidelijk zou kunnen maken. Toen kwam de metafoor van het gebak. Veronderstel dat er bij de heer Onderdelinden thuis een feestelijke aangelegenheid is en hij vindt dat gebak even niet goed is. De meerderheid vindt dat wel goed. Vervolgens wordt er gebak aangerukt en hij neemt als eerste een slagroomgebakje. Dat zou toch niet passen bij zijn eerdere uitgangspunt? Welnu, in dat stadium zitten wij nu.

10 **De heer Onderdelinden:** De heer Den Ouden heeft zich echt goed voorbereid. Hij wist al wat ik allemaal wilde gaan vragen. Kun je nagaan, hoe goed wij elkaar kennen. Wat ik probeer te zeggen, mijnheer Den Ouden, is dat u een eenmalige kans hebt om de genoemde partijen te steunen. Eenmalig wordt deze motie ingediend. Misschien later nog vele andere moties, maar nu gaat het om deze motie. U hebt de kans om het beste met deze mensen en instellingen voor te hebben. Dat is heel simpel. Probeer daar wat mij betreft niet omheen te draaien, maar gewoon simpel ja of nee te zeggen. En u zegt nee.

15 **De heer Den Ouden:** Uw laatste conclusie van nee zeggen is ten onrechte. Wij hadden in december in ieder geval een beter voorstel en dit is nog lang niet het einde. Bovendien heb ik zojuist van het college gehoord dat alle dingen die u opsomde zo vanzelfsprekend zijn dat de motie zelfs niet nodig zou zijn.

20 **De heer Onderdelinden:** Voorzitter, tenslotte hebben we gezegd dat we vanavond vooruitlopen op de structuurvisie. Daarmee zou je ook kunnen zeggen dat op het moment dat je ja zegt tegen RVVH en Sagitta op het huidige terrein, je ook vooruitloopt op de visie. Dat doet u met het voorkeurstracé niet. Dat is een legitieme, maar wel principiële keuze! Uitroep teken. Dank u wel.

25 **De heer Japenga:** Dank u wel, voorzitter. Wij zijn te spreken over de antwoorden van de wethouder. Ik denk dat daarmee een aantal zaken vastligt. Wij steunen de motie. De A-locatie is wat ons betreft een locatie die goed is voor de gebruikers en gewenst door de gebruikers. Dat is vooral met hen samen te definiëren. Dat gaat u doen, heb ik begrepen.

30 De heer Den Ouden refereerde nog aan het korte debat in januari. Ik weet nog dat hij een korte vraag stelde en dat ik in zijn ogen een te lang antwoord gaf.

35 **De heer Den Ouden:** Correctie voorzitter, de voorzitter vond dat toen te lang duren.

40 **De voorzitter:** Laten we daar geen debat over houden. Ik heb u gevraagd deze termijn staccato af te wikkelen.

45 **De heer Japenga:** Ik zal mijn leven beteren, voorzitter. Het draagvlak is van groot belang. U hebt toen ook aan mij en de VVD gevraagd hoe ik daar in zat. Ik ben daar uitvoerig op ingegaan. Ik heb u ook bedankt voor die vraag, want toen heb ik ook gezegd dat het draagvlak daarmee vergroot wordt. Er voortdurend aandacht voor vragen en erop ingaan.

Daardoor gaan mensen begrijpen hoe het in elkaar zit en wordt het draagvlak vergroot. Wij zijn als fractie voor de hele lijn tot aan de P&R Oudelande. Dat hebben we nooit onder stoelen of banken gestoken. Op 18 december hebben we daar een goede beslissing over genomen.

5

Ik heb nog wel een vraag aan de heer Den Ouden die voortbordurt op dat wat de heer Onderdelinden zojuist stelde. Ik heb geen ervaring met het centrum, want dat was zoals dat heet, voor mijn tijd. Ik kan me wel voorstellen dat u tegen de tram bent. Maar, op een goed moment worden er besluiten genomen. Dan ben ik nu toch benieuwd of u ergens een moment kunt vinden waarop u zegt: oké het is legitiem, het is democratisch besloten, het is niet anders en nu ga ik mij met mijn fractie inzetten om dat wat er komt, ook zo goed mogelijk te maken.

10

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, voor de goede orde zal ik er meteen op reageren. Dan hoef ik het niet op te zouten tot mijn tweede termijn. De twee dingen die vanavond genoemd zijn, door de heer Van der Spoel nog eens onderstreept dat de structuurvisie nog helder moet maken – in ieder geval voor de VVD - of de lijn doorgetrokken wordt. En als ik daar de nadruk op leg, dan blijft het mogelijk – weliswaar niet voor de ChristenUnie, maar wel voor andere fracties - dat de uitkomst van de structuurvisie zou zijn dat de lijn niet wordt doorgetrokken. Die conclusie moet u toch delen nu het nog onderwerp van studie is.

15

20

Voor ons is het dan helder dat de stadsregio die nog geen besluit heeft genomen, zal adviseren het bedrag niet te investeren in iets dat volgens de onderliggende studie geen meerwaarde heeft. Wij besluiten niet tot de aanleg van een halve lijn.

25

De voorzitter: Mijnheer Den Ouden, u krijgt nu een interruptie van de spreker zelf.

De heer Japenga: Dit duurt inderdaad wel lang, voorzitter.

30

Ik had een concrete vraag. Of u na de besluitvorming, met uw fractie ook wilt meedenken. Constructief. Of doet u dat niet en zegt u: tegen is tegen.

De voorzitter: Uw vraag is helder, nu graag een helder antwoord.

35

De heer Den Ouden: Voorzitter, het kan haast niet anders dan dat de heer Japenga ervaring heeft met onze uiterst constructieve opstelling over alle voorstellen in deze raad. De besluitvorming over de Ridderkerklijn is in onze optiek over een jaar aan de orde, als de uitkomsten van de studie naar de structuurvisie en de Ridderkerklijn zijn afgerond. Dan hebben we het over de definitieve besluitvorming.

40

Het antwoord op uw vraag komt daarna.

De heer Japenga: Volgens mij zijn wij nu volop in de besluitvorming.

45

Ik wil nog even ingaan op de motie van de VVD en het CDA. Wij gaan ervan uit dat uitvoeringsonderzoek vanaf morgen gaat plaatsvinden. Daarin kan ook goed beoordeeld worden of de lijn ten noorden of ten zuiden van de Rotterdamseweg moet liggen. Daarvoor is volgens ons geen diepgaand onderzoek nodig en daarom willen wij de motie niet steunen.

50

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Japenga. Mevrouw Ripmeester, hebt u behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw Ripmeester: Een korte, voorzitter. Ik ben heel blij dat de wethouder zegt dat hij de belangen wil kunnen wegen en dat hij alles zal wegen. Maar wij hebben aangegeven duidelijkheid te willen en eerder contact met de gemeente te willen hebben. Daar doelt deze

motie dan ook op. Ik ben blij met de steun ervoor. De opmerkingen die gemaakt zijn over het feit dat de kosten in redelijke mate ook voor deskundigen voor rekening van de koper zullen worden gemaakt, wil ik graag opgenomen hebben in het plan van aanpak dat u gaat opstellen met de partijen.

5 Ik ben blij dat ik over een jaar kan rekenen op steun voor de extra lange lijn. Ik had al hoop na het artikel in het AD, maar misschien dat we over een jaar helemaal samen kunnen optrekken.

10 **De voorzitter:** Mevrouw Ripmeester, misschien kunt u nog iets zeggen over de motie Van der Spoel.

15 **Mevrouw Ripmeester:** Ik heb daar nog een vraag over, namelijk of het inderdaad vertragend werkt. Ik dacht dat dat niet zo was, omdat het automatisch voortvloeit uit de normale werkzaamheden.

20 **De heer Van der Spoel:** Voorzitter, dat voorziet niet op vertraging. Het wil recht doen aan dat wat uit de inspraak van 26 mei jl. naar voren is gekomen. Wij vinden dat dit aspect nadrukkelijk betrokken moet worden bij de uitwerkingsfase van grof naar fijn. Zo moet u het zien.

25 **Mevrouw Ripmeester:** Omdat er expliciet aandacht wordt gevraagd voor de sociale en fysieke veiligheid, die bij de ongelijkvloerse kruisingen niet zonder meer gewaarborgd zijn, kunnen wij meegaan met deze motie.

30 **De voorzitter:** Dank u zeer. Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, ik zal staccato zijn. Geen gebakjes, geen toestanden. Wij gaan ervan uit dat de motie over de inspanningsverplichting overbodig is. Hij kan zeker geen kwaad. We hebben al gezegd hem te zullen steunen.

35 De motie voor noord of zuid steunen we niet. We willen het eigenlijk geen van beide. Dat is mijn verhaal voorzitter. Kort en duidelijk.

De voorzitter: Fantastisch, mijnheer Los. De heer Den Ouden.

40 **De heer Den Ouden:** Voorzitter, ik kan kort zijn, want ik heb een heleboel van wat ik had willen zeggen al kunnen zeggen.

45 Ik ga niet herhalen wat er in de krant stond over de lijn. Ik neem aan dat mevrouw Ripmeester het al gehoord heeft en anders leest ze het binnenkort na in de notulen. Haar overtuiging dat we volgend jaar op één lijn zitten, zou best kunnen, want waarom zou over een jaar de opvatting over een doorgetrokken lijn zo heel anders zijn dan het afgelopen jaar. Tegen die achtergrond van kwaliteit van openbaar vervoer denken wij dat wij op 18 december een uiterst constructieve bijdrage geleverd hebben om daar mogelijkheden voor aan te reiken.

50 Dan de moties. Tegen de achtergrond van de vanzelfsprekendheid dat de belanghebbenden, als het er ooit van komt, niets tekort komen is het een formele opvatting dat ik in dit stadium wil voorkomen alsnog het meerderheidsadvies van 18 december te sanctioneren. Daarom steunen wij de moties niet.

De heer Van Houcke: De motie Ripmeester steunen wij. De motie Van der Spoel steunen wij na de opmerkingen van de wethouder ook. U probeert geen nieuwe studie te genereren, maar u beschouwt dit als een aspect van de bestaande studie. Dan een opmerking over dat wat leidend is. De stedelijke ontwikkeling is leidend. Er is al een

5 paar keer over gesproken. Ook in het verleden al. Ik denk eigenlijk dat daaraan is voldaan, doordat wij op dit moment hard bezig zijn met de Ridderkerkse structuurvisie. Daar hoort dit in thuis. Ik heb al diverse keren betoogd dat het noodzakelijk is dat Ridderkerk als de lijn wordt aangelegd moet anticiperen en moet zorgen dat ze een beleid hebben, want langs zo 'n lijn ontstaat vanzelfsprekend een dynamiek die je niet kunt beteugelen. Zelfs met allerlei plannen is dat niet eenvoudig. Dus in die zin, denk ik dat eraan voldaan is. Dat was het voorzitter.

10 **Mevrouw Nooijen:** De fractie Lokaal Sociaal zal beide moties steunen.

De heer Japenga: Ik wil nog terugkomen op onze schreden. Uit de beantwoording hebben wij begrepen dat het onderzoek plaatsvindt binnen het georganiseerde onderzoek richting de uitvoering. Als dat zo is, willen wij de motie Van der Spoel steunen.

15 **De heer Van der Spoel:** Voorzitter, zoals ik al heb opgemerkt, gaat het erom dit te betrekken in de studie van grof naar fijn.

De voorzitter: Dank u zeer. Dames en heren, ik wil met u naar de besluitvorming, maar de wethouder wil nog een zin uitspreken.

20 **Wethouder De Koning:** Voorzitter, er zijn geen vragen of opmerkingen meer aan het college. Dan kan ik inderdaad met een mooie zin afsluiten. Deze tram is bepaald geen 'piece of cake'.

25 **De voorzitter:** Dames en heren, er ligt een informerende brief van het college voor. De brief is door de raad voor debat naar de raadsvergadering gestuurd. Ik neem aan dat u gezien de discussie hiermee kunt instemmen? Dat is het geval.

30 **De heer Los:** Voorzitter, wij hebben niet gezegd dat we met de brief instemmen. Wij onderschrijven deze keuze niet.

De voorzitter: Dan is dat uw stemverklaring.

35 Dan de moties: De motie Van der Spoel is nummer 88 en de andere motie, kortweg de motie Ripmeester, is nummer 89.

Motie 88 wordt gehandhaafd? Dat is het geval. Verlangt u hoofdelijke stemming? Dat is niet het geval.

40 **De griffier:** Voor de motie zijn de fracties VVD, CDA, PvdA, D66/GL, Lokaal Sociaal en de ChristenUnie. Dat zijn 18 zetels. Tegen zijn SGP en Leefbaar Ridderkerk, samen 9 zetels.

De voorzitter: Dank u zeer. Daarmee is deze motie aangenomen.

45 **De griffier:** Motie 89: voor zijn de fracties PvdA, ChristenUnie, VVD, CDA, Leefbaar Ridderkerk, D66/GL, en Lokaal Sociaal. Dat zijn 22 stemmen. Tegen is de SGP met 5 stemmen.

50 **De voorzitter:** Dames en heren, ook deze motie is aangenomen. Wij zijn aan het einde van dit agendapunt. Het heeft lang geduurd, maar het onderwerp is goed uitgedebatteerd.

3. Voorstel om in te stemmen met de permanente huisvesting van het jongerenwerk in het pand P.C. Hoofdstraat 4 (raadsvoorstel 174)

De voorzitter: Wie van u wil hierover het woord voeren? Ik begin bij de heer Meij.

5

De heer Meij: Voorzitter, er is na jaren van onzekerheid nu eindelijk duidelijkheid over de toekomst van het jongerenwerk in Ridderkerk. De jongeren in Ridderkerk hebben heel lang moeten wachten op een duidelijke beslissing over huisvesting en locatie. Maar, als de nood het hoogst is, is de redding nabij.

10 Het CDA was lang voorstander om het jongerenwerk in De Kuyperschool onder te brengen. Daar hadden we goede redenen voor. De CDA-fractie is nu tevreden met de plaats van jongerenhuisvesting in de P.C. Hoofdstraat, omdat aan onze voorwaarden is voldaan.

Te weten:

- de locatie is centraal gelegen in het centrum;
- het wordt geen nieuwbouw waar vaak beheerders en managers de leiding hebben, in plaats van de jongeren;
- de jongeren zijn akkoord gegaan met deze huisvesting.

15

20 Uit deze strijd lijken bijna alleen maar winnaars naar voren te komen. Het jongerenwerk met goede huisvesting, de gemeente die doorkan met het centrumplan, de politiek die een hoofdpijndossier armer is.

Jammer is het dat weer een historisch pand van Ridderkerk sneuvelt. Ik geef toe dat het er aan de buitenkant niet meer uitziet, maar het is toch een vorm van bewuste verwaarlozing geweest, denk ik. Ik ben benieuwd hoe de laatste generaties zullen reageren op het niet stelselmatig onderhouden van historische of karakteristieke gebouwen in Ridderkerk.

25

Tenslotte wil ik de wethouder een compliment geven voor de voortvarende wijze waarop ze dit dossier heeft aangepakt. Dank u wel.

30

De heer Van Houcke: Dank u wel, voorzitter.

De fractie van D66/GL is verrast over de zoveelste “move” in dit dossier. Het geeft maar weer eens aan dat het collegebeleid c.q. coalitiebeleid weinig consistent is en blijft als het erom gaat onze jongeren ruimte en een podium te bieden. Maar goed, eindelijk dan nu toch een voorstel voor een permanente voorziening.

35

Niet voor de 3 ton van enkele maanden geleden. Aan de realiteit van dat bedrag hadden we al grote twijfels. Maar nu wordt voor een veelvoud van dat bedrag voorgesteld het gebouw – nou ja, gebouw – geschikt te maken voor permanent gebruik. Voorzitter, er is wat ons betreft geen misverstand over dat er nu na tientallen jaren getouwtrek eindelijk die jongerenvoorziening moet worden gerealiseerd. Maar schenk dan wel klare wijn. Dat gebeurt nu opnieuw niet!

40

Letterlijk staat er: “De verbouwingskosten van het pand om het om te vormen tot een structurele voorziening voor de jongeren van Ridderkerk bedraagt ongeveer € 650.000,-.” Juist in dat woord ongeveer, zit de angel. Is dit om de coalitiepartner VVD ter wille te zijn die de vorige keer stringente eisen stelde aan de financiën, v é r ó n d e r die € 650.000,-?

45

Dáár wordt opnieuw ruimte gecreëerd voor de toekomst.

En tóch is het raadsstuk zo geconcipeerd dat het college achteraf kan zeggen dat de raad vanavond bijna 1 miljoen euro heeft gevoteerd.

50

Rekent u even mee met D66/GL?

€ 650.000,- ongeveer

€ 65.000,- onzekerheidsmarge

€ 130.000,- BTW

€ 100.000,- verruiming van het budget van de reserve gebruiksmogelijkheden

€ 945.000,- ofwel bijna 1 miljoen euro

- 5 Maar goed, dan nog houdt u schijnbaar over op het al verschillende jaren gereserveerde bedrag voor een jongerenvoorziening van bijna 2 miljoen euro. Schijnbaar, want de extra kosten van de nu voorgenomen bouw van appartementen en handhaving daarin van de gevel van de Kuyperschool kostte volgens een weinig uitgewerkt plan op zijn minste enkele tonnen extra.
- 10 De totale kosten van het NIET vestigen van het centrum in de Kuyperschool maar in het gebouw aan de P.C. Hoofdstraat lopen dan mogelijk tegen de anderhalve miljoen aan, wat wel erg dicht ligt bij het eerder te duur geachte bedrag van €1,9 miljoen.
- 15 Wat betekent dat de kapitaallasten misschien enkele tienduizenden euro's lager kunnen uitvallen. De adder hier is dat de afschrijfperiode van de P.C. Hoofdstraat niet is genoemd, die bleek in de Commissie 20 jaar te zijn. Bij De Kuyperschool ging het over een veel langere periode waardoor de kapitaallasten navenant lager zouden zijn.

- 20 De fractie van D66/GL is desalniettemin blij dat de permanente jongerenvoorziening er nu eindelijk lijkt te gaan komen. Wij zullen u niet meer lastig vallen met de vergelijking met De Kuyperschool mits u - en ik neem de uiterste marge in uw voorstel – naderhand niet opnieuw bij de raad komt voor een extra krediet. Wat ons betreft; geen Amsterdamse metro, geen Betuwelijn in Ridderkerk. Op basis van goede ambtelijke voorbereiding wordt dit project gewoon binnen dit ruime krediet gerealiseerd.
- 25 Pas dán is er wat D66/GL betreft reden voor een felicitatie van de jongeren. Dank u wel.

- De heer Los:** In de 21^e eeuw zijn we terechtgekomen in de draaikolk van dynamiek. Dan bedoel ik niet de financiële situatie van de bekende stichting. Nee, het gaat veel meer om de snel veranderende omstandigheden. Als voorbeeld mag dienen dat we in 2006 nog een meerderheid in de raad hadden voor de jeugd in De Kuyperschool. De plaats waar de jeugd zich thuis voelde en heel dicht bij het centrum, zichzelf kon zijn in een historisch gebouw. De heer Meij zei het zojuist ook.
- 30 Maar in december 2007 lag het beeld heel anders. De raadsmeerderheid vond dat de jeugd naar de P.C. Hoofdstraat moest. En wel in het gebouw van het Snuffelpand. Het was tijdelijk, maar het prijskaartje was heel laag: € 350.000,-.
- 35 Nu, iets meer dan een halfjaar later, in 2008 is het beeld weer heel anders. We gaan onze droom in een groter deel van het gebouw waarmaken. Het prijskaartje is wel anders, maar we krijgen er ook meer voor. Het gaat nu maar om € 650.000,- . Maar, het is wel heel wat anders.
- 40 Bij de vraag hoe dat nu allemaal komt, is het antwoord heel gemakkelijk. Het komt door Trelleborg. Blijkbaar is het niet het college dat in dit dossier aan de knoppen draait, maar is het Trelleborg.
- 45 Nu in het snel veranderende beeld van de wereldeconomie het wel eens zo kunnen zijn dat in Zweden bij Trelleborg de strategie weer anders wordt, zal het mij niet verbazen als in een volgende raadsvergadering er weer een ander voorstel ligt.
- Het geschetste beeld is niet zo ver van de realiteit als we zien dat bij het zwembad ook al verschillende voorstellen de revue zijn gepasseerd. Zelfs zonder dat het buitengebeuren hier een rol in speelt. De financiële onderbouwing maakt ook een enigszins wollige indruk. Leefbaar Ridderkerk maakt zich daar enige zorgen over. Was het zo dat Leefbaar
- 50 Ridderkerk aantoonde dat in bij De Kuyperschool het zogenaamde DHV rapport een veel te hoge opgave deed, het verschil tussen ongewijzigd gebruik en gewijzigd gebruik bedroeg maar liefst € 1,7 miljoen. Het bleek realiseerbaar voor de helft. Onzin, vond het college. Voor die prijs was het onmogelijk. Nu wil hetzelfde college mij doen geloven dat gewijzigd gebruik

aan de P.C. Hoofdstraat inclusief verbouwing voor nog minder mogelijk is.

Voorzitter, in mijn optiek is dat zeer ongeloofwaardig en niet realistisch. Dit beeld kan in mijn ogen en van mijn toenmalige adviseurs dan ook niet kloppen.

5 Mocht bij het zwembad niet worden gesproken over zwarte piet, dan kunnen wij het misschien nu wel hebben over Sinterklaas, ik heb hem net nog gezien [*in de hal van het gemeentehuis vond voorafgaand aan de raadsvergadering een lokale culturele act plaats, notulist*].

Akkoord gaan met dit voorstel, betekent in mijn optiek ook akkoord gaan met een heel veel hoger bedrag. Laat duidelijk zijn dat wij het maatschappelijk doel uiterst belangrijk vinden.

10 Maar het geschetste beeld moet daarbij wel kloppen. Ik wil daar graag van de wethouder graag iets over horen.

Evenals bij Drechtwerk, waar het doel van zeer groot belang is, mag je niet akkoord gaan met een incompleet en onrealistisch beeld. We wachten het commentaar van de wethouder even af. Dank u wel.

15

Mevrouw Duman: Dank u wel, voorzitter. De jongerenraad en andere betrokkenen staan niet onwelwillend tegenover het voorliggende plan. Ze zijn enthousiast. De jongeren hebben hier vier jaar op moeten wachten. Eindelijk een definitieve ruimte in het centrum die bereikbaar is voor alle jongeren. Een ruimte voor de toekomst, voor jongeren of andere

20 doeleinden. De ruimte wordt nu als opslagruimte gebruikt door de gemeente en komt op termijn vrij. De omwonenden zijn op de hoogte gebracht van de nieuwe ontwikkelingen en er zijn metingen verricht. Geluidsoverlast wordt beperkt door een zogenaamde 'doos-in-

25

doosconstructie'. Wij zijn blij voor de jongeren die lang in onzekerheid hebben gezeten dat er nu een permanent jongerencentrum komt. Toch hebben we een aantal vragen.

Blijft de capaciteit van de zalen gelijk aan die van De Kuyperschool? Evenementen als Goothstock en het Bluesfestival worden goed bezocht. Het festival is uniek en onze gemeente staat op de wereldkaart op het gebied van blues. Deze grote evenementen moeten ook mogelijk blijven. Kunt u daar een garantie voor geven? Dank u wel.

30

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel, voorzitter. De VVD heeft jeugd en jongeren hoog in het vaandel staan. Het voorstel was ook voor ons verrassend. Een podium juichen we toe. Maar, daar zijn nog geen afspraken over gemaakt. Het is belangrijk dat bestaande gebruikers er terecht kunnen, maar wel nadrukkelijk qua ruimte en mogelijkheden tegen gunstige prijzen

35 voor alle jongeren. Verder juichen we het toe dat er eindelijk een structurele vestiging komt voor de jeugd, zowel voor tieners als voor 16-plussers. We juichen het toe dat de locatie centraal gelegen is en dat er communicatie met betrokkenen is. We juichen het toe dat er een zogenaamde 'doos-in-doesconstructie' mogelijk is, waardoor de overlast tot een minimum beperkt zal kunnen worden. Dat gebruikers zelf verantwoordelijk zijn om overlast te voorkomen, spreekt ons aan.

40

Wij gaan akkoord met het voorstel.

Dan nog een opmerking naar D66/GL. Wij vinden het fijn dat u weet dat de VVD altijd op de kleintjes let. Dat is inderdaad zo. Echter, onze voorwaarden betroffen wel een tijdelijke

45 voorziening. We spreken hier over een structurele voorziening, inclusief het door ons zo gewenste podium voor alle jongeren.

50

De heer Louter: Voorzitter, wij hebben een paar korte opmerkingen. Er zijn al verschillende dingen gezegd.

De ChristenUnie vindt dit een prima plan.

Op heel korte termijn wordt de wens van de jongeren in Ridderkerk naar een permanent gebouw ingevuld.

Wij maken ons wel zorgen over de snelheid van het wisselen van plannen en ideeën. Dat

hebben wij ook al naar voren gebracht bij de discussie over het zwembad. Nu lopen we er al weer tegen aan. Binnen een halfjaar is er weer een heel ander plan.

Maar, voor de jeugd is dit uitstekend.

5 Dat het meer geld gaat kosten, is logisch. Maar, we moeten dit ook zien in de langere periode dat het pand beschikbaar is. Ik heb begrepen dat het voorlopig gaat om een termijn van 20 jaar.

10 Ik wil nog een opmerking maken over de terminologie die gebruikt wordt in het stuk. Zeker waar het gaat om de tijdsaanduiding. Er wordt gesproken over permanente huisvesting, over een structurele huisvesting en over een langere periode. Allerlei verschillende tijden, die je op verschillende manieren kunt uitleggen, terwijl het over hetzelfde gebouw gaat.

Dank u wel.

15 **De voorzitter:** Dank u zeer, mijnheer Louter. Nog anderen in eerste termijn? Dat is niet het geval, dan geef ik het woord aan wethouder Van den Berg.

20 **Wethouder Van den Berg:** Dank u wel. Voor de snelheid ga ik meteen over naar de vragen, omdat het niet zinvol is om het debat van december jl. over te doen. Toen is een keuze gemaakt en inderdaad ligt er nu een iets gewijzigd voorstel. Maar, ik ben het niet met de sprekers eens die stellen dat er nu een totaal gewijzigd plan voorligt.

Alleen het college kijkt wat er gebeurt in de samenleving. Als er aanleiding is om een plan aan te passen op een moment dat dat nog kan, staan we daar inderdaad voor open.

Vandaar het voorliggende voorstel.

25 Hoewel er niet direct vragen zijn gesteld over de financiën, wil ik toch iets zeggen over het budget dat we vaststellen. Maar, ook welk budget hier niet in zit.

Vanuit het college is steeds heel helder gecommuniceerd. Wat er nu in het voorstel zit en ook in het voorstel van december, zijn de kosten voor verbouwing en daarnaast een bedrag van € 100.000,- om het gesprek aan te gaan over een aantal voorzieningen, die in het gebouw nodig zijn naast de kosten die voor legesaanvragen gemaakt moeten worden.

30 Het bedrag van € 100.000,- is onzeker. Daarnaast hebben wij nu goede onderzoeken, waarop we zeggen dat het bedrag van € 650.000,- het bedrag is waarvoor het allemaal moet kunnen gebeuren. Het kan ook.

35 Wat niet in het bedrag zit en ook niet in het voorstel van december, zijn de kosten voor het centrumplan, De Kuyperschool. Ik noem het nog even plan Los, maar ik begreep uit de Combinatie dat dit een ander plan was. In de volksmond is het plan Los gaan heten. Dat zat ook niet in het voorstel van het college in december en zit er nu ook niet in.

Daarnaast zit de exploitatie niet in het bedrag. Daarover is in december helder gesproken.

40 Het gaat om de exploitatie van de podiumruimte. Daarvoor moet nog geld beschikbaar komen. Dat kan. Dat wisten we in december en dat weten we nu. Dus, het onderwerp komt nog een keer terug, maar dan gaat het niet over de verbouwing, want dat wordt met dit voorstel geregeld. Het extra geld is nodig omdat voor de structurele voorziening andere aanpassingen nodig zijn dan voor de tijdelijke voorziening, waar we in december over spraken.

45 **De heer Van Houcke bij interruptie:** Ik begrijp de wethouder. Zij wil dit verengen tot De Kuyperschool. Maar, waar we het feitelijk steeds over hebben gehad, zijn de kosten voor het niet door laten gaan van de voorziening in De Kuyperschool. Dan kun je natuurlijk wel slim boekhouden en zeggen dat je die paar ton niet meerekent en dat we die ook niet helemaal becijferen maar in het onduidelijke laten zitten. Maar, dit neemt niet weg dat het wel degelijk kosten zijn die het gevolg zijn van deze beslissing. Dit noem ik 'window dressing'.

50 **Wethouder Van den Berg:** Ik maak bezwaar tegen de suggestie van slim boekhouden. Alle getallen die over tafel zijn gegaan, gingen over hetzelfde. Of over het verbouwen van De

5 Kuyperschool of over het maken van de voorziening in de P.C. Hoofdstraat. In die zin zijn de kosten vergelijkbaar en is in alle gevallen de betekenis van die kosten voor de ontwikkeling van het centrum buiten beschouwing gebleven. Dat staat in alle voorstellen. In die zin kunnen we nu gaan toerekenen om te komen tot een bedrag van € 1,9 miljoen, maar dat lijkt me niet reëel. In de renovatie van De Kuyperschool hebben we niet meegerekend wat dat zou betekenen voor woningbouw of anderen.

10 **De heer Van Houcke:** Het lijkt me niet correct wat u zegt: als De Kuyperschool gebruikt zou worden voor een jongerencomplex, waren die extra kosten die wel ergens vandaan moeten komen om er een appartementencomplex van te maken met het inbouwen van de voorgevel van De Kuyperschool. Dan waren die kosten er dus niet geweest. Dat betekent dat los van het dossier dat je daarvoor hanteert, de gemeente een paar ton goedkoper uit was geweest. Het lijkt mij een eenvoudige rekensom. U mag het van mij wel ergens anders aan toerekenen. Dat vind ik prima. Het is ook niet zo dat er niet over gesproken is. Maar, ik vind het wel correct om het toch boven water te halen.

15 **Wethouder Van den Berg:** Precies. Maar, het lijkt mij terecht om het toe te rekenen aan de voorziening voor het jongerenwerk. In die zin verschillen we misschien van mening.

20 De vraag wie er aan de knoppen draait, werd door twee fracties gesteld. In dit geval bent u het die een beslissing neemt over de huisvesting van het jongerenwerk. Dat is niet Trelleborg. Maar, we zien wel ontwikkelingen en op basis daarvan moeten plannen soms aangepast worden.

25 **De heer Los bij interruptie:** Dat is precies mijn zorg, voorzitter. We hebben nu in een halfjaar een heel ander plan, want het Snuffelpand blijft zitten en in het grote gebouw worden nu voorzieningen getroffen. Dat komt omdat Trelleborg blijft zitten waar hij zit.

30 Er is natuurlijk een heel reële mogelijkheid dat in de snel veranderende wereld Trelleborg op een goed moment toch besluit om weg te gaan. Dan zitten we weer in een andere situatie. Het gaat mij ook om garanties voor het bedrag van € 650.000,-. De mensen die mij geadviseerd hebben bij het plan Los, dat ik nooit zo heb genoemd, hebben hiervan gezegd dat je het voor dat bedrag niet redt wanneer je er zo veel voorzieningen voor moet realiseren. Ik heb juist gezegd dat ik daar dan garanties voor wil hebben.

35 **Wethouder Van den Berg:** Dit is het voorstel en daarin staat wat wij van u vragen. Ik weet zeker dat als wij doorgegaan waren met tijdelijke huisvesting, waarvan wij wisten dat op die locatie een woningbouwlocatie was gepland die niet door zou gaan, dan had u over een aantal jaren tegen mij of tegen het college gezegd dat wij op tijd het voorstel hadden moeten aanpassen.

40 De PvdA vraagt naar de bewoners. Er is met de bewoners gesproken tijdens wijkoverleggen. We hebben afgesproken dat er informatie voor de direct omwonenden beschikbaar komt, zodat de mensen breed geïnformeerd worden over de activiteiten. Zij weten dan ook wie ze kunnen aanspreken op dingen die plaatsvinden.

45 De capaciteit van het nieuwe centrum blijft hetzelfde als in het voorstel van december. Het uitgangspunt is de ruimte van De Kuyperschool, de ruimte voor het jongerenwerk en voor de podiumvoorziening. Ook de grootschalige evenementen kunnen plaatsvinden. De organisatie daarvan heeft contact met De Gooth, die met ons gesprekken voert. Ook hebben wij gesprekken gevoerd met mensen die festivals hebben georganiseerd. Zij hebben bij voorbeeld gekeken naar de kleedkamers en de inrichting van ruimtes voor opslag en voor benadering van de podia.

50

Mevrouw Van Vliet vraagt naar de prijzen. De prijs die we vragen voor de podiumruimte heeft te maken met de exploitatie van de ruimtes. Daar zullen we in het vervolg nog over in gesprek gaan met jongeren, jongerenwerkers en ToBe. We kijken ook naar de prijzen voor verhuur van de ruimte.

5 Terecht zegt u dat gebruikers zelf verantwoordelijk zijn voor de openbare orde, ook rond het gebouw. De gesprekken die wij op dit moment hebben, zijn positief. De jongeren staan hiervoor open en zijn hierop aanspreekbaar.

10 De heer Louter stelt de terminologie aan de orde. Ik heb tijdens de commissie gezegd dat wij aan een periode van 20 jaar denken. Die termijn past bij beide begrippen.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Tweede termijn.

15 **De heer Meij:** In de afgelopen jaren heeft de CDA-fractie binnen de coalitie nogal wat kritiek ondervonden omdat wij een ander standpunt innamen over De Kuyperschool. We konden alleen achteraf constateren dat de zaak mogelijk door die houding wat opgehouden is. Maar, nu wordt het mogelijk om op een veel goedkopere plek jongeren te kunnen huisvesten. Dank u wel.

20 **De heer Los:** Ik heb gezegd dat budgetten budgetten zijn. De heer Van Houcke sprak ook al uit dat u niet om een extra budget moet komen. Ik zeg het nog één keer: budget is budget. Daar zullen wij u aan houden.

25 **Mevrouw Duman:** Ik heb nog een vraag aan de wethouder. Het aantal bezoekers dat in de ruimtes kan, kunt u dat nog noemen? Het is van belang voor de festivals.

De voorzitter: Bedoelt u het maximale aantal bezoekers?

30 **Mevrouw Duman:** Inderdaad. Dat was het.

Mevrouw van Vliet: Wethouder, we vinden het logisch dat de prijs afhankelijk is van de exploitatie. Maar, we blijven de nadruk leggen op ruimte en mogelijkheden tegen gunstige prijzen voor alle gebruikers.

35 **De heer Louter:** De wethouder noemt een termijn van 20 jaar. Garandeert ze dat dit pand er dan nog 20 jaar staat en in gebruik is? Ook al zou Trelleborg volgend jaar het terrein te koop zetten?

40 **Wethouder Van den Berg:** Een korte reactie op de opmerking van de heer Meij. Ik denk dat met dit voorstel een goede voorziening voor de jongeren in het centrum wordt gerealiseerd. Ik ben het met u eens dat er rondom dit dossier vele winnaars zijn. Wij zijn daar erg blij mee.

45 Het aantal bezoekers: als ik het goed heb ligt één zaal rond 180 bezoekers en de andere zaalcapaciteit is iets groter. Totaal kunnen ongeveer 250 tot 300 bezoekers volgens de aan te vragen gebruiksvergunning aanwezig zijn. De Gooth en Dynamiek zullen de gebruiksvergunning aanvragen. De ruimtes voor het jongerenwerk kunnen voor festivals gebruikt worden. Dan kunnen er drie zalen gemaakt worden.

50 De vraag van de heer Louter is voor mij een onmogelijke vraag. Nu zullen wij het jongerenwerk op deze plaats 20 jaar vormgeven. Meer garanties kan ik u niet geven.

De heer Louter: Ik vraag of u garandeert dat het jongerencentrum daar de komende 20 jaar staat, ook als Trelleborg volgend jaar zijn terrein te koop zet.

De voorzitter: Daar gaat u natuurlijk als raad ook zelf over. U bent uw eigen garantie en zekerheid. Misschien moeten we dit debat daarmee afronden.

5 Dames en heren, ik kijk even naar de partijen die zich in eerste termijn niet hebben uitgesproken. Wilt u nog iets toevoegen? Dat is niet het geval. Mag ik aannemen dat alle fracties zich kunnen vinden in dit voorstel? De kritische opmerkingen worden meegenomen. Het voorstel is aangenomen. Dank u zeer.

10 **4. Voorstel om het bestemmingsplan Waalbos vast te stellen (raadsvoorstel nr. 176)**

De voorzitter: De heer Hitzert heeft de vergadering verlaten. Ik begin bij de heer Meij. Gaat uw gang.

15 **De heer Meij:** Voorzitter, dank u wel. Het bestemmingsplan Waalbos is vanavond aan de orde. Ik las in een persbericht van de Landinrichtingscommissie dat het Waalbos is gericht op het realiseren van een natuurlijke, rustige en waterrijke omgeving, met mogelijkheden voor excessieve recreatie. Vanaf de jaren '80 zijn de inzichten over de inrichting van dit gebied diverse keren drastisch gewijzigd. Van normaal bos is nu gelukkig geen sprake meer. Daar zijn we verheugd over. Het huidige weidse landschap en de openheid van het gebied moeten wat de CDA-fractie betreft, zo veel mogelijk in tact gelaten worden. We zitten niet te wachten op een namaakrecreatiebos, waarvan er dertien in een dozijn zijn. Ik meen hiermee de heer Van Houcke letterlijk te citeren. Dan wordt het een veredelde hondenuitlaatplaats. Houdt het aan te leggen recreatiegebied zo veel mogelijk in zijn oorspronkelijke vorm. Het CDA is geen voorstander van aanleg van een fietsbrug die het recreatiepark moet verbinden met de Wevershoek. De landinrichtingscommissie geeft ook aan dat de brug niet langer nodig is voor deze plannen. Deze zienswijze is vooral ingegeven door gebrek aan geld, zo bleek uit de stukken en is gebaseerd op de verwachting dat maar weinig mensen er gebruik van maken. Het college wil echter wel de mogelijkheid in het bestemmingsplan open houden om een fietsbrug te realiseren. Als het gebied van de boomgaard is aangekocht, gaat de brug er waarschijnlijk alsnog komen.

35 Voorzitter, de raad is op bezoek geweest bij de drie verenigingen die roeien, surfen en zeilen op de Waal. Het was voor mij persoonlijk een openbaring dat er wekelijks vele sportliefhebbers in touw zijn om vooral jongeren een kans te geven om te roeien en te zeilen. De Waal is het enige veilige water op het eiland IJsselmonde, waar veilig kan worden gezeild. Waarom zouden wij het plezier van deze mensen in de toekomst bijna onmogelijk maken door er een brug over aan te leggen, terwijl dat niet nodig is? Binnen 4500 meter zijn er vier mogelijkheden om de Waal over te steken. Dat betekent maximaal 800 meter omfietsen.

40 We willen graag dat burgers participeren en hun mening kenbaar maken. Dat gebeurt ook regelmatig. We willen graag dat mensen als vrijwilliger actief zijn voor hun vereniging en de samenleving. We willen graag dat jongeren aan sport doen. We willen graag dat burgers vertrouwen hebben in de politiek. Daarom dienen we een amendement in.

45 Daarin vragen wij in het bestemmingsplan een wijziging op te nemen waarin een brug over de Waal uitgesloten wordt. Dit is meer bedoeld voor het college om duidelijk te maken dat zij te zijner tijd als er toch een brug nodig is, een voorstel hiervoor aan de raad voorleggen.

50 Daarnaast willen wij dat het college een uiterste inspanning zal doen om met de eigenaar of beheerder van het gebied afspraken te maken over de beplanting langs de Waal, zodat het vaargebied en de activiteiten van de watersporters op de Waal niet beperkt worden. Ik heb begrepen dat er met de Landinrichtingscommissie en met Staatsbosbeheer goede afspraken

gemaakt kunnen worden over de beplanting en de maximale verdichting langs de Waal. Ook over het onderhoud ervan. Voorzitter, de CDA-fractie dient ook daarover een motie in. Dank u wel.

5 **De voorzitter:** Dank u zeer, mijnheer Meij. Ik verzoek de andere fracties in hun bijdrage te reageren op het amendement en de motie. Mijnheer Rodenburg, gaat uw gang.

De heer Rodenburg: Dank u wel, voorzitter.

10 Een recreatiegebied in onze gemeente creëren klinkt ons sympathiek in de oren. We zouden over groencompensatie best wat bomen op kunnen zetten, maar dat doen we nu niet. We vinden het al lastig genoeg om te beslissen of we dit stukje agrarisch gebied willen omvormen naar een recreatiegebied. Fietsend langs de Waal of de Langeweg, biedt een stukje agrarisch gebied aan recreanten een unieke landelijke beleving. De aanleg van het

15 Waalbos als staatsbos is blijkbaar van nationaal belang. Binnen Europa is landbouwgrond in Nederland relatief duur, als gevolg van schaarste. Grond is een noodzakelijk productiemiddel en is verbonden aan agrarische bedrijven, zoals akkerbouwbedrijven wat een groot vermogensbeslag betekent.

20 We hebben in Ridderkerk een stukje agrarisch gebied voor nationaal belang en nu moeten wij met elkaar op lokaal niveau een bestemmingsplan vaststellen. U voelt wel aan dat dit best lastig is.

25 De SGP-fractie vindt dat de open gebieden in Ridderkerk waardevol zijn. Deze gebieden moeten dan ook open blijven. Om ons heen vindt verstedelijking plaats. Daarom is het des te meer de verantwoordelijkheid van ons als raad hierover een weloverwogen besluit te nemen. Vanuit het rijk en de provincie zijn afspraken gemaakt over aan te leggen oppervlakken voor recreatiegebieden in IJsselmonde. Dit heeft ongetwijfeld positieve consequenties voor de bestemming van dit plan.

30 De brug. De zeeverkennergroep Brandaen geeft in zijn zienswijze aan dat zowel de Landinrichtingscommissie als de Dienst Landelijk Gebied geen noodzaak zien in een oeververbinding. De gemeente geeft hier in het commentaar geen antwoord op. Het antwoord dat gegeven wordt is onbevredigend en laat de mogelijkheid om de oeververbinding te realiseren eenvoudigweg open. Ons ontgaat het nut en de noodzaak om deze mogelijkheid open te houden. Dit wekt de indruk dat concrete plannen liggen te wachten op een betere mogelijkheid. De enige reden waarom een oeververbinding nodig

35 lijkt, is dat het Waalbos beter bereikt kan worden. Er bestaat al een goede mogelijkheid om aan de overkant van de Waal te komen. Misschien moet men daar anderhalve kilometer voor omfietsen, maar voor een recreant op weg naar het Waalbos, zal dat toch zeker geen bezwaar zijn. Zeker niet als ze de Waal hierdoor van twee kanten hebben kunnen zien. We zien daarom echt geen nut in de ruimte die de gemeente zichzelf wil geven om een brug

40 te kunnen realiseren. Daarom steunen wij het amendement om dit uit het plan te halen.

De open ruimte rond Ridderkerk weegt voor onze fractie zwaar.

45 Dat er agrarisch gebied ingeleverd moet worden, spijt ons zeer. Wij spreken de wens uit dat bij de inrichting van het gebied zo veel als mogelijk overeenstemming en samenwerking met agrariërs in dat gebied plaatsvindt.

Als het gebied als groencompensatie er wel toe bijdraagt dat het open gebied in en om Ridderkerk blijft, willen wij wel instemmen met dit bestemmingsplan. Wel, zoals u wellicht proeft, met enige aarzeling.

50 Het amendement zullen we steunen.

De motie willen wij meeondertekenen en als het helpt willen wij hem ook wel twee maal ondertekenen.

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Rodenburg. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Bij de behandeling van dit onderwerp in de commissie waren er veel insprekers. Sommigen vroegen om een heroverweging of het

5 Waalbos er wel moest komen. Maar, dat is nu niet aan de orde.
Nadrukkelijk willen wij aandacht vragen om bij de realisering van de plannen bij de aanplant van het gebied, rekening te houden met de belangen van agrarische ondernemingen, zodat hun bedrijfsvoering niet negatief beïnvloed wordt. Voor wat betreft de motie en het amendement het volgende.

10 Wij zijn medeondertekenaar van het amendement over de brug. De motie zullen wij niet steunen, want wij vinden dat in het commentaar op de zienswijze voldoende garanties zijn voor de aanplant die de activiteiten van de watersportvereniging mogelijk maken. Dank u wel.

15 **De heer Van Abeelen:** Voorzitter, de PvdA is blij dat er een flink stuk groen gegarandeerd wordt in deze omgeving, die behoorlijk verstedelijkt. Een recreatiepark tegen Oost-IJsselmonde is van groot belang. Daarbij willen wij erop wijzen dat het bos voor alle recreanten is. Niet alleen watersporters. Een evenwichtige benadering van belangen is op zijn plaats.

20 Wat betreft het amendement betwijfelen wij de aanleiding. Met de aspecten hebben wij eigenlijk niets, omdat dit eenzijdig, een groep recreanten betreft. Toch steunen we het amendement wel en met de motie kunnen wij ook instemmen.

De heer Pors: Niet te ontkennen valt dat wij in een verstedelijkt gebied wonen. Dan is het heel goed dat wij op termijn kunnen beschikken over een stuk groen.

25 Zelfs bij de aanleg van een natuurgebied zijn er toch nog bewoners die om aanpassingen vragen. Daarom zijn we ook van harte medeondertekenaar van het amendement. Wij willen ook een pas op de plaats maken als het om de aanleg van een brug gaat. Een kleine twee kilometer omrijden – ik merk trouwens dat de afstanden die vanavond genoemd worden, steeds groter worden – mag voor een gemiddelde fietser volgens mij geen probleem zijn.

30 Zeker niet wanneer dit langs of aan de rand van een natuurgebied ligt. Zelfs de gemiddelde lange afstandwandelaar kost dit slechts een halfuur.
De zeeverkennergroep Brandaen, de roeivereniging Barendrecht en kanovereniging Lekko, gebruiken de Waal week in, week uit. Waarom zouden wij hen in het vaarwater zitten voor het belang van de fietser die eens in de drie maanden door dit gebied wil?

35 Dan zou ik liever de fietser in de wielen rijden.

De Waal is nu nog open en wijds. In het genoemde verstedelijkte gebied willen wij dat graag zo houden. Een brug zou een te grote aantasting zijn.

40 Het ontbreken van een brug zou zorgen voor een onbelemmerde doorgang. Dan moeten we volgens mij de genoemde verenigingen niet alsnog de wind uit de zeilen nemen. Daarom steunen wij ook de motie die gaat over de beplanting.

Er is hier sprake van veel belanghebbenden, veel communicatie en het zal ongetwijfeld een hele klus zijn voor de ambtenaren en het college om iedereen te bedienen. Concrete antwoorden zijn echter wel zeer gewenst. Bij één daarvan zou ik graag nog even de vinger willen leggen. Ik wil het college vragen om alsnog aan de heer Reedijk een reactie te sturen op het feit dat hij inkomstendering verwacht, wanneer doorgaand verkeer wordt gehinderd. In de samenvatting van het antwoord wordt eigenlijk alleen het feit herhaald. Dat is een beetje jammer.

50 Nog een klein puntje. Ergens is sprake van begrazen en/of maaien. Als het college enige invloed kan uitoefenen op begrazen boven maaien, dan zou ik u hiertoe willen oproepen. Tenslotte hopen wij op een spoedige realisering van dit mooie plan.

De heer Van Houcke: Om aan te sluiten bij de vorige spreker: ik vind het helemaal geen mooi plan. Ik wil er toch even op ingaan. We doen net alsof we zo'n geweldig groen stuk natuur aan het creëren zijn, maar laten wij eerlijk zijn. We doen niets anders dan nog meer van hetzelfde maken. Of ik nu op Voorne-Putten ben of in Noord-Holland, overal zie ik dezelfde soorten bomen, paden, parkeerplaatsen en bakken staan. Ik heb er eigenlijk helemaal niets mee, met deze groengebieden.

Ik weet wel dat planologen hierop kicken en dat bestuurders dit geweldig vinden, want er moet meer groen komen, maar ik zie eigenlijk alleen maar minder ruimte komen.

Dit moest ik eerst even kwijt voordat ik er inhoudelijk op inga.

Voorzitter, ik heb en de heer Den Boef kan dat beamen, meerdere malen gepleit om open gebieden in onze drukke dynamische omgeving ruimtelijk weerbaar te maken. Dus, op die manier heb ik geen enkel probleem met een verandering van de wijze waarop dit landschap er nu bijligt. Maar, wat eigenlijk helemaal niet aan de orde is, is dat we hier beschikken over een uniek stuk landschap in deze omgeving. Een laat Middeleeuws landschap zonder bedijkingen is uniek. Dat kom je eigenlijk misschien maar op één of twee plaatsen in Nederland tegen. Die vroege bedijkingen, daar is dit gebied voor gespaard gebleven. Dankzij Oostendam en Heerjansdam. En dat hele gebied wat daar loopt, de Waal, je kunt er gif op innemen, als je daar gaat boren, dan kom je restanten tegen van allerlei bewoning. Niet alleen Middeleeuws, maar ook veel vroeger. Dat zijn hele waardevolle gebieden. Wat wij doen is hier een veredelde hondenuitlaatplaats maken. Ik vind dat ernstig.

Wij beschikken over een landschap met een hoge cultuurhistorische waarde in dat gebied. De openheid van het landschap hoort in deze omgeving thuis. Wat wij doen is het volzetten met bomen en struiken, die voor een belangrijk deel uitheems zijn. Het wordt er niet fraaier op.

Mijn gedachte is dat je bij de inrichting van dat gebied, het ruimtelijk weerbaar maken waar ik het net over had, uitsluitend als uitgangspunt zou moeten nemen datgene wat er in al die eeuwen is gegroeid en wat er natuurlijk ligt. Als je dat als uitgangspunt neemt voor een sterkere inrichting van dat gebied, dan zal het aan kwaliteit en sterkte winnen en ook aan waardering van mensen. Want, van die andere gebieden zijn er al genoeg.

Ik zou dus dat wat we hebben, willen uitwerken in een open landschap. In dat open landschap mag best iets staan. Daar heeft in het verleden ook iets ingestaan. Maar, niet die compacte bossen en struiken die er nu in bedacht zijn. Ik heb onlangs van iemand gehoord dat echt oude Rijsoorders nog weten waar het oude galgenveld ligt. Ik vond het prachtig om dat te horen. Ik weet niet waar het ligt, maar zij kunnen het aanwijzen. Dat zijn natuurlijk hele interessante dingen om op te nemen in dat gebied. Ik hoor iemand mompelen dat hij dat wel weet. Dan gaan we samen eens een keer kijken, want ik vind dit wel erg interessant.

Voorzitter, het hele gebied, het gaat nu over de brug, is een onderdeel van een zij het inmiddels onder grote druk staande groenzone aan de zuidkant van ons eiland IJsselmonde. Hier en daar is hij aangetast, hier en daar is hij smal. In mijn partij GroenLinks zijn er op dit moment in IJsselmonde ontwikkelingen gaande om te kijken of wij daar wat kunnen veiligstellen. Dus in die zin zien wij dat wel zitten. Dat is mooi, want dan zou je zeggen dat je dan in Hendrik-Ido-Ambacht uitkomt via die brug. De argumenten die tegen de brug zijn genoemd, hoef ik niet te herhalen. Ik ben de heer Meij dankbaar dat hij het initiatief heeft genomen voor dit amendement en ik steun dit van harte. Ik ben ook mede-indiener.

Dan de motie: ik heb al tegen de heer Meij gezegd dat ik het jammer vindt dat hij dit in een motie vat. Dat betekent dat de wethouder over een halfjaar kan komen melden dat hij zijn uiterste best heeft gedaan, maar dat het er niet in zit. Dan ben je klaar, want het

bestemmingsplan is vastgesteld. Ik vind dat eigenlijk niet de goede weg en ik had hier eigenlijk graag een amendement gezien. Maar, goed, ik kan makkelijk praten want ik heb dat niet gedaan, terwijl ik dat zelf eigenlijk ook had kunnen doen.

Mevrouw Van Vliet knikt, maar de tijdsinvestering speelt daarin een rol.

5 In het vroege voorjaar zijn wij ook bij de verenigingen geweest met 400 tot 500 leden. De wethouder was er ook en hij heeft toen gezegd dat het onmogelijk is om in een bestemmingsplan te regelen dat er geen brug gebouwd zou mogen worden. Dat wil ik hem nog graag horen toelichten.

Ik vind de motie dus te vrijblijvend, maar ik zal hem wel steunen.

10

Dan zou ik nog graag aan de wethouder willen vragen of Staatsbosbeheer nu de vijftiende verbonden partij is.

Dank u wel.

15

De heer Neuschwander: Voorzitter, als je bijna als laatste aan de beurt bent, heb je alle partijen gehoord en dat schept mogelijkheden. Mij moet nog even van het hart dat ik graag van de heer Van Houcke zou willen horen hoe hij over het speelbos denkt. Dat heb ik in zijn pittige bijdrage van vanavond gemist. Misschien horen wij dat zo meteen.

20

Het bestemmingsplan Waalbos wordt vanavond vastgesteld. Belangstelling van burgers en organisaties en wijkoverleg en verenigingen was enorm groot. In het besluitvormingsproces hebben we alle bijdragen van de sprekers van de vorige commissievergaderingen betrokken. Vanwege de tijd willen wij nog even kort reageren.

25

Het college heeft ons met de argumentatie over het bouwen van een brug over de Waal tijdens de commissie niet kunnen overtuigen. Zoals al eerder gezegd, zien wij de meerwaarde niet en zijn de bezwaren tegen realisatie van een dergelijke brug doorslaggevend. Ik kan nu alle argumenten nog een keer gaan opnoemen, maar dat doe ik niet, want ze zijn vanavond al meerdere keren over tafel gekomen.

30

Het CDA heeft tijdens de commissie nog een poging gedaan om het beslissingsmoment tot nader order op te schorten, maar gezien de negatieve reactie zien ook wij nu geen andere mogelijkheid dan via een amendement over dit onderwerp een brugverbinding onmogelijk te maken.

35

Voorzitter, in de commissie heeft onze fractie vragen gesteld over de toekomstige functie van de boomgaard. Ook in verbinding met het natuurgebied. Over dit gebied zijn inmiddels al zoveel uitspraken en voorstellen gedaan, dat het onduidelijk is wat nu uiteindelijk de bestemming of de functie voor dit gebied wordt. Ook de terughoudende houding van de Landinrichtingscommissie IJsselmonde draagt niet bij aan duidelijkheid over dit gebied.

40

Voor alle direct betrokkenen en burgers van Ridderkerk zou het niet misstaan als hier meer duidelijkheid over komt. Nu dit gebied niet in het bestemmingsplan Waalbos is opgenomen, is het naar onze mening van groot belang om dit gebied in de structuurvisie van Ridderkerk verder uit te werken. Graag een reactie van de wethouder.

45

Tot slot nog iets over de inspraakreacties en bezwaren van de bewoners van de Ds. Allendorpstraat. Uit overleg met de bewoners en de talloze sprekers blijkt dat men zich grote zorgen maakt over diverse zaken. Parkeeroverlast, verkeersveiligheid, aantasting privacy, aantasting woongenot en zelfs hangjongeren in het Waalbos. De reactie van het college is dat dit niet aannemelijk geacht wordt. Voorzitter, onze fractie kan zich goed voorstellen dat deze bewoners hier geen genoeg mee nemen en dat zij het wenselijk

50

vinden om op een voorlichtingsavond of nader inspraakmoment nader tot elkaar te kunnen komen, waarbij u dan deze bewoners kunt overtuigen dat we samen op de goede weg zijn en verdere onzekerheid wegnemen. Uiteindelijk moeten ook deze bewoners een goed gevoel hebben bij de aanleg van het Waalbos. Dank u wel.

De voorzitter: Nog anderen in eerste termijn? Dat is niet het geval. Dan is het woord aan wethouder Den Boef.

5 **Wethouder Den Boef:** voorzitter, dank u wel. Ik mag toch wel opmerken dat ik eigenlijk brede steun hoor voor de ontwikkeling van dit plan. Natuurlijk hier en daar met kritische noten, want ik denk dat het ook een ontzettend belangrijk plan is voor onze gemeente. Ik hoor hier iemand zelfs zeggen dat het van nationaal belang is. Ik denk dat dat wellicht wat te ver doorslaat, maar het is toch waar dat we als overheden hebben gekeken hoe we in de
10 druk op deze omgeving, het eiland IJsselmonde, toch van een aantal gebieden kunnen waarborgen dat het groene natuurgebieden blijven die als tegenhang dienen voor de verstedelijking. Als recreatiegebied voor onze inwoners. Dat is een hele opgave. Zeker als je kijkt naar de samenhang van die gebieden. Dat is ook precies waar ik op doel als het gaat over de verbindingen die we gaan maken met andere gebieden. Een
15 samenhang als los zand is dan wel aardig maar minder waardevol dan wanneer het een samenhangend geheel is. Zowel voor de dieren als de mensen zouden gebieden met elkaar in verbinding moeten staan. Dat beoogt ook de voorgenomen eventuele brug in de toekomst. Als je de gebieden aan elkaar kunt koppelen, dus een brug met fietspaden, geeft dit een grote meerwaarde. Dat is ook de motivatie.

20 Dat geeft ook een koppeling met de boomgaard. Het bestemmingplan is agrarisch. Als er een boomgaard gepland gaat worden, dan is dat toegestaan in het bestemmingsplan. Wij hebben als college aangegeven de boomgaard graag te willen betrekken bij onze groene recreatiegebieden. Dat hebben we ook bij de provincie aangemeld. Omdat dit moeizaam
25 verloopt, hebben we de boomgaard voorlopig buiten het bestemmingsplan gehouden.

Als het gaat om de beplanting, zegt de heer Meij dat die zo weinig mogelijk hinder moet opleveren voor de zeilers. Er is natuurlijk al heel wat beplanting bij de woningen. Daar
30 kunnen wij niets aan doen. Bij het overleg met de inrichter en de beheerder, zal ik dat aspect benadrukken, dus dat de beplanting zo min mogelijk overlast zal bezorgen. Het is natuurlijk wel zo, en dat heb ik vanavond ook gehoord dat het een kwestie is van belangen afwegen. De belangen van honderden roeiers, maar ook van duizenden recreanten die van deze recreatiegebieden gebruik gaan maken. Weliswaar niet allemaal tegelijk, maar uiteindelijk zal dit een gebied worden waar mensen van Ridderkerk en andere gemeenten gebruik van
35 zullen maken, zeker als het met elkaar verbonden is.

De heer Van Houcke maakt zich zorgen over de soort beplanting en hij roept op om deze goede historische gronden zo veel mogelijk authentiek te beplanten. Nu is er al een
40 beplantingsplan. Ik heb het voor mij liggen. Ik weet niet of u de Latijnse namen wil horen of dat u de Nederlandse namen wil horen. Het kan allebei.

Het gaat om de gewone es, u weet natuurlijk dat dat de Fagus Excelsior is. De zomereik, ook een doodgewone, Nederlandse boom, de zomerlinde, de zoete kers, de gewone esdoorn en natuurlijk zullen er hier en daar spontaan wilgen opschieten. De heer Meij zegt dat dit niet te hoog mag opschieten, laat het begrazen, zodat het geen grote belemmering
45 gaat worden. Dus, het is juist de bedoeling om dat zo authentiek mogelijk te laten begroeien.

De historische vindplaatsen willen we gaan aangeven. Wellicht maken we een historische route. Misschien moet daar geld voor vrijgemaakt worden. Het lijkt mij juist erg goed dat we door middel van een historische route beseffen dat het niet zomaar grond is waar we voor
50 het eerst op lopen, maar grond die al duizenden jaren gebruikt is door onze voorgangers. We moeten daar juist zorgvuldig mee omgaan. Juist van de plek bij de Waaloever, het gebied dat wat hoger ligt, daarvan weten we zeker dat dit historische vindplaatsen zijn.

Voorzitter, ik denk dat ik zo uit mijn hoofd alle vragen beantwoord heb. Ik denk dat het college de meerwaarde van de brug zeker ziet. In de toekomst zullen we de discussie wellicht nog een keer aangaan. Ik zal als voorzitter van de Landinrichtingscommissie mijn uiterste best doen, meer dan mijn uiterste best, bij het overleg van inrichting en beheer, om te waarborgen wat u hier vraagt. Ik denk dat we hiermee en prachtige toekomst tegemoet gaan.

Ik ben ook ontzettend blij dat we na al die tientallen jaren, dat we al wachten op dit gebied, nu met zekerheid kunnen zeggen dat dit gebied nu eens niet wordt volgebouwd, maar dat het een open en waterrijk gebied wordt, waar wij kunnen spelen en recreëren.

De voorzitter: Wethouder, hoorde ik u over de motie en het amendement zeggen dat u ze ontraadt?

Wethouder Den Boef: Voorzitter, ik kan ook tellen. Ik denk dat de verbinding met een toekomstig gebied een meerwaarde kan geven. Het college heeft voor ogen, op het moment dat de boomgaard bij het recreatiegebied is betrokken, daar juist een plek te laten ontstaan waar men zou kunnen opstappen en afstappen. Dat zal ervoor zorgen dat er minder auto's het gebied ingaan. Dat zal een meerwaarde zijn.

Maar, als u als raad wilt dat we dat in de toekomst nog eens goed bekijken, dan zal ik mij daar bij neerleggen. Overigens, wij weten het bezwaar van de poelier. Als we gaan afsluiten, dan zal dat wellicht minder klandizie opleveren. Wij denken dat dit niet zo is, omdat de poelier toch een aantal bijzondere klanten heeft, die speciaal naar hem toekomen. Voor hen is het maar een betrekkelijk klein stukje omrijden.

Het is natuurlijk wel zo dat juist de knip in de Waalweg belangrijk is om te voorkomen dat veel verkeer het gebied ingaat. Daarom is toch voor die knip gekozen. Wij menen dat het voor de poelier mee gaat vallen.

De heer Pors: Met die knip heb ik geen enkele moeite, het lijkt me te voldoen aan het plan, maar uw reactie dat het voor de poelier zal meevallen, moet u nog wel naar hem communiceren.

Wethouder Den Boef: Ik moet u zeggen, mijnheer Pors, dat ik dat ook al mondeling met hem overlegd heb. Maar ja, het is moeilijk hem te overtuigen. Hij blijft zorgen houden. Dat begrijp ik ook wel. Toch hoeven zijn klanten maar een betrekkelijk klein stukje om te rijden.

De voorzitter: Dank u wel. Tweede termijn.

De heer Meij: Nog heel kort een paar punten, wethouder. Ik bedank de wethouder voor zijn reactie. Ik heb het misschien niet zo gemeld, maar ik vind het wel een goed punt dat het Waalbos er nu eindelijk gaat komen.

De onderliggende gedachte bij het amendement is dat u of in de toekomst uw opvolger, moet aantonen dat de samenhang geweld wordt aangedaan. Dat moet hij dan onderbouwen en op dat moment moeten wij een nieuwe afweging maken. Over de beplanting wil ik nog zeggen dat ik echt heb begrepen dat het mogelijk is om met de Landinrichtingscommissie en Staatsbosbeheer goede afspraken te maken. Beide staan daar open voor. Misschien is het mogelijk dat u de raad te zijner tijd een afschrift kunt sturen van de afspraken die u hierover hebt gemaakt. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De heer Van Houcke: Voorzitter, mijn buurman heeft mij uitgedaagd over het speelbos. Daar heb ik niets over gezegd. Hij heeft daar gelijk in. Destijds hebben wij een motie hiervoor ingediend. Deze motie is meen ik unaniem aangenomen. Er was daarbij sprake van het Oosterpark. Laten we eerlijk zijn, het Oosterpark ligt er momenteel glanzend bij om daar een speelbos te realiseren. Het is een zeer gemiste kans dat die mogelijkheid niet gebruikt wordt.

Dat meen ik werkelijk en ik ben blij dat u mij dit aangeeft. Het ligt natuurlijk wel excentrisch in onze gemeente en zal daardoor beperkt bruikbaar zijn.

Dan over Staatsbosbeheer. Het was een serieuze vraag of dit onze vijftiende verbonden partij is. Ik weet niet of wij al verbindingen met Staatsbosbeheer hebben.

5 Staatsbosbeheer is een bosbeheerder en geen landschapsbeheerder. Dat zegt al genoeg. Ik zou me kunnen voorstellen in het licht van mijn bijdrage in eerste termijn, dat je ook kunt denken aan het herstel van de oude kleinschalige landschapsindeling en daar met windsingels en landschappelijke elementen werken. Dan kom je toch in een ander vaarwater terecht en dat is wat ik ook bedoel. Ik ben overigens blij met uw opmerkingen over de
10 beplanting. Voorzitter, daar wil ik het bij laten.

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik zou graag van de wethouder willen horen dat hij er met de bewoners van de Ds. Allendorpstraat uit gaat komen. Dank u wel.

15 **Mevrouw Nooijen:** Voorzitter, Lokaal Sociaal zal de motie en het amendement steunen.

De voorzitter: Nog een korte opmerking van de wethouder en dan gaan we over naar besluitvorming.

20 **Wethouder Den Boef:** Voorzitter, over sommige opmerkingen ben ik toch wat verbaasd. Alsof er nog helemaal niet over de inrichting is gesproken. Er zijn diverse avonden geweest waarin is gesproken met agrariërs over hun bezwaren over inrichting en beplanting en om te kijken hoe we zo goed mogelijk daaraan tegemoet kunnen komen. De heer Van Houcke vraagt kunnen we niet zus of kunnen we niet zo. Er is al een plan gemaakt. Het is zo ter
25 inzage. We moeten een groot deel water realiseren, er komt een speelwei en er komt van alles. Wat dat betreft zijn er al vergaande plannen. Ik denk dat het plan ook tegemoet komt aan die wens, maar u moet er nog maar eens goed naar kijken. Er is ook overleg met alle betrokkenen. Ook met de bewoners van de Ds. Allendorpstraat. We hebben zo goed mogelijk gekeken hoe we met behulp van beplanting en
30 inrichting tegemoet komen aan hun zorgen over hun privacy. Aan de andere kant denk ik dat de zorgen pas weg zijn, als alles echt gerealiseerd is. Er wordt op dit moment veel tijd besteed aan het overleg over het voorkomen van parkeeroverlast. Ik denk dat de gesprekken voldoende garantie bieden, maar pas bij de realisatie kun je kijken hoe het allemaal uitpakt. Ik heb daar veel vertrouwen in.

35 **De voorzitter:** Dames en heren, wij gaan over tot besluitvorming. Er liggen een motie en een amendement.

Ik constateer dat het amendement unanieme steun krijgt. Daarmee is het aangenomen.

40 Dan het voorstel van het college. Dat is een geamendeerd voorstel. Begrijp ik dat u het allemaal eens bent met de opmerkingen die daarover zijn gemaakt? Dat is het geval. Dank u zeer.

Dan de motie: wordt hij gehandhaafd? Dat is het geval.

45 **De griffier:** Alle fracties zijn voor, behalve de VVD.

De voorzitter: Dank u zeer, waarmee de motie is aangenomen.

50 [schorsing 5 minuten]

5A. Voorstel om de Programmarekening 2007 vast te stellen (raadsvoorstel nr. 166)

5B. Bespreken van het Rapport controle jaarrekening 2007 van de accountant en de reactie daarop van het college

5

De voorzitter: Dames en heren, gezien de tijd, maar ook gezien de uitgebreide voorbereiding van dit onderwerp voor de raadsvergadering, vraag ik u om dit zo kort mogelijk te doen. We hebben met elkaar afgesproken dat we hier 40 minuten voor nemen. Ik denk haast dat dat niet nodig is, als u zich in eerste termijn beperkt tot een inbreng van een aantal minuten.

10

Wie wil hierover het woord voeren. Als eerste de heer Vroegindeweyj.

De heer Vroegindeweyj: Dank u wel, voorzitter.

15

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, ik wil graag een punt van orde stellen. Er zijn bij dit agendapunt twee moties.

De voorzitter: U hebt helemaal gelijk: ze zijn beide van mevrouw Nooijen. Ik begin bij mevrouw Nooijen en kom dan bij de heer Vroegindeweyj terug.

20

Mevrouw Nooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik had het al gemerkt, maar vond het niet zo'n probleem.

Voorzitter, elk jaar is het weer een heel karwei om de uitkomsten van de programmarekening te toetsen aan wat we met onze gemeente willen. Hoe ver we daarmee zijn en wat we nog moeten doen om onze doelen te bereiken. We zijn daarvoor mede afhankelijk van nieuwe ontwikkelingen in de samenleving en in het ambtelijk apparaat.

25

Voorzitter, ik wil er drie aspecten uitlichten.

Het is diep treurig, dat de waardering van onze burgers voor hun vertrouwen in dit college, slechts een 5 is. Zij waarderen het waarmaken van beloftes slechts met een 4,4 en hun oordeel over hun invloed als kiezer waarderen ze met een zeer magere 4,3. Om er maar eens een paar te noemen.

30

Als mogelijke reden zegt u zou kunnen worden aangemerkt de tramplus en de woonboot Annemarij.

35

Maar, er was een – zij het krappe – meerderheid in de raad voor deze zware dossiers. Was die meerderheid er dan niet in de Ridderkerkse samenleving?

Herkennen inwoners van Ridderkerk zich wel voldoende in de gemeenteraad? Kloppen de verhoudingen tussen burgers en volksvertegenwoordigers dan nog wel? En als deze dossiers buiten beschouwing worden gelaten, hoe is dan de stand van zaken?

40

Is het dit college dan niet gelukt om al die andere zaken die we voor de Ridderkerkers hebben gedaan, zoals u zelf al noemt, de ambulances in de regio, het aanpakken van enge plekken, buurt- en wijkgericht werken, de brede school, het waterplan voor het voetlicht te krijgen? Of zijn de burgers hier doodgewoon niet in geïnteresseerd?

45

Voorzitter, u hebt participatie en communicatie hoog in het vaandel staan. U wilt op de ingeslagen weg doorgaan.

Maar, de ingeslagen weg heeft tot nu toe niet het beoogde effect bereikt. Het college is er nog niet in geslaagd de getroffen maatregelen om te zetten in een positieve waardering van de burger.

50

Integendeel zelfs: de laatste jaren daalt het cijfer.

Voorzitter, de fractie Lokaal Sociaal vindt dat deze situatie vraagt om een structurele

oplossing. Er moet een heldere probleemanalyse komen, inzicht in oorzaken om effectieve maatregelen te kunnen nemen, met een onderbouwd plan van aanpak. Want dit kan zo natuurlijk niet langer. Dit is Ridderkerk onwaardig, daarvoor werken we te hard in deze raad.

5 Voorzitter, in uw prioriteitsstelling zegt u onder andere dat de spankracht van de gemeentelijke organisatie niet oneindig is en dat daardoor niet alles kan en dat de werkzaamheden met de huidige ambtelijke capaciteit gedaan moeten worden. De vergrijzing en ontgroening zijn bij de overheid het sterkst. Ook binnen het gemeentelijk
10 apparaat van Ridderkerk is dit zichtbaar. Er zijn steeds minder ambtenaren tussen 25 en 45 jaar en de leeftijdscategorie daarboven stijgt steeds verder. Jonge, goed opgeleide ambtenaren, met een vast salaris, goede arbeidsomstandigheden en een vast contract, blijven niet meer automatisch hun hele leven bij de overheid. Ook de krapte op de arbeidsmarkt speelt daarbij een rol.
15 Daarnaast zijn zij niet meer blindelings loyaal aan de organisatie, maar meer gericht op hun eigen ontwikkeling. Geef ze eens ongelijk.

Met het stijgen der jaren heeft een ambtenaar ook steeds meer kennis en ervaring vergaard, die met het bereiken van zijn pensioengerechtigde leeftijd voor Ridderkerk verloren gaat. Het is opvallend hoeveel werknemers het ambtelijk apparaat van Ridderkerk de laatste jaren
20 hebben verlaten.

Wat is er gedaan om dit kennisgat op te vangen? Worden jonge ambtenaren binnen een afdeling opgeleid? Krijgen zij de mogelijkheid om mee te lopen en de kennis en knowhow van senioren over te nemen? Zo bind je immers je medewerkers aan je organisatie.
25 Wat doet de gemeente Ridderkerk nog meer om goede ambtenaren voor de gemeente te behouden?

Intussen wordt er gekort op formatieplaatsen en spelen de takendiscussies hierin ook een rol en wordt er steeds vaker in deeltijd gewerkt. Kortom: we moeten met beduidend minder mensen ook minder van het vastgestelde beleid uit gaan voeren. Ik kan me voorstellen dat
30 de inwoners van Ridderkerk zich ook hier niet in herkennen. Het voorgenomen beleid kan immers niet of niet volledig worden uitgevoerd. De keuzes die we aan het begin van de rit hebben gemaakt, kunnen we niet allemaal waarmaken, terwijl de inwoners van Ridderkerk daar wel van uitgaan.

35 Voorzitter, als laatste de Wmo.
De fractie van Lokaal Sociaal is buitengewoon verheugd met uw voorstel om de overschotten op de Wmo-uitgaven te besteden aan onder andere het vergroten van bereikbaarheid en bekendheid van voorzieningen op het gebied van de Wmo. Een pilot te ontwikkelen waarbij gezocht wordt naar uitkeringsgerechtigden en WSW-medewerkers, het
40 vergroten van de toegankelijkheid van het gemeentehuis en een pilot te ontwikkelen voor een meldpunt Wmo buiten het gemeentehuis. Deze ideeën heeft de fractie Lokaal Sociaal onder andere in haar manifest Ridderkerk in Actie, ook naar voren gebracht.

Voorzitter, nu we met het vaststellen van de programmarekening toch over tekorten en
45 overschotten praten met betrekking tot de Wmo, wil ik deze gelegenheid aangrijpen om nog eens naar de PGB budgetten te kijken. Het toekennen van een PGB voor 100% voor voorzieningen binnen de Wmo, blijkt in de praktijk enigszins voordelen op te leveren ten opzichte van het leveren van zorg in natura. Immers, bij een PGB worden geen administratiekosten in mindering gebracht en bij zorg in natura worden door de instellingen
50 die deze zorg leveren, wel administratiekosten in rekening gebracht. De fractie Lokaal Sociaal zal dan ook een motie indienen met een voorstel hiervoor, zodat de verschillen weggenomen worden en iedereen dezelfde zorg voor hetzelfde geld ontvangt.

Dank u wel.

De heer Vroegindeweyj: Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken naar het college en de ambtenaren, voor het aanleveren van de informatie. Zij hebben dat onder grote tijdsdruk weten te realiseren.

De beoordeling van het gevoerde beleid en de resultaten daarvan worden bemoeilijkt omdat prestatie-indicatoren niet meetbaar blijken of de rapportage niet aansluit bij de prestatie-indicatoren.

Wij willen daar graag de aandacht van het college voor vragen. Wij realiseren ons dat hier ook een verantwoordelijkheid voor de raad ligt.

Een enkele opmerking over een aantal programma's.

Programma werk en economie

Er zijn gegevens verzameld, er is onderzoek gedaan en inmiddels zijn er ook plannen, maar er is vooral heel veel papier. Het college is naar onze mening te weinig actief en wekt de indruk onze twijfel over de haalbaarheid van de ambitie te delen.

Programma bestuur en participatie

Naar onze mening heeft het college bij participatie te veel de bedoeling om te overtuigen. Bent u dat niet met ons eens, dan willen we het nog wel een keer uitleggen. Als de mening van de burger wordt aangehoord, maar er verandert niets aan de ingenomen standpunten, dan zal de burger terecht het gevoel hebben dat participatie een rituele dans is. De waardering van de burgers kan alleen verbeteren als er daadwerkelijk sprake is van invloed.

Programma educatie

Ten aanzien van de risicjongeren speelt hier gebrek aan samenwerking met het bedrijfsleven.

Programma zorg

De administratieve organisatie van de Wmo geeft wat problemen, maar wij hebben vertrouwen in de toezegging van het college dat dit een aanloopprobleem is dat in 2008 volledig zal zijn opgelost.

In 2007 is de organisatie er niet in geslaagd om het aantal uitkeringen terug te dringen. In 2007 leidt dat tot een nadeel van circa € 400.000,-.

Nu worden alle middelen ingezet om in de komende jaren de financiële schade te beperken. Waarom zou dat de komende jaren gaan lukken nu het de afgelopen jaren niet is gelukt? Met recht heet het programma zorg.

Mijn reactie op de moties:

Motie 91 zullen wij steunen. Motie 92 niet.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik nodig de overige sprekers uit om zich ook over de moties uit te spreken.

De heer Van Houcke: Dank u, voorzitter. De fractie van D66/GL constateert dat de accountant een goedkeurende verklaring heeft afgegeven. De cijfers zijn dus wel in orde, en ook de rechtmatigheid is op enkele zaken na wel in orde. De kwalificaties van de accountant over de algehele kwaliteit van de financiële verantwoording zijn aanleiding de verantwoordelijke mensen daarmee te complimenteren.

Maar het heet niet voor niets Programmarekening. Dat gaat dus niet over cijfers maar over het uitvoeren van wat is besloten.

5 En daar worden we niet vrolijk van. Hoewel vanavond niet aan de orde kijk ik bij de beoordeling van de Programmarekening 2007 natuurlijk ook met een schuin oog naar de 2^e Programmamonitor die we volgende week behandelen. Zó krijg je zicht op de continuïteit van het werk in uitvoering. En helaas wordt het beeld van 2007 daar gecontinueerd.

Vooraf enkele opmerkingen:

10 Het drama Drechtwerk staat volgende week op de agenda.

Ook al constateert de accountant dat de administratieve uitvoering van de Wmo ook in andere gemeenten dikwijls niet op orde is, is het toch niet goed te begrijpen dat er over bedragen van vele tonnen onzekerheden blijven bestaan omdat er gewoon allerlei gegevens ontbreken. Hier zijn 15 gelukkig, op initiatief van de accountant verbeter- en reparatietrajecten ingezet waarvan we hopen dat die aan het eind van 2008 vruchten zullen afwerpen.

Hoe kan op de onderwijsrekening onduidelijk zijn of er nu nog wel of niet een bedrag van maar liefst € 400.000,- naar het openbaar basisonderwijs zou moeten. Ik begrijp niet hoe dit 20 zomaar kan.

Tot zover enkele voor de hand liggende maar daarom niet minder belangrijke punten.

25 Graag ga ik hierna wat dieper in op enkele zaken die er voor D66/GL echt toe doen. In het eerste echte jaar van de coalitie 2007 blijkt aan alle kanten dat allerlei doelen niet zijn gehaald, doorgeschoven of anders worden ingevuld en zelfs aan de horizon verdwijnen. Soms ook door wijziging in het format.

Allereerste de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand. 30 Voorzitter, D66/GL kan niet anders dan constateren dat het hier nog steeds erg slecht gaat. Het beeld van de re-integratie is ronduit zorgwekkend. Grote bedragen van vele tonnen die het rijk beschikbaar stelt om mensen aan het werk te helpen, zijn opnieuw niet besteed terwijl er tegelijkertijd nauwelijks een werkloze minder is zodat we daarop als gemeente zelfs € 600.000,- hebben toegelegd. Onnodig, als alle re-integratiegelden optimaal waren ingezet zouden we juist 35 een flink overschot kunnen hebben op de uitkeringsgelden.

Al voor het tweede jaar worden grote bedragen voor re-integratie doorgeschoven naar het daaropvolgende jaar. Een waar stuwmeer is het gevolg waarvan nog maar moet worden afgewacht of dat door de ambtelijke organisatie kan worden geabsorbeerd. Ondanks de 40 geschetste zonnige toekomstperspectieven zien wij die zwarte resultaatcijfers nog niet zo een twee drie ontstaan in de resterende coalitiejaren.

Hoewel wij nog het vertrouwen hebben dat deze wethouder er in slaagt de curve om te buigen zal zij wat ons betreft dat het komende jaar ook echt waar moeten maken. Daarvoor zal méér moeten 45 worden gepresenteerd dan allerlei niet gehaalde doelen en niet uitgevoerde taken.

Ten aanzien van het Programma Wonen en leefomgeving is het beeld minstens zo droevig. Voorgenomen taken zijn niet uitgevoerd of worden doorgeschoven - dát is op zich al ernstig 50 genoeg – maar afgezien van wat 'window dressing' heeft het milieu nu definitief het loodje gelegd bij de uitvoering van het coalitieprogramma. De schraalheid en het gebrek aan initiatieven is niet te verbergen ook al worden onder de noemer 'Verbetering van de milieukwaliteit' vol trots zaken gemeld als:

- In het kader van de communicatie is een fotowedstrijd gehouden met als onderwerp luchtkwaliteit;
- Er is weer meegedaan aan de week van de vooruitgang met twee acties;
- Milieuaspecten worden aan de voorkant bij ruimtelijke inrichtingsplannen in beeld gebracht;

5

Voorzitter, ik veronderstel dat de kalender met twaalf foto's van luchtverontreiniging op weinig muren is terecht gekomen.

10 *Nog een keer:* "Milieuplannen worden aan de voorkant bij ruimtelijke plannen in beeld gebracht ..."
Waar is dat dan zichtbaar? Niet in plannen om CO₂-uitstoot, of om fijnstofemissie te reduceren. Niet in extra maatregelen om zonne- en windenergie te stimuleren. Nog steeds worden bij nieuwbouwcontingenten ondanks herhaalde discussies, geen gemeentelijke eisen gesteld aan de dakligging ten behoeve van de zonne-energie. In de toekomst een noodzaak!

15

Bestaande kleinschalige energiewoningbouwprojecten van een aantal jaren terug, worden niet geëvalueerd, ze zijn volledig buiten beeld. Er wordt dus ook niets van geleerd. Structureel is zoveel meer mogelijk.

20

In andere gemeenten worden de aanschaf en het gebruik van kleine windturbines en huiscentrales gepromoot, in Rotterdam zet een grote woningbouwcorporatie standaard energiebesparende windturbines op de daken ten behoeve van de portemonnee van haar huurders en het milieu. Enzovoort.

25

Maar, in Ridderkerk was het zogenaamde Deltaplan voor de luchtkwaliteit van de ChristenUnie en D66/GL breed gesteund door de raad, een voor de wethouder ongewenst kindje en al spoedig na de geboorte is er niets meer van vernomen.

30

Pas in 2010 zouden wegen binnen de bebouwde kom moeten voldoen aan de wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit volgens de prestatie-indicator. Onder "Wat gaan we ervoor doen" staat weinig moedgevend dat er met diverse partners overleg was om schoner en efficiënter vervoer te stimuleren en dat daarnaast wordt ingezet op voorbeeldgedrag en gedragsbeïnvloeding.

35

Papier is geduldig, maar dergelijke nietszeggende formuleringen kennen we al vele jaren. Ze zeggen niets, zijn verhullend en dat is vermoedelijk ook de bedoeling.

Want in de toelichting staat daarna doodleuk dat dit alles niet meer in 2007 is gebeurd vanwege personeelwisselingen maar dat daaraan in 2008 aandacht zal worden besteed.

Geweldig, er wordt in 2008 aandacht aan besteed!

Voorzitter, vergeef mij dat mijn toon ironisch is, maar de aanleiding is er ook naar.

40

We wonen in het meest luchtvervuilde deel van West-Europa en van Nederland aan de drukste autowegen van Nederland, die overigens ook nog eens met twee rijbanen worden verbreed.

Er zijn hier teveel kinderen en volwassenen met luchtwegproblemen, er zijn voortijdige sterftes. En wij in Ridderkerk blijven ons jaar na jaar in nietszeggend verhullend taalgebruik uitdrukken, hebben al jarenlang personeelsgebrek om milieutaken die er toe doen uit te voeren en elk jaar nemen we weer kennis van nietszeggende verantwoordingen.

45

Ik stel voor óf Milieu alsnog tot een apart programma te maken óf vast te stellen dat milieu geen aparte rol heeft in het programma Wonen en leefomgeving. Dat laatste zou frustrerend zijn, maar is wel helder.

50

Nog een opmerking naar aanleiding van het onderzoek naar de waardering van de inwoners voor het handelen van en het vertrouwen in hun gemeentebestuur in de Staat van de Gemeente.

Het vertrouwen van de Ridderkerkers blijft ver achter. Nog meer participatie hoorden wij de portefeuillehouder in de commissie zeggen. D66/GL is vóór een goede participatie van bewoners, maar nóg meer participatie alleen zal maar onze stellige overtuiging niet tot enige verbetering

leiden in de waardering van de bewoners in het gemeentebestuur.

Men zal zich serieus genomen moeten voelen en niet een middel om het gemeentebestuur te legitimeren toch de eigen plannen door te zetten. Is het angst voor populist te worden uitgemaakt? Is het eigendunk? Is het onvermogen? Is het tijdgeest?

5

In elk geval is de overheid, de politiek veel te ver losgezogen van haar basis, de burgers, gericht als ze is op realisatie van de eigen plannen die toch immers goed zijn voor de gemeenschap, voor het algemeen belang. Wij hebben tot op heden niet waargenomen dat dit college daarvoor de oplossing heeft. Na het besluit tot aanleg van de tramplus in december jl. had ons inziens een

10

initiatief voor een evaluatie van de manier waarop het communicatie- en participatieproces van de Tramplus is verlopen zeer voor de hand gelegen.

De impact van de woonbootkwestie op de vertrouwensvraag in de Staat van de gemeente lijkt me te duidelijk om hier nog nader op in te hoeven gaan.

15

Ik herhaal nog eens wat ik eerder zei: vertrouwen komt te voet en gaat te paard.

Dank u wel.

De heer Van der Spoel: Allereerst een compliment dat we wederom een goedkeurende verklaring van de accountant hebben voor een getrouw beeld van de cijfers alsmede op het gebied van rechtmatigheid.

20

De keuze van de beleidsarme invoering van de Wmo, een keuze van de raad, gaf even zorg, maar de opmerkingen van de accountant op dit punt, heeft onze zorgen weggenomen.

25

Het resultaat is positief en is het juist dat het nog iets meer positief is door de meicirculaire die ons onlangs is toegestuurd?

Voorzitter, ik zou over een heleboel zaken iets kunnen zeggen, zoals over participatie, de terugtrekkende overheid, 30 km-voorzieningen, woonwensenonderzoek Ridderkerk, hondenpoepbeleid waar weinig gebeurt, integraal beleid over de drie O's dat ons zorgen baart, maar deze en ander zaken zullen wij bij de Kadernota nog eens naar voren brengen.

30

Over de bestemming van de reserves willen wij nadrukkelijk opmerken dat het een goede zaak is dat geld voor mantelzorg geoormerkt wordt.

35

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde en als we daar middelen voor hebben, moeten we die daar zeker voor inzetten.

Dan nog een vraag aan de wethouder. Afhankelijk van zijn antwoord, overwegen wij een mondeling amendement in tweede termijn. Naar onze mening is de bufferreserve ingesteld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven. Zou het niet ondenkbaar zijn dat die onvoorziene uitgaven er gaan komen? Ik denk aan Drechtwerk. Zou het dan niet beter zijn om het bedrag van € 1.055.800,- in de algemene/vrije reserves maar in de bufferreserve te steken? Het antwoord op deze vraag zal ons in tweede termijn doen besluiten dit te amenderen.

40

Dan over de moties. Inzake de waardering door burgers: we hebben daar eerder in een ander verband over gesproken, het is zo – de heer Van Houcke noemde het al populisme – dat als je de OZB afschaft de waardering heel hoog zal zijn, maar als je hem met 100% verhoogt, dan zal dat waarschijnlijk iets minder zijn.

45

Over de motie van het PGB-budget ben ik wat in verwarring. Wij hebben destijds in een motie vastgesteld dat het PGB 100% van het budget van zorg in natura zal bedragen. Als ik deze motie nu goed lees, wordt er gesuggereerd dat het meer dan 100% zou moeten zijn. Dat lijkt mij niet het geval. Het PGB is precies gelijk aan dat van zorg in natura.

50

Afhankelijk van de reactie van de wethouder zullen wij bepalen of wij met deze motie

instemmen.

De heer Den Ouden: Volgens de accountant is onze gemeente Ridderkerk financieel gezond te noemen en dat is ter gelegenheid van de bespreking van de Programmarekening 2007 een ronduit prettige constatering. Maar dit gezegd hebbend, heeft ook de SGP fractie, evenals de accountant nog wel wat opmerkingen die we in het kader van het afleggen van verantwoording van het college aan de raad niet onvermeld willen laten.

Zo zijn daar afwijkingen tussen de rekening en de begroting, zelfs na de laatste wijzigingen bij de 3^e programmamonitor, tot totaalbedragen van plus € 14 miljoen aan de ene kant en - € 6 miljoen aan de andere kant. De optelsom van deze bedragen, € 20 miljoen dus, is bij een begrotingstotaal van ongeveer € 100 miljoen in onze ogen zonder meer fors te noemen.

Dit staat toch wel in schril contrast met de 'opdracht' die de raad na afloop van de begrotingsbehandeling kreeg om zelf voor dekking te gaan zorgen voor het zogenaamde gat van € 50.000,-, dat was ontstaan door de verschillende aangenomen amendementen. Op de schaal van die 100 en 20 die ik net noemde is dit dan 0,05.

De positieve afwijking van die vele miljoenen komt vooral door het vrijvallen van onderhoudsvoorzieningen en is slechts een schijnbaar voordeel omdat we deze zelfde bedragen straks weer in een bestemmingsreserve gaan storten. Het college zal het ongetwijfeld als aangenaam ervaren hebben dat de accountant bij de bespreking in de commissie hier met meer relativeringen over sprak dan je op grond van de schriftelijke rapportage zou vermoeden. Toch kunnen wij geen begrip hebben voor de stellingname in de schriftelijke reactie van het college, dat de impact van de accountant over de niet actuele beheerplannen onderschat is. Alsof dit het college bij verrassing overkwam. Ik moet u dan even in herinnering brengen dat we op 20 juni 2005 in deze raad een discussie voerden over de kaders voor de volgende begroting. Een van de stellingen van het college was toen dat voor de begroting 2006-2009 voldaan zou worden aan de vereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV), behoudens de actualiteit van de beheerplannen. Voor het concrete SGP voorstel om de beheerplannen wel te gaan actualiseren, was toen weliswaar geen meerderheid, maar aan het eind van de discussie daarover in de raad meldde de voorzitter: "Ik wil toevoegen dat dit zo spoedig mogelijk gerealiseerd wordt." Dat was de samenvatting van die discussie, drie jaar geleden.

Voorzitter, het gaat bij de kapitaalgoederen in onze gemeente om heel grote bedragen en de SGP heeft steeds gevonden, in overeenstemming met de bedoeling van het BBV, dat daar goede en actuele beheerplannen bij horen. En wij staan daarin niet alleen. Ook de provincie heeft er vaker op gewezen, zoals in de brief met reacties op de rekening 2005, waarin te lezen is dat met klem verzocht wordt hier werk van te maken. In al die jaren hebben we regelmatig gevraagd naar de stand van zaken en steeds ontwijkende antwoorden gekregen (als er belangstelling voor is wil ik in tweede termijn wel een opsomming geven). Ook deze keer meende het college te kunnen volstaan met een verwijzing naar de brief over het accountantsrapport. Daarom herhaal ik onze concrete vraag, waarom maakt het college al enkel jaren de bewuste keuze de beheerplannen niet te actualiseren, terwijl de wenselijkheid, ja zelfs de noodzaak daarvan af en toe door het college wel met de mond wordt beleden.

Voorzitter, volgens het coalitieakkoord biedt de gemeente jaarlijks minimaal 30 stageplekken aan.

Omdat van één stageplek gedurende het jaar meer stagiairs gebruik kunnen maken, hebben we gevraagd hoe het staat met de fulltime bezetting. En dan blijkt uit het antwoord dat er in 2008 tot nu toe nog maar de helft is ingevuld. Dat is nog maar net zoveel als aan het begin

van deze raadsperiode. Welk instrumentarium gaat het college inzetten om als overheidswerkgever te laten zien dat de afspraken die ook voor het onderwijs zo belangrijk zijn, ook nagekomen worden?

5 Nu het gaat over werkgeverschap nog het volgende. Wij verbazen ons dat het college in de commissie meer dan terughoudend was om alsnog antwoord te geven op onze vraag wat de lasten voor het inhuren van personeel zijn voor het jaar 2007. Gelukkig en mijn complimenten daarvoor, is dit uitsluitel vandaag nog per e-mail naar ons toegekomen. Het bedrag verontrust ons wel. Tegen de achtergrond van de vraag die we schriftelijk hadden
10 gesteld. De formatiebeperving lijkt wel gerealiseerd te zijn, maar het heeft toch geleid tot een behoorlijk forse overschrijding van de geraamde kosten voor inhuur met € 400.000,-, zo blijkt uit het e-mailbericht van vanmiddag.

15 Bij de lijst met tijdelijk ingehuurde krachten vragen wij ons af of de bedrijfscontinuïteit niet onder druk komt te staan want er moet geïnvesteerd worden om deze mensen te begeleiden.

Een belangrijk voornemen van het huidige kabinet, waar wij wel wat sympathie voor koesteren, is om voor jongeren tot 27 jaar op termijn een leer/werkplicht te gaan invoeren. Wij konden ons dan ook uitstekend vinden in de activiteit die in de begroting aangekondigd stond met "opsporen en activeren van niet-actieven, met nadruk op jongeren tot 27 jaar". Het
20 antwoord op onze vraag welk resultaat nu na afloop van dat begrotingslaar geboekt is, is echter teleurstellend. Om twee redenen. Eerst kregen we een antwoord dat geen betrekking had op de gestelde vraag en in het tweede antwoord werd gezegd dat er nog niet veel concreets aan gedaan is. Voorzitter, wij vinden dit tegenover die nobele doelstelling, ronduit teleurstellend.

25 Over concreet gesproken, daar zijn de diverse prestatie-indicatoren voor bedoeld. Omdat de gegeven verantwoording over de prestatie-indicator "minimaal 10% stijging van het aantal vrijwilligers in de zorg tussen 2006 en 2010" voor ons niet duidelijk was, stelden we er een schriftelijke vraag over. We kregen als antwoord dat die gegevens niet centraal geregistreerd worden. We komen dus niet te weten of dit gestelde doel ooit behaald wordt, temeer niet nu
30 deze prestatie-indicator in de huidige begroting helemaal niet meer voorkomt.

Voorzitter, bij de bespreking van een rekening past ook wel een concrete vraag over het geld.

35 In de verklaring van de verschillen lezen we dat voor het Koningspleinfestijn € 68.000,-- meer is uitgegeven. Zelfs als het niet doorgeschoven bedrag van € 20.000,-- uit het voorafgaande jaar hier op in mindering wordt gebracht is het nog een forse budgetoverschrijding. Op grond waarvan heeft het college de bevoegdheid om tot een zoveel hoger bedrag verplichtingen aan te gaan; het budgetrecht ligt toch bij de raad?

Voorzitter nog een enkele opmerking over het raadsstuk waarmee het college de rekening aan de raad voorlegt:

40 De SGP kan instemmen met de voorstellen tot resultaatbestemming en hierbij expliciet noemen het onderzoek naar een cliëntvolgsysteem, tegen de achtergrond van de recent aangenomen motie. Het gunstige rekeningresultaat zullen we volgende week ook wel betrekken bij de bespreking van de kaderstelling voor de aankomende begroting.

45 De SGP deelt de zorg van het college waar het betreft het matige vertrouwen dat de inwoners kennelijk hebben in het gemeentebestuur en het college noemt daarbij thema's als tram en woonboot. De miserabele gang van zaken rond het zwembad kan daar ook wel bij

genoemd worden. Bij deze constatering past het volgens ons niet dat het college zichzelf een schouderklopje geeft over de participatie.

5 Ik ga niet herhalen wat ik eerder bij het onderwerp tram daarover gezegd heb. Maar ik vind dat er reden is tot zorg als ik de portefeuillehouder in de commissie hoor zeggen "we blijven onze participatie ambities onverkort handhaven en we gaan daar zelfs nog harder aan trekken". Ik hoor daar niet in doorklinken dat er de werkelijke behoefte is, om op de golflengte van onze inwoners af te stemmen.

Dank u wel.

De heer Onderdelinden: Voorzitter, u bent verdrietig.

10 Bij de voorbereiding op de programmarekening, hebben we een bijeenkomst met de kascommissie gehad en de uitgebreide schriftelijke vragenronde, ook de uitgebreide behandeling in de commissievergadering en nu spreken we er weer over.

Ik hoor u denken: "Kan het niet een paar tandjes minder?" Of nog erger: "Hebben die aardige mensen geen hobby's?"

15 Ik denk dat u gelijk hebt. We moeten er in een ander verband maar eens over doorspreken. Wat we overigens al vrij permanent doen.

Op dit moment wordt iedere extra voorronde, kennelijk door partijen te baat genomen om zich in de materie te verdiepen.

20 U moet wel bedenken dat de kolom "wat hebben wij gedaan?" in de programmarekening een hele belangrijke is. Dit is het enige moment in het jaar waarin een chronologisch overzicht wordt verstrekt van de geleverde prestaties. De programmamontoren gaan over het lopende jaar.

25 Op pagina 149 is een verantwoording opgenomen over de investering stedelijke vernieuwing. Wij vragen u dit structureel te agenderen in de commissie Wonen.

30 In de afgelopen jaren spraken wij regelmatig over de vraag hoe betrouwbaar en realistisch begrotingen zijn. Dit beoordelen doen we dan aan de hand van de jaarlijks voorliggende jaarrekening. In de afgelopen achttien jaar hebben wij één keer een tekort gehad. In de andere zeventien jaar hebben wij overschotten gerealiseerd tussen € 500.000,- en € 3 miljoen. Altijd weer werden de bekende redenen aangevoerd. Doorgeschoven prestaties, onderuitputting, incidentele meevallers en dergelijke. Het jaar 2008 zal naar alle waarschijnlijkheid hetzelfde positieve beeld laten zien. Het woord positief moet wel tussen aanhalingstekens worden geplaatst, want we zijn niet aan het werk om winst te maken. We moeten regelmatig nee verkopen, terwijl achteraf blijkt dat het niet nodig was. Bij de begrotingsbehandeling is meestal geen ruimte voor nieuwe kaders en wensen. Wethouder, 35 graag uw visie hierop. Dit raakt de raad waar het gaat om haar belangrijkste taken: controle en het stellen van kaders.

40 Het strategisch investeringsbudget.

Het is goed voorzitter, wanneer wij hierover in discussie blijven. Er wordt springerig met deze reserve omgesprongen. Als het niet uitkomt, spreken wij het SIB aan en als we zoals in 2007 onttrekkingen begroten maar toch niet nodig blijken, brengen we de onderhavige kosten gewoon ten laste van de jaarrekening. Graag uw visie daarop.

45 De raad moet goed weten wat wel en niet besteed kan worden met dit strategische budget.

Het fusieproces Dynamiek en SWOR.

50 Ik heb in de commissie aangegeven hier in de raad verder over te willen praten. Prompt heeft Dynamiek deze mededeling opgepakt en de raad een dag later uitgenodigd. Een beetje laat voorzitter, vindt u ook niet?

Wij hebben nooit inzicht gekregen in de fusieontwikkelingen en de bijkomende problemen. Alleen in de wandelgangen, hoorden wij dat het vast zat en van u hoorden wij dat de fusie naar achteren werd geschoven.

5 Nooit hebben wij inzicht gekregen in wat er waar is van de penibele financiële situatie van Dynamiek. Gisteren hebben wij zelfs gehoord dat er naast financiële tekorten ook sprake is van een negatief vermogen. Dit betekent onder andere dat de schulden groter zijn dan de bezittingen. Er is natuurlijk maar één partij die dit mag oplossen. En ophoesten. U raadt het al, dat zijn wij.

10 Dit is toch niet zomaar en opeens ontstaan? De actieve informatieplicht is hier aan de orde. Over de Volksuniversiteit zal ik straks, bij het vragenuurtje, nog vragen stellen.

15 Kortom: hoe staat het met de geleverde prestaties en de niet geleverde prestaties rond Dynamiek, de financiële gevolgen en de steeds maar uitgestelde fusie? Wil de SWOR nog wel?

Tot slot vragen wij u extra aandacht voor de door de accountant gemaakte opmerkingen rond onder andere de Wmo, onbekende balansbedragen – de heer Van Houcke sprak er al over – en de gemaakte aanbevelingen.

20 De commissie BBV heeft zeven aanbevelingen gedaan. Kunt u hier nu of later nog eens op ingaan?

Wij feliciteren het college met de verkregen, goedkeurende verklaring over onder andere de rechtmatigheid. Wij wachten met spanning uw antwoorden af. Dank u wel.

25 **Mevrouw Ripmeester:** Voorzitter, de jaarrekening is een verantwoording over de activiteiten van vorig jaar. Er is veel goed werk verricht, maar de verantwoording roept ook altijd vragen op. Bijvoorbeeld over de Wmo, onderwijsgeld en ook over planning en beheersbaarheid.

30 Complimenten voor de manier waarop intern de adviezen van de accountant zijn opgepakt. De samenwerking is zelfs zo goed, dat je denkt aan opnieuw aanbesteden. Maar, dit is een grapje.

Een stuk waar door veel specialisten naar is gekeken en dat is voorzien van een goedkeurende verklaring, met adviezen en punten die aandacht vragen, zou ook eerder een hamerstuk moeten worden. Onze taak is controleren.

35 Op de mindere punten vragen wij extra aandacht van het college. De vragen zijn gesteld en beantwoord. Belangrijker is wat we met de informatie gaan doen. Welke lessen zien wij hierin voor de toekomst en de toekomst staat volgende week op de agenda.

40 De moties zag ik vanavond voor het eerst. Wij zijn dan ook benieuwd naar de reactie van het college.

Wellicht kunt u bij motie 91 ingaan op de beschikbare capaciteit, de verwachte onderzoekskosten in relatie met de participatiespelregels en ook hoe u de rol van de gemeenteraad in deze ziet.

45 Wellicht kunt u bij motie 92 ingaan op uw eerdere opmerkingen, door wethouder Van den Berg bij de commissie Samen leven, over het stukje tekst "Omdat de raad het persoonsgebonden budget op 100% heeft gezet kan royaler zorg worden ingekocht. Of dit zo dient te blijven, kan aan de orde komen bij de evaluatie van de Wmo-verordening. Alle capaciteit die moet worden ingezet voor het opstellen van evaluaties kan nu niet worden ingezet voor uitvoering van het beleid."

50 Wellicht dat u dat mee kunt nemen.

De heer Pors: Voorzitter, ook de ChristenUnie wil heel graag een compliment uitdelen aan de ambtenaren en het college voor de beantwoording van de vele vragen. Vooral de mensen

van de afdeling Financiën en control.

Ook is het goed om in het accountantsrapport te lezen dat de gemeente financieel gezond is. Het is ook bijzonder plezierig, dat Ridderkerks Belang, normaal niet de minst kritische partij, geen beleidsvragen over deze programmarekening heeft gesteld. Ik had ze daar graag mee geconfronteerd, maar de fractie is vanavond niet aanwezig.

Uiteraard zijn er aandachtspunten.

In het voorstel aan de raad, op pagina 3 staat de tekst: "Daarbij moet wel aangetekend worden dat de administratieve organisatie rond de Wmo nog van onvoldoende kwaliteit is."

Dat leek ons een 'understatement'. Als accountants bedragen van deze orde als eerste vinden, nota bene wanneer deze vorderingen al vooruit waren gemeld door de zorgleveranciers, dan hebben wij toch een forse steek laten vallen. Ondanks de keuze voor beleidsarme invoering. Dat betekent tegelijkertijd dat aan de andere kant mag worden geconstateerd dat onze Ridderkerkse cliënten goed zijn bediend. Ik durf er ook bij te betrekken dat de fout zo serieus is genomen, dat nog deze maand een hercontrole zal plaatsvinden.

De oorsprong van een vordering op de balans van ruim € 400.000,- kon niet worden achterhaald. Die wordt nu met goedkeuring van de accountant als last opgenomen in de rekening. Daarvoor is in de tekst het volgende opgenomen: "Indien de uitkomst van het onderzoek tot een andere conclusie leidt dan in de rekening 2007 is aangenomen, dan vindt een correctie in de rekening van 2008 plaats."

Ik wil de wethouder vragen om de raad sowieso te informeren over deze, niet onaanzienlijke post. Wanneer kan de wethouder ons daarover informeren?

Meerdere vragen zijn omgezet van onderhoudsvoorzieningen naar bestemmingsreserve onderhoud. Dat heeft te maken met het feit dat de actuele en goed onderbouwde beheerplannen nog ontbreken. Het opstellen en actualiseren van plannen moet afhankelijk gemaakt worden van het beeldkwaliteitsplan dat nog in ontwikkeling is. Een verzachtende omstandigheid lijkt mij hier dat dit voorschrift niet eerder kwam dan november 2007. Hoewel ik mij spontaan ging afvragen of dit niet strookt met de weergave van de SGP van zojuist. Maar, misschien kan de wethouder daar duidelijkheid over scheppen. Inhoudelijk daarop, mogen wij aannemen dat de beheerplannen spoedig gereed zullen zijn?

Dan nog twee procesmatige vragen.

Ziet de wethouder kans om volgend jaar deze verantwoording en de begrotingswijziging overzichtelijker aan de raad aan te bieden? In zeer korte tijd krijgen wij nu de beschikking over drie stukken, waarvan twee zeer omvangrijk zijn. Ze leiden tot wijziging in de begroting. De programmarekening 2007, de programmamonitor en in principe ook de informatie over de meicirculaire. Ofwel: kan een en ander over de financiële informatie wellicht worden gecombineerd of duidelijk uit elkaar worden getrokken? Ook daarover graag de mening van de wethouder.

Het doet nauwelijks recht aan de controlerende rol van de raad als de verantwoording over een heel kalenderjaar, de programmarekening dat een boekwerk van meer dan 200 pagina's is, een plaats krijgt tussen meerdere agendapunten. In Den Haag is enkele jaren geleden 'gehaktdag' ingevoerd. Die dag heet officieel verantwoordingsdag. Misschien kunt u die suggestie overnemen en ons een voorstel doen om de programmarekening in het vervolg een hogere status te geven.

Ik wil nog ingaan op de moties, die we pas vanavond hebben gezien.

De motie over de waardering van de burgers: daarbij heb ik het sterke vermoeden dat wij daar niet in kunnen meegaan. Wij hebben de indruk dat een dergelijk plan van aanpak al

bestaat. De tijd die gemeoid is met het doen van een onderzoek van deze strekking, kunnen wij volgens mij beter besteden aan communiceren, hard werken en nog eens communiceren. Ik heb de neiging om daarbij de wijlen heer Fortuyn te citeren.

5 Dan de motie over het PGB budget: daarvoor wil ik het commentaar van de wethouder afwachten. Vooralsnog had ik de indruk dat juist het PGB de overheid taken uit handen neemt en dat hij daarom ook niet hoger mag zijn dan de zorg in natura. Bovendien moet de PGB-budgethouder de besteding verantwoorden.
10 Met de bestemming kunnen wij in principe akkoord gaan, maar ook hier ben ik nog even benieuwd naar de reactie van de VVD, te weten hoe dit misschien wordt toegekend aan de bufferreserve in plaats van aan de vrije reserve.
Dank u wel.

15 **De voorzitter:** Dank u zeer, mijnheer Pors. Dames en heren, wij zijn toe aan de beantwoording door het college.

De heer Den Ouden: Voorzitter, een puntje van orde. Ik ben vergeten op de moties in te gaan. Is het handig om dat nu te doen?

20 **De voorzitter:** Een aantal andere fracties heeft dat ook nog niet gedaan, dat kan in tweede termijn. Eerst is het woord aan het college en ik begin bij wethouder Van den Berg.

Wethouder Van den Berg: Dank u wel. Er zijn twee punten voor mijn rekening. De vragen die door de heren Vroegindewey en de heer Van Houcke zijn gesteld over het programma Ridderkerk werkt. De heer Vroegindewey vindt dat er te veel papier en te weinig actie is. Ik zou dat willen bestrijden, gezien het vele werk dat verricht is doet die opmerking geen recht aan het werk van bij voorbeeld de consultants. In het programma Ridderkerk werkt, was een van de programmaonderdelen het verbeteren van de interne organisatie. Daarvoor is heel veel werk verricht, zoals onder andere de bestandsanalyse waarin alle cliënten gesproken zijn. Er wordt hard gewerkt aan de uitstroom en het beperken van de instroom. We zien daar nu de eerste resultaten van. Ik geef toe dat het nog voorzichtig gaat, maar ik had ook niet verwacht dat het meteen storm zou lopen.
25 Daar is de huidige doelgroep van ons WWB-bestand te zwak voor. Het is een kwestie van een lange adem en ervaring.
30 We lopen inderdaad nog steeds achter op de landelijke trend en in die zin lopen we met dit onderdeel een financieel risico. Dat blijkt ook uit de cijfers.
35

De motie van mevrouw Nooijen over het PGB-budget. De heer Van der Spoel merkt terecht op dat bij de vaststelling van de Wmo-verordening in december 2006 het voorgestelde budget voor het PGB van 75 naar 100% is verhoogd. Het reguliere PBG-tarief is 75%. Juist omdat cliënten de overheadkosten niet hebben en daarom op een creatievere manier zorg kunnen inkopen. Nu gaan we aan het einde van dit jaar de Wmo-verordening evalueren. De manier waarop is nog niet bekend. We zijn in gesprek met Barendrecht en Albrandswaard omdat we de voorbereiding van de Wmo-verordening met drie gemeenten hebben gedaan.
40 Een onderdeel van de evaluatie zal de inzet van het PBG-tarief zijn en ook het gebruik ervan. Ik zou het nu onverstandig vinden om het tarief nu naar beneden bij te stellen, zonder het beleid fundamenteel te hebben besproken. Bijvoorbeeld hoe het PGB zich verhoudt met de leveranciers van zorg, die veel moeite hebben om het juiste personeel te krijgen. In die zin kan het als voordeel worden ervaren dat mensen met een PGB creatievere zorg kunnen inkopen, bij burens of familie. Bijstelling moet plaatsvinden op een moment waarop we ook andere maatregelen nemen.
45
50

De heer Van der Spoel bij interruptie: Voorzitter, aangegeven is dat bij de zorg in natura

een bedrag ten laste gebracht wordt van de administratie. Het is toch ook zo dat cliënten met een PGB verantwoordelijk zijn voor een eigen administratievoering? Binnen hun PGB kunnen ze bepalen of ze dat zelf doen of juist binnen het PGB uitbesteden. Wat dat betreft is het budget toch geheel gelijkwaardig?

5

Wethouder Van den Berg: Dat klopt. Het beeld dat de administratiekosten aan een organisatie worden gegeven, is natuurlijk verschillend. De verschillende organisaties hebben zich voor een verschillende prijs ingeschreven bij de aanbesteding. Men maakt daarin dan een eigen keuze.

10 Zij krijgen het tarief waarvoor ze ingeschreven hebben. Dat verschilt. Het lage tarief daarvan, maar 100% daarvan, is het PBG-tarief dat men krijgt om op eigen wijze te besteden.

De voorzitter: Mevrouw Nooijen voor een interruptie. Wel kort graag.

15 **Mevrouw Nooijen bij interruptie:** Ik kan me prima vinden in wat de wethouder zegt, maar bij de invoering van de Wmo hebben we een aantal zaken niet kunnen voorzien. Een daarvan was dat de instellingen die zorg in natura leveren, achteraf administratiekosten in rekening brengen. Mensen die nu van een PGB gebruik maken, waar overigens een
20 stijgende lijn in zit, krijgen hetzelfde tarief uitbetaald, maar zij hebben die administratieve lasten niet. Dus, als het uurtarief voor een hulp die zorg in natura levert € 12,50 is en het PGB vergoed € 14,- dan zit daar € 1,50 per geïndiceerd uur tussen. Dat kan dus aardig oplopen per maand.

De voorzitter bij interruptie: Dat is wel een lange interruptie, mevrouw Nooijen.

25

Mevrouw Nooijen: Ik wil ook wel graag mijn motie verdedigen, dus ik hoop dat u mij nog een minuutje gunt, dan rond ik het af.

De voorzitter: U krijgt een halve minuut.

30

Mevrouw Nooijen: Als mensen met een PBG maandelijks € 45,- daarvan overhouden, kunnen zij daarvoor wel drie tot vier uur extra inkopen. Die ongelijkheid is de inzet van de motie. Maar, als u vindt dat hij beter thuishoort aan het einde van het jaar, bij de evaluatie van de Wmo-verordening, dan kan ik mij daar ook in vinden. Dan houd ik hem op.

35

Wethouder Van den Berg: Waarbij ik dus niet heb gezegd dat het college op dat moment met dit voorstel zal komen. Maar, ik vind dat het in breder verband bekeken moet worden. U zegt terecht dat we op het moment van de Wmo-verordening niet alles hebben kunnen overzien. Dat is zo, we hebben dat ervaren. Aan de andere kant was uw zorg als raad destijds of het PGB wel een goed alternatief voor de zorg in natura was. Daarom is het budget op 100% gezet. Dat is nu de feitelijke situatie. Zelfs meer dan een serieus alternatief en daar hebben wij het nu mee te doen. En dat is ook het recht van mensen die via een PGB hulp inkopen.

40

Mevrouw Nooijen: Dat vind ik ook volkomen terecht.

45

De voorzitter: Wethouder, Van den Berg, bent u door uw punten heen?

[Wethouder Van den Berg knikt instemmend].

Dan ga ik nu naar wethouder Zwiers. Gaat uw gang.

50

Wethouder Zwiers: Er was voor mij maar een echte vraag, over Dynamiek en de SWOR. Het was zoals de heer Onderdelinden vaak zegt, oorverdovend stil hieromtrent. Dat klopt. Ik heb een aantal keren in de commissie aangegeven dat ik niet de eerste ben die namens

Dynamiek over het proces gaat praten, waar de raad van toezicht en Dynamiek zelf op dit moment in zitten. Het streven is nog steeds naar een fusie. De SWOR is even teruggetreden met de motivatie. Dynamiek moet eerst de eigen huishouding op orde krijgen. Daar zijn ze druk mee bezig. U legt een link naar de raad van toezicht, die de raad meteen uitnodigde op het moment dat u zorgen over de organisatie hebt uitgesproken.

Ik was daar ook verbaasd over. Wij hadden juist met de raad van toezicht afgesproken dat zij volgende week met een visie en financieel zouden komen en met het college in gesprek zouden gaan. Men had de verwachting uitgesproken eruit te komen. Ze hadden een adviseur aangetrokken waar men alle vertrouwen in had.

Dus, aan de ene kant kan ik er begrip voor opbrengen, dat er te weinig geluiden zijn geweest om u te informeren. Aan de andere kant voelde ik mij ook niet geroepen om u voorshands te informeren. U hebt vandaag een brief ontvangen waarin staat dat we met Dynamiek in overleg zijn gegaan over de bedragen en om problemen te kenschetsen. Ik vind dat wij dat op de juiste manier hebben gedaan. Ik hoop dat u daarmee de informatie hebt, waar u al een tijdje op wacht.

De heer Onderdelinden bij interruptie: Het is natuurlijk geen toeval dat de uitnodiging binnen 24 uur kwam. Dat had een relatie met mijn vragen. Ik heb in de commissie opmerkingen gemaakt en binnen 24 uur lag er toen een uitnodiging, waar we al jaren op hadden gewacht. Maar goed, dat is fijn.

Maar, wat belangrijker is, u zegt een broedende kip niet te willen storen. Natuurlijk dat vind ik ook. Maar, terwijl die kip aan het broeden is, lopen we leeg. Er is gewoon een negatief vermogen. Wat wij niet wisten. Alleen uit de wandelgangen. Wij mogen straks alleen maar even wat bijtikken. Dat zijn dingen waar ik boos over word. Dat mag niet gebeuren. U moet ons voorlichten als die ontwikkelingen zich voordoen.

Het is vreselijk ernstig, maar we kunnen er over praten. Kom dan tijdig met oplossingen, waardoor het fusieproces misschien ook weer sneller kan. Maar, nu krijgen we alleen maar te horen en mogen we onze handtekening zetten. Dat vind ik erg jammer.

Wethouder Zwiers: Toch loopt u iets te hard, mijnheer Onderdelinden. En wel om de volgende reden.

Er is met Dynamiek gesproken en er is in principe gezegd dat Dynamiek zijn eigen broek moet ophouden. Dat ze straks een begroting moeten maken waarin ze aantonen dat er een gezonde situatie ontstaat, waarin ook de genoemde tekorten uiteindelijk weer worden opgelost.

Dat de gemeente bij een dergelijke instelling misschien een keer een stukje aan de beurt zou kunnen zijn. U hoort mij drie slagen om de arm houden. Wij hebben met Dynamiek tot nu toe alleen maar gesproken over het feit dat de organisatie het zelf zal moeten oplossen. Het is hun probleem.

Nog even doorpratend over de producten. Dat is ook het lastige punt. Dynamiek levert hele goede producten. Wij zijn gisteren nog in Bolnes geweest bij het jongerenwerk. Dan ben je verbaasd over hoe goed men ingevoerd is en hoe goed de uitvoering loopt. Maar, we weten ook al een lange tijd, u weet dat ook, dat er over de bedrijfsvoering nog wel eens wat problemen waren. Die waren de laatste tijd prominent aanwezig en daarvan zegt de raad van toezicht die er nu zit dat zij over een week of over anderhalve week ons iets kunnen presenteren waaruit blijkt dat zij de zaak weer op de rails hebben.

Dus, ik hoop dat u op dit moment daarmee even tevreden bent.

De heer Onderdelinden: De bedrijfsvoering is niet goed, maar dat kan toch neerslaan op de producten die worden geleverd? U zegt dat ze goed zijn. Wij kunnen dat niet constateren want wij krijgen hier geen informatie over. Op het moment dat er echter tekorten ontstaan voor dit soort megabedragen, die term mag ik hier gebruiken, moeten wij eerder worden geïnformeerd.

In het verleden was dat toch niet anders?

5 **Wethouder Zwiers:** Mijnheer Onderdelinden, ik heb eens en te meer in de commissies gezegd dat het probleem al jaren de uitvoering betreft en dat we tevreden zijn over de producten. Wat daar achter ligt, de bedrijfsvoering, daarover hebben wij allemaal vraagtekens. Ik herinner u even aan de situatie van acht jaar geleden.

De voorzitter: Was dat het, wethouder Zwiers?

10 **Wethouder Zwiers:** Ik dacht het wel.

De voorzitter: De prioriteitstelling met betrekking tot het personeel?

15 **Wethouder Zwiers:** Dat was de eerste vraag van mevrouw Nooijen over jonge ambtenaren en de pas erin houden met beduidend minder mensen. Ik weet niet hoe u aan de cijfers komt dat we beduidend minder mensen hebben.

We hebben in de raad afgesproken dat er in de loop der jaren sprake is van een terugloop. Dat is door u bekrachtigd. Het is een marktprobleem om jonge mensen binnen te houden, zeker op bepaalde functies. We moeten dus af en toe inhuren. Alle mensen krijgen

20 persoonlijke ontwikkelingsplannen. Ik mag zeggen dat er op personeelsgebied van alles gebeurt om mensen binnen te krijgen en te houden. Er is in ons hele land sprake van krapte op de arbeidsmarkt.

25 **Mevrouw Nooijen bij interruptie:** Hoe is uw visie naar de toekomst? Hoe kunt u dit opvangen? Ik heb gehoord dat het vooral bij de overheid speelt en kan mij voorstellen dat u daar adequaat op inspeelt. In de programmaverantwoording heb ik verschillende keren gelezen dat bepaalde taken niet uitgevoerd konden worden omdat er onvoldoende formatieplaatsen zijn. Ik herinner mij ook nog een opmerking van onze gemeentesecretaris dat zij geen personeel heeft om de door de raad gevraagde onderzoeken uit te voeren. Dus

30 daar is mijn vraag op gebaseerd.

Wethouder Zwiers: Toch nog maar een keer dezelfde reactie, mevrouw Nooijen. De ambtelijke capaciteit is afgestemd op wat we bij de begroting met elkaar afspreken. Als er op een bepaald moment extra onderzoeken bijkomen, hebben we wel een capaciteitsprobleem.

35 Daarom is er wel eens terughoudend gereageerd op vragen van de raad om dan weer eens dit en dan weer eens dat te onderzoeken. Daar is capaciteit voor nodig.

De heer Van Houcke bij interruptie: Ik ben enigszins verrast door wat de wethouder zegt. In de stukken die we vanavond bespreken staan dingen die in strijd zijn met de zojuist

40 gemaakte opmerkingen van wethouder Zwiers. Namelijk, dat er gewoon capaciteitsproblemen zijn om alle beoogde zaken uit te voeren. Dat is het bekende verhaal. Is de capaciteit in evenwicht met onze ambities? Ik heb uit de stukken begrepen dat dat niet het geval is. De wethouder zegt dat dit wel het geval is. Dat vind ik verrassend, maar misschien komen we daar volgende week nog op terug.

45 **De voorzitter:** Dat denk ik ook. Was dat het, wethouder Zwiers?

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, dat kan bijna niet helemaal waar zijn nu de wethouders van programma 1 en 4 aan het woord geweest zijn. Mijn vraag over welk instrumentarium het college gaat inzetten om wel te voldoen aan de stageplaatsen. Ik vind het niet iets van ondergeschikt belang en ik denk dat de wethouder nog moet reageren op het bedrag van € 400.000,- voor extra inhuur. Dat is ook niet van ondergeschikt belang.

Wethouder Zwiers: Eerst over het aantal stageplekken. Ik weet dat er in het verlengde van de contacten met het onderwijs gezocht wordt naar meer contacten met het bedrijfsleven. Over stageplekken weet ik niet uit mijn hoofd hoeveel, maar ik weet wel dat we binnen dit huis in het afgelopen jaar nogal wat stageplekken hebben gehad. We hebben heel wat mensen ingezet, ook bij projecten.

De werkplicht waar u over spreekt, is mij ook bekend. Maar dat gaat over vrijwillige basis. Als jongeren het niet helemaal zien zitten, is er toch een bepaald dwangmiddel nodig. Ik zou de samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven liever willen verbeteren, zodat stageplekken ingevuld kunnen worden.

De heer Den Ouden: Voorzitter, in de beantwoording geeft de wethouder aan dat tot nu toe vijftien stageplaatsen gerealiseerd zijn, terwijl er 30 zijn afgesproken. Dat zijn de concrete getallen. Ik vind het jammer dat de wethouder eigenlijk niet verder komt.

Wethouder Zwiers: Uit mijn hoofd gezegd komt het getal van vijftien mij niet helder voor. Maar, als het er staat hebt u ongetwijfeld gelijk, want u leest alles altijd heel goed. Ik heb in mijn hoofd hogere getallen dan u noemt. Daarom zeg ik dat we redelijk wat stageplaatsen hebben ingevuld. Ik moet nakijken waar het getal van vijftien terecht komt.

De heer Den Ouden bij interruptie: Ik refereer slechts aan wat als doelstelling in de begroting stond, waarover nu verantwoording wordt afgelegd.

Wethouder Zwiers: U had nog een vraag over het bedrag van € 400.000,- voor extra inhuur. U hebt van mij een lijstje gekregen met cijfers, maar ik kan niet precies verklaren waar die verschillen precies zitten. Neemt u mij niet kwalijk.

De heer Onderdelinden bij interruptie: Voorzitter, op dit punt even heel kort. De heer Den Ouden spreekt zijn zorgen uit over het inhuren van krachten. Dat begrijp ik wel. Ik heb dat lijstje ook gezien. Aan de andere kant zitten we met een groter probleem. We willen het personeelsprobleem oplossen en we willen graag de programma's uitvoeren. Dat betekent dat ik op zich wel wat sympathieker tegenover overschrijdingen sta, zeker nu we in 2008 zoveel geld overhouden. Besteed maar, en inhuren om programma's uit te voeren vind ik prima!

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, de heer Onderdelinden weet kennelijk de verklaring, maar ik had slechts om de toelichting gevraagd. Ik heb eerder vanavond aangegeven dat ik content ben met de vlotte wijze waarop de vraag beantwoord is.

De voorzitter: U was ook verdrietig in de commissie en dat willen we niet nog een keer. Ik ga naar wethouder Den Boef. Maar, ik zie de heer Pors eerst nog voor een interruptie.

De heer Pors bij interruptie: Wij hadden ook nog een vraag aan wethouder Zwiers. Ook dat ging over een bedrag van € 400.000,-, maar dan niet die voor inhuren van personeel. De vraag was of hij ons sowieso wil informeren.

Wethouder Zwiers: Ik had eigenlijk gedacht dat deze vraag, die in de commissie ook is gesteld, uitgebreid en technisch beantwoord is. Het ging over het onderwijs. Het is niet zo dat we op dit moment nog € 400.000,- aan 3Primair moeten betalen. Dat geld is al lang gestort. Maar, technisch gezien weten we niet precies waaruit het bedrag is opgebouwd. Als we dat weten, krijgt u daar direct bericht over. Ik hoop dat we dat bij de programmamonitor weten.

De heer Pors: Prachtig, daarmee hebt u mijn vraag beantwoord.

De voorzitter: Wethouder Den Boef.

5 **Wethouder Den Boef:** Voorzitter, ik heb in ieder geval één onderwerp gehoord, dat mij
aangaat. Dat is nadrukkelijk door de heer Van Houcke naar voren gebracht: het milieu.
Het zal niet zo zijn dat we dat vanavond nog helemaal uit discussiëren, daarvoor is het al
veel te laat. Normaal slaap ik op dit tijdstip al.
Wat mij wel opviel is dat u bagatelliseert wat er al gebeurt. Dat zijn de milieuweken en
dergelijke. De voorbeeldfunctie. Als we bezig zijn met de jeugd over het milieu, denk ik toch
10 dat we op één of andere wijze goede dingen doen.
Ik denk ook dat we als voorbeeld van onze gemeente zelf het goede voorbeeld geven, door
schone voertuigen te gebruiken. Hoe klein de invloed ook is, we zetten daar toch op in.
Naar de bedrijven toe stimuleren we dat ze groene energie gebruiken. Als je hoort dat het
nieuwe hotel Van der Valk, met zijn warmte-/koudeopslag praktisch neutraal is op het gebied
15 van energie, denk ik dat we daar een slag maken.
In de toekomst zullen we de bedrijven die zich op Cornelisland gaan vestigen onder druk
zetten om zuinig en goed met energie om te gaan.
In de regio maken we afspraken, regionaal, over de EVC-waarde van woningen. We willen
dat niet als gemeente met Woonvisie afspreken, maar in regionaal verband.
20 Ik denk toch dat wij een slag op het gebied van milieu maken. Het college heeft afgesproken
juist tactisch te gaan kijken naar de milieuvraagstukken bij projecten. Meer dan getallen op
een rij zetten en constateren hoe erg het allemaal is.
Over hoe erg het is wil ik nog het volgende opmerken. Natuurlijk besef ik dat wij bij een
snelweg van zestien banen breed wonen. Als ik erover heen fiets, denk ik ook bij mijzelf:
25 tjonge, jonge wat doen we hier eigenlijk? Hoe krijgen we het goed voor elkaar?
Dat is de ene kant van de zaak. Maar, het is ook een verantwoordelijkheid voor de provincie
en het rijk. En voor de Europese gemeenschap. We moeten erop blijven aandringen dat het
beter moet. Dat doen we ook. Maar in de gemeente hebben wij onze eigen
verantwoordelijkheid en die nemen we ook. Weliswaar met kleine stapjes, maar op onze
30 manier gebeurt het toch.

De heer Den Ouden bij interruptie: voorzitter, ik mis nog het antwoord op onze vraag over
de beheerplannen waar wij met zekere regelmaat in de afgelopen drie jaren naar gevraagd
hebben. U doet nu alsof dit u overvalt.

35 **Wethouder Den Boef:** Welke beheersplannen bedoelt u? Het is voor mij een beetje laat.
Bedoelt u de plannen over het openbaar groen?

40 **De heer Den Ouden:** De vele miljoenen die nu over waren ontstonden omdat
beheerplannen niet actueel waren. Tegelijkertijd moesten we het bedrag in de
bestemmingsreserve stoppen. Het college vindt dat die conclusie hen overvalt. Maar, wij
vragen hier al drie jaar met zekere regelmaat naar. U wilt toch niet zeggen dat u niet goed
naar ons luistert?

45 **Wethouder Den Boef:** Ik doe niet anders. Maar er komt antwoord, begrijp ik van mijn
collega aan mijn linkerkant.

De voorzitter: Wethouder De Koning? Ik wil ook eerst wel zelf reageren op een aantal
opmerkingen over mijn portefeuille.
50 Er is een aantal opmerkingen gemaakt over de Staat van de gemeente. Het college en
daarmee ook u als raad, want er is eenheid van bestuur, doet nu sinds twee jaar mee aan de
Staat van de gemeente om zich daarmee op een heldere manier te laten spiegelen om
inzicht te krijgen in hoe de inwoners in al hun verschillende rollen naar ons kijken en ons

ervaren. Dit jaar, daar heb ik ook mijn droefenis over uitgesproken in de commissie, zijn wij in onze score gedaald, ten opzicht van onszelf en ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Dat vinden we jammer. Ik heb aangegeven dat we, na een eerste analyse, hebben geconstateerd waarin we dat zouden kunnen verbeteren. Dat zijn majeure onderwerpen, maar we moeten absoluut blijven inzetten en dat houden we vol, mijnheer Den Ouden. We blijven inzetten op participatie, het doorontwikkelen daarvan. We zitten aan de vooravond van de evaluatie met u. Die is al een eind op streek en u krijgt hem binnenkort.

We blijven ook inzetten, mijnheer Den Ouden, want u grieft mij als u zegt dat het college weliswaar bij monde van de portefeuillehouder in de commissie zegt dat we door blijven gaan op de ingezette weg van participatie, maar dat het college wat u betreft absoluut geen inspanning getroost om echt nabij te komen. Dan denk ik dat dat bezijden de waarheid is. Het college zet enorm in op bestuurlijke nabijheid van de burger, het geven van bestuurlijke warmte, het wijkgericht werken is onder dit college enorm ontwikkeld. Dat merken we ook terug in de wijken bij de inwoners.

Dat betekent niet dat je nooit eens een fout mag maken. Of dat er toch een teleurgestelde burger overblijft na inspraak en participatietrajecten. Het gemeentebestuur geeft zich geen schouderklopjes. Ook wij zijn bedroefd over de score in de Staat van de gemeente. Mevrouw Nooijen heeft ook in haar bijdrage gesproken over het dalende vertrouwen in het college en het dalende vertrouwen als kiezer.

Het gaat echter niet alleen over de rol van het college, maar ook over die van de raad. Het gaat over ons beide. Wat dat betreft wil ik samen met u de handschoen oppakken. Wellicht niet via de motie zoals u die voorstelt, maar met elkaar daadwerkelijk het gesprek aan te gaan hoe wij op een effectievere manier met de inwoners kunnen omgaan. Het instrument participatie is absoluut de moeite waard om mee door te gaan.

Een aantal van u heeft gezegd dat het vertrouwen nog ver achter blijft. Meer participatie leidt niet tot meer waardering. Dat is natuurlijk ook zo. We moeten de goede dingen doen en op een goede manier.

Daarnaast is gezegd dat we te gericht zijn op eigen plannen. Maar, ik daag u toch uit om samen met ons ook eens te reflecteren op de eigen rol. Wat mij betreft voeren we daarover na het zomerreces een fors gesprek met elkaar. Ik wil niet flauw doen, maar ik daag u ook uit om naar uzelf te kijken. Als ik vanavond termen als 'misleitend' hoor en als ik op een website termen lees als 'firma List en Bedrog', waarmee het college wordt bedoeld, en als ik u hoor suggereren dat het college u niet wil bedienen van informatie maar deze achter houdt en dat het college bewust inzet om zaken op een vervelende manier te laten verlopen, dan denk ik dat dit bijdraagt aan een slecht imago.

Natuurlijk, als het niet goed gaat, hoef je dat niet recht te praten. Je mag elkaar recht in de ogen kijken, maar, ik vraag u om samen met ons ook eens te kijken naar het imago van politiek en bestuur in zijn totaliteit.

De wijze waarop we met elkaar omgaan en relaties soms op scherp staan, heeft absoluut zijn uitstraling op onze samenleving en de wijze waarop de inwoners naar ons kijken. Neem het de inwoners dan ook niet kwalijk. Dat laat onverlet dat wat ik u in de commissie heb beloofd namens het college en wat ook de inwoners is beloofd. Wij moeten ons scherp houden op het gebied van relatiebeheer en relatievorming met de inwoners. Op het gebied van het kiezen van de juiste participatie-instrumenten van meedenken tot zelf doen, maar, het gaat wel verder, het moet een niveau dieper als het gaat om onze inzet voor de inwoners.

De heer Van Houcke bij interruptie: Voorzitter, het moment is voorbij, maar u daagde de raad uit. Dat vind ik prima. We moeten elkaar zeker uitdagen. Het is niet zo dat alles wat verkeerd gaat door het college wordt veroorzaakt. Al zijn er best hele zware dingen die naar voren gebracht kunnen worden. Daar gaat het niet over. Een eenvoudige opmerking over uw uitdaging. Als u ons uitdaagt – ik kan het me niet meer precies voor de geest halen, want het

is al wat langer geleden – dan is toch ook het toezenden van 1200 pagina’s tekst uit alle hoeken en gaten ....[de heer Van Houcke verslikt zich]

De voorzitter: U verslikt zich in een woonboot begrijp ik.

5

De heer Van Houcke: Nee, ik verslik mij niet in een woonboot, maar mijn keel is niet helemaal in orde.

Het zal mij niet overkomen, voorzitter dat ik mij in een woonboot verslik. Misschien u.

10 **De voorzitter:** Mij ook niet. Gaat u verder.

De heer Van Houcke: Dat wat het college naar de raad toestuurt, daarvoor ben u als raads- en collegevoorzitter medeverantwoordelijk. Wij moeten de ruimte hebben om die taken waarop u attendeert, ook te kunnen oppakken. Ik denk dat daar ook een probleem zit.

15

De voorzitter: Dat is helemaal waar. We hebben ook met elkaar afgesproken om te kijken naar de P en C cyclus. En om te kijken naar de stroom van stukken. Ook daar bent u zelf overigens bij, want soms is er echt sprake van ‘Rupsje Nooitgenoeg’. Dat moeten we samen vaststellen.

20 Dan kom ik ook bij de heer Pors die daar ook iets over heeft gezegd. Op welk moment krijgt de programmarekening nu een belangrijke plaats in de raad. Daar gaat u voor een groot deel zelf over.

25 Het college is absoluut bereid om de raad daarin te faciliteren, maar ook dat past goed in een gesprek dat we met elkaar moeten voeren over de betekenis die we voor elkaar en de samenleving hebben. Daarbij hoort dat wij u als individueel raadslid op de juiste manier willen bedienen maar ook als collectief. Het is mij uit het hart gegrepen als we daar op een praktische wijze naar kunnen kijken.

30 Ook ik wordt droevig als ik zie dat u decimeters stukken moet doornemen. Dan zie ik ook liever dat u contact hebt met de inwoners. Niet alleen omdat u over een paar jaar weer gekozen wilt worden, maar omdat u als raad de juiste besluiten wilt nemen.

De motie over de waardering vind ik sympathiek: ik zou hem willen omarmen.

35 Ik heb ook van een aantal fracties gehoord dat ze niet zo zitten te wachten op weer een onderzoek, maar willen inzetten op communicatie en het gewoon doen. Daar gaat het natuurlijk ook om. Ik wil u vragen om in de geest van de motie met elkaar te handelen. Daar hebt u mij warm voor gemaakt. Ik zou graag na de zomer met u het gesprek willen voeren om te kijken naar elkaars rollen en hoe we elkaar kunnen versterken.

Het woord is aan wethouder De Koning.

40

Wethouder De Koning: Goedemorgen allemaal [het is inmiddels ruim na middernacht, notulist]. Ik zal proberen er snel doorheen te gaan. Het is een frisse dag, maar desondanks beperk ik mij tot de vragen en laat de opmerkingen even de revue passeren, ook die van de heer Vroegindewij die mij wel prikkelde toen hij aandacht vroeg voor de prestatie-indicatoren. Die opmerking neem ik tot mij. Het is een constant aandachtspunt voor het college. We investeren daar echt in.

45

De vragen van de heer Van der Spoel over de bufferreserve en de algemene reserve. U stelt voor om het overschot in de algemene reserve te laten komen. Ik zou toch daarop willen aansturen, want u refereert aan een ander dossier, waarvan de voortgang op dit moment bezig is. Ik denk dat op het moment dat duidelijker is wat de financiële gevolgen kunnen zijn, we dan kunnen kijken naar de bufferreserve annex riscoparagraaf. Zoals u weet zijn die aan elkaar gekoppeld.

50

Over uw opmerking dat het resultaat nog positiever is door de meicirculaire, moet ik u helaas teleurstellen. De meicirculaire ziet toe op het jaar 2008 en verder en wij spreken hier over het jaar 2007.

5

De heer Den Ouden refereert aan de discussie in 2005 over de BBV-voorschriften. Ik herinner mij die discussie nog op de letter, mijnheer Den Ouden. Net zoals u. Ik herinner mij dat wij in een situatie zaten waarin wij het redelijk met elkaar eens waren. Soms woordelijk zelfs, dat weet u vast ook nog wel.

10

Het is natuurlijk zo dat je met beheerplannen altijd moet kijken of de voorzieningen nog in overeenstemming zijn met de voorzieningen die eraan ten grondslag liggen. Eigenlijk is het andersom. Elke keer moet je opnieuw kijken en actualiseren of de voorzieningen nog in overeenstemming met de plannen zijn. Ik ben het wat dat betreft zo erg met u eens, dat dit op dit moment verscherpte aandacht heeft. We hopen daar op niet al te lange termijn echte slagen in te kunnen maken. Daar zijn we mee aan de gang gegaan.

15

De verklaring over de verschillen van het Koningspleinfestijn, daar moest ik even naar zoeken op pagina 126. Daar staat dat er een overschrijding is van € 68.000,-.

20

U vraagt of we daarmee niet naar de raad hadden moeten gaan. Eigenlijk niet, want er staat ook een bate tegenover. Subsidiegeld van € 38.000,-. De techniek van de budgettering voor het Koningspleinfestijn is dat er elk jaar € 20.000,- voor in de begroting is opgenomen, maar het Koningspleinfestijn wordt maar eens in de twee jaar gehouden. Het bedrag van 2006 zou daarom naar 2007 moeten worden doorgeschoven. Dat is helaas niet gebeurd. Daarom ziet u nu een extra min van € 20.000,-. Dit bedrag is in feite verwerkt in het rekeningsresultaat over 2006. Als je dit met elkaar saldeert, resteert er een bedrag van € 10.000,- en dat is te overzien, zeker als je kijkt naar de afspraak tussen college en raad dat binnen programma's met budgetten mag worden geschoven. Kijkend naar het totaal van programma 3, dan ziet u daar een verschil van € 2.800,-. Wat dat betreft hebben we ons financieel redelijk fatsoenlijk gedragen.

25

30

De heer Onderdelinden spreekt over een positief beeld tussen aanhalingstekens. Dan is er bij de begrotingsbehandeling volgens hem geen ruimte. Die discussie wil ik met u nog wel eens voeren. U vergelijkt twee dingen die je niet met elkaar kunt vergelijken.

35

Als je begroot, moet je dat zodanig doen, dat je dat ook realistisch kunt zien. We moeten dus rekening houden met dingen die je wilt doen en hoopt te kunnen doen. Als je weet dat je iets helemaal niet kunt doen, wordt dat ook niet begroot. Wees daarvan overtuigd.

40

De heer Onderdelinden bij interruptie: Over het realiteitsgehalte van de begroting wethouder, wil ik het volgende opmerken. Op het moment dat u een sluitende begroting voorlegt, komt toch die realiteitsvraag aan de orde op het moment dat er iedere keer – in eerste termijn heb ik precies genoemd wanneer en hoeveel – relatief grote overschotten zijn. Het is dan uiteindelijk de vraag in hoeverre de programmarekening zich tot de begroting verhoudt. Dat is echt een heel interessante vraag, zeker op het moment waarop u zegt het kan niet, ook al wilt u het zo graag. Vervolgens blijkt dan dat er een overschot is.

45

Wethouder De Koning: Dat komt omdat we een hoog ambitieniveau hebben. We willen veel doen en veel bereiken. Als we dat allemaal willen doen, lopen we een keer tegen de financiële mast aan.

50

Ik ga naar de volgende vraag, waarin u aangeeft dat in 2007 bij de begroting het SIB is ingezet en vervolgens niet gebruikt. Dat komt volgens u springerig over. Dat is juist andersom. Het komt niet springerig over. We hebben in de begroting ruimte gecreëerd om eventueel het strategisch investeringsbudget waar nodig in te zetten. Het blijkt niet nodig te

zijn, maar als je het niet nodig blijkt te hebben moet je het ook rustig in het SIB laten zitten, juist om te voorkomen dat je er springerig mee omgaat.

Ik moest juist aan u denken toen wij dit zo gingen beredeneren.

5 Nog twee opmerkingen.

De eerste over de opmerking dat de behandeling van de programmarekening gecombineerd behandeld wordt. Daar is zojuist al iets over gezegd. De P en C cyclus loopt ook nog en over de plaats op de agenda is ook al iets gezegd.

10 Tot slot, niet onbelangrijk, bedank ik u namens de organisatie, namens alle ambtenaren en vooral de ambtenaren van de afdeling F en C waarvan een aantal op dit late tijdstip hier aanwezig zijn om naar u te luisteren, voor uw complimenten die ik aan de medewerkers zal overbrengen.

15 **De voorzitter:** Dames en heren, ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn? Ik neem aan dat dat dan een korte is.

20 **De heer Vroegindeweyj:** Een opmerking. Wij zijn ook voor realistisch begroten. We weten dat de ambities hoog zijn en dat we er rekening mee moeten houden dat de ambitie niet gehaald wordt. De groep WWB-ers is een moeilijke groep. Maar, als we het niet halen, heeft dat consequenties voor de begroting. Dus ik verwacht dat we signalen hiervan in de begroting 2009 zien.

25 **De heer Van Houcke:** Ik wil even reageren op de moties, voorzitter. De motie over het PGB wordt opgeschort als ik het goed heb begrepen. Dat motie over de effectenindicator waarbij u een analyse wilt hebben, spreekt mij wel erg aan. Ik weet niet hoe dit bij de andere fracties leeft. Ik zou er wel wat voor voelen om hem te steunen.

30 **Mevrouw Nooijen:** Voorzitter, ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om mijn motie nog even toe te lichten. Als medebestuurder van Ridderkerk, mijn fractie maakt ook deel uit van deze raad, voel ik mij verantwoordelijk voor de uitkomsten van de waardering van de burger in het gemeentebestuur. Zowel college als raad. De portefeuillehouder staat sympathiek tegenover deze motie. Maar, zij zegt dat we na de vakantie met elkaar zullen spreken. Ik denk dat als je geen duidelijke analyse hebt waarom de burger ons zo slecht waardeert, je geen handvat hebt om verder te praten. We veronderstellen wel dat de
35 woonboot, de tramplus en het zwembad de oorzaak zijn, maar is dat wel zo? De heer Van der Spoel gaf aan dat we ook een andere uitkomst krijgen wanneer we aangeven dat we de OZB met 100% verlagen. Maar, misschien ligt er wel iets heel anders aan ten grondslag. Iets wat we nu niet weten. Dat zou ik graag inzichtelijk willen maken. Niet uit populisme.
40 Ik doe dat vanuit mijn politieke verantwoordelijkheid. Een middel om die analyse te kunnen uitvoeren, is deze motie. Daar maak ik dankbaar gebruik van.

45 **De heer Van der Spoel:** Voorzitter, in eerste termijn had ik nog niet stilgestaan bij de situatie rond Dynamiek. De heer Onderdelinden spreekt daar terecht zijn zorgen over uit. We hebben de afspraak dat de producten geleverd worden tegen een bepaalde prijs en daar zal ook de organisatie op ingericht moeten zijn.

50 Dan het antwoord van de wethouder op de bestemming van het resterende eindresultaat vrije reserve of bufferreserve. Juist omdat hij aangeeft dat de voortgang bezig is en de uitkomsten onzeker zijn, pleit ervoor om dit in plaats van in de vrije reserve in de bufferreserve te stoppen. Daarvoor dient mijn fractie een mondeling amendement in. Dank u wel.

De heer Den Ouden: Voorzitter, ik begrijp dat de motie over het PGB is ingetrokken. Toch

zou ik eraan toe willen voegen dat wij om ons moverende redenen er niet mee in zouden kunnen stemmen. Het komt later dit jaar bij de behandeling nog aan de orde.

5 Over de andere motie moet ik de collega's in herinnering brengen dat we iets wat hier heel erg op lijkt al een keer in de commissie hebben besproken. Toen hebben we ook gevonden dat het nogal een lastige opgave is om dit te analyseren. Een eerste stap zou gezet zijn om in de contacten met burgers dit soort vragen te stellen. Dan hebben we al een flinke stap gemaakt. Dat lijkt mij effectiever dan een duur onderzoeksbureau in te schakelen. Ik heb het vermoeden dat deze motie een beetje aan onze afspraak voorbij gaat. Ik zou na de zomer
10 eerst het resultaat van onze eigen inspanning willen verzamelen.

Tenslotte voorzitter, nogal een ernstige opmerking. Het is niet niets als je iemand grieft. U brengt dat in verband met het woord misleiding dat gebruikt is. Dat woord heb ik in een vorige bijdrage over de tram gebruikt. Als je zoals ik gedaan heb op 18 december jl., of in de
15 dagen daarvoor, zes ordners doorgebladerd en hier en daar serieus gelezen hebt, dan bevestigt dat de conclusie in de participatienota dat er een overwegend negatieve houding was. De toonzetting was overwegend negatief. Als u dat op u in laat werken, dan vind ik het uit het oogpunt van participatie niet dat daaruit geconcludeerd kan worden dat er draagvlak is voor de tram. Dat vind ik heel kwalijk. Dat noem ik in dit kader zelfs bijna misleiding als we
20 in het magazine van de regio lezen dat er wel draagvlak is voor de tram. Die dingen kloppen niet met elkaar. Het draagvlak is er volgens de participatienota niet. De inspanning om verder te participeren zal alleen vruchten afwerpen in onze optiek als er ook de werkelijke behoefte is om de golfengte aan de andere kant te peilen. Als er geen draagvlak is, maar er wel aan wordt verbonden, dan wordt het tegendeel bereikt van wat beoogd wordt. Dat bedoel
25 ik zeker niet om te grieven.

De voorzitter: Het lijkt mij goed om daar eens nader met elkaar over te stoeien. Wellicht kan dat als we met elkaar nader kijken naar de uitkomsten van ons eigen onderzoek door gesprekken met de inwoners, want die opmerking bevalt mij zeer.
30

De heer Onderdelinden: Ik kom later terug op de opmerking over het SIB. De moties worden als ik het goed heb begrepen, aangehouden. Daar zijn wij het mee eens. De huidige bufferreserve zouden wij graag willen aanhouden in huidige vorm, om allerlei moverende redenen.
35

Naast het aantal stageplaatsen is het goed om misschien een aantal slaapplekken hier te realiseren.
[algehele hilariteit]
Dank u wel.
40

De voorzitter: voor de goede orde: motie 92 is door de indiener ingetrokken. Van motie 91 is het beeld nog niet helder of de indiener hem intrekt. Ik adviseer u om hem in te trekken en te gaan werken zoals we net hebben besproken. Het college omarmt de motie absoluut, maar als we het zo doen zoals juist in herinnering is gebracht, zijn we vrij in de vorm waarop we dat doen.
45

Mevrouw Nooijen: Daar vertrouw ik op, voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we verder met de tweede termijn.

50 **De heer Pors:** Even heel kort. Mag ik uit de laatste opmerking van mevrouw Nooijen concluderen dat beide moties zijn ingetrokken?

Mevrouw Nooijen: Het blijft altijd lastig. Ik wil vanuit mijn politieke verantwoordelijkheid een

5 statement maken en ik vind het ontzettend belangrijk, dat hoor ik bij alle partijen, dat we dezelfde zorg delen. Ik kan hem gestand doen, maar dan haalt hij het niet. U hebt aangegeven dat u in de geest van deze motie verder gaat. Dat was ook de intentie. Hoe we hier invulling aan geven, daar zijn we dan met zijn allen bij. Het lijkt misschien een zwakgebod om de motie in te trekken, maar ik heb er gewoon vertrouwen in dat wij in de geest van de motie met elkaar verder gaan.

10 **De voorzitter:** Dat is afgesproken. U hebt het statement gemaakt. Dat was uw bijdrage mijnheer Pors?

15 **De heer Pors:** Nee, voorzitter. Dat was slechts de vraag. Ik heb meteen het antwoord gekregen. Laten we het inderdaad op ons eigen onderzoek richten en gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen.

Verder zou ik het betoog van het CDA willen ondersteunen. We willen liever het programma uitvoeren, dan met overschotten werken.

20 Over het mondelinge amendement van de VVD het volgende. Ik begreep van de wethouder dat het financieel technisch niet kan om dit aan de bufferreserve toe te voegen. Maar, wellicht heb ik dat verkeerd begrepen.

25 **De voorzitter:** De wethouder kan hier in drie woorden op reageren. Liever niet langer, want het is al half één.

30 **Wethouder De Koning:** Dat kan niet. Dat zijn drie woorden. Ik weet niet of u hier genoeg mee neemt. Technisch gezien kun je de bufferreserve alleen verhogen als je ook de risicoparagraaf meerolt. We hebben nog niet voldoende in beeld om dat nu te kunnen doen. We kunnen op het moment dat we dat wel in beeld hebben, de instrumenten bekijken en een en ander met de risicoparagraaf in overeenstemming brengen. Ik begrijp de opmerking goed. Hij is goed doordacht. Maar het amendement is iets te vroeg.

35 **Mevrouw Nooijen:** Mag ik een vraag stellen?

De voorzitter: Over dit punt?

40 **Mevrouw Nooijen:** Nee, over mijn motie. Mag ik de motie intrekken als partijen daar al steun aan gegeven hebben? Is dat politiek correct?

De voorzitter: U gaat over uw eigen motie.

45 **Mevrouw Nooijen:** Dat weet ik, maar ik vraag mij af of dat politiek correct is.

De voorzitter: Dat lijkt mij wel.

50 **De heer Vroegindeweyj:** Wij hebben overwogen om hem over te nemen en mondeling in te dienen, maar we hebben besloten dat toch niet te doen.

[hilariteit]

Mevrouw Nooijen: Dat was de reden om deze vraag te stellen. Ik ga niet handelen als het

niet correct is.

De voorzitter: Ik was nog bij de heer Pors. Mijnheer Pors, bent u voldoende bediend in het antwoord?

5

De heer Pors: Helemaal. Dit betekent dat wij het mondelinge amendement niet kunnen steunen.

De voorzitter: Dat klopt. Het gaat over het mondelinge amendement van de VVD.

10

De heer Van der Spoel: Voorzitter, aangezien wij uit de beantwoording van de wethouder hebben begrepen dat de koppeling aan de risicoparagraaf nu nog niet mogelijk is, trekken wij dit mondelinge amendement in.

15

De voorzitter: Dank u wel. Dames en heren, we gaan over naar de besluitvorming. Er is volgens mij voldoende over gesproken. Er is in de commissie over gesproken. Mijnheer Onderdelinden, ik zie u. We kunnen hier nog wel uren over doorgaan, maar we gaan echt afronden.

20

Dames en heren, er is in twee termijnen over de programmarekening gesproken. Ik vraag u of u akkoord kunt gaan met deze programmarekening conform het bijgevoegde raadsbesluit. Dat is het geval, met de daarbij gemaakte opmerkingen. Dank u zeer.

25

Dames en heren, ik denk dat de andere punten snel kunnen. De agendapunten 8 en 9 moeten echt. De overige punten kunnen we volgende week meenemen.

6. Voorstel tot onteigening van gronden ten behoeve van bedrijvenpark Cornelisland Ridderkerk (raadsvoorstel nr. 138)

30

De heer Pors: Voorzitter, ik heb even getwijfeld of dit wel in debat moet. Omdat het niet de eigenaar maar de gebruiker van het terrein betreft. Formeel dus geen partij als het gaat om de onteigening. Tegelijkertijd was er de mening dat we nauwelijks over de belangen van de gebruikers konden walsen, te weten de mensen die daar met liefde voor 60 paarden omgaan. Daarom vraag ik de wethouder, onder voorwaarde dat de eigenaar dit ook wenst, of hij samen met zijn collega van de deelgemeente IJsselmonde wil bekijken of er in plaats van die plek ergens in Ridderkerk of IJsselmonde een plek aangewezen kan worden. Ik wil u daar van harte voor oproepen.

40

Wethouder Den Boef: Voorzitter, er wordt terecht gezegd dat onteigening een zorgvuldig en langdurig proces is. Het gaat om de eigenaren. We hebben hier te maken met gebruikers. Ik heb de emoties bij het inspreken gehoord. Ik wil met mijn collega van de deelgemeente IJsselmonde in overleg treden om te kijken of hier een oplossing voor is. Ik kan niets beloven. Maar, ik zal een inspanningsverplichting nemen om te kijken of we hier uit kunnen komen.

45

De heer Pors: Dit lijkt mij beslist voldoende. Dank u wel.

50

De heer Van Abeelen: Wordt er ook overleg gepleegd met de eigenaar?

Wethouder Den Boef: Uiteindelijk zullen wij ook in overleg met de eigenaar moeten, dat lijkt mij logisch. Maar we zullen eerst in overleg treden met de deelgemeente IJsselmonde.

De voorzitter: Dank u zeer. Dames en heren, waarmee we dit voorstel van het college hebben behandeld. Het is door u allen ondersteund. Dank u wel.

5   **7. Voorstel om de Startnotitie Verbonden partijen vast te stellen (raadsvoorstel nr. 173)**

Dit agendapunt wordt doorgeschoven naar de volgende raadsvergadering.

10   **8. Voorstel om de zienswijze van de raad kenbaar te maken omtrent de ontwerpbegroting 2009 van het Openbaar Lichaam Openbare Gezondheidszorg Rotterdam-Rijnmond (OGZRR) (raadsvoorstel nr. 178)**

15   **De voorzitter:** Dames en heren, u hebt dit voorstel ter vaststelling doorgestuurd naar de raad. Daar wil niemand een opmerking meer over maken, denk ik. Dat is het geval. Dan is dat vastgesteld.

20   **9. Voorstel om de zienswijze van de raad kenbaar te maken omtrent de ontwerpbegrotingen 2009 van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde en de DCMR Milieudienst Rijnmond**

De voorzitter: Wie van u wil hierover het woord voeren?

25   De griffier wijst mij er terecht op dat u over de DCMR een brief van het college hebt ontvangen. De wethouder zal mondeling een en ander zeggen over de stukken van het Natuur- en Recreatieschap.

30   **Wethouder Den Boef:** Ik zal het kort houden, voorzitter. Over het Natuur- en Recreatieschap valt op zich weinig te vertellen. De gebruikelijke 2,11%. Voor wat betreft het koepelschap zijn er wel discussies bij het koepelschapbestuur over de begroting. De begroting is aangehouden. De discussie is of we betalen via het koepelschap of via de stadsregio. Die discussie zal nog gevoerd worden. U zult de uitslag horen.

35   **De heer Van Houcke:** Is er al meer bekend over de afspraken die met het recreatieschap zijn gemaakt, pakweg 25 tot 30 jaar geleden en waarover wij in de commissie hebben gesproken? U hebt toegezegd daar achteraan te gaan omdat dit in relatie stond met het kappen in het Oosterpark.

40   **De voorzitter:** Dat is buiten de orde van dit agendapunt. Misschien kunt u die vraag in de commissie stellen.

Wethouder Den Boef: Voorzitter, ik kan hier heel kort over zijn. Er is iets bekend, ik zal het zo meteen aan de heer Van Houcke overhandigen.

45   **De voorzitter:** Oké. Over de voorliggende stukken? Niemand? Iedereen akkoord? Dat is het geval.

Mijnheer Onderdelinden, ik kijk u even aan: kunt u de vraag voor het vragenuurtje ophouden tot volgende week?

50   **De heer Van Houcke:** Als het vragenuurtje volgende week maar geen gevaar loopt.

De voorzitter: Dat loopt geen gevaar. Ook dan hebben we een vragenuur. Ik stel voor dat wij agendapunt 7 dan ook naar volgende week verschuiven. We zien elkaar volgende week

donderdag. Dan sluit ik voor vanochtend de vergadering.

10. Sluiting

5 De voorzitter sluit de vergadering. Het is 00.45 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 4 september 2008,
de griffier, de voorzitter,

10

15

20

25

30

35

40

45

50

as